

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ДОНБАСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

**КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

РЕКОМЕНДОВАНО до захисту
Протокол засідання кафедр
англійської філології та перекладу
та психології
14.11.2024 № 4/2-П

Сухостат Олена Олексіївна

Кваліфікаційна робота

**ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ЯК
ДРУГОЇ МОВИ В ГРУПАХ З РІЗНЕМ РІВНЕМ ЗДІБНОСТЕЙ СЕРЕД
ДОРΟΣЛИХ ЕМІГРАНТІВ КАНАДИ**

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 014 Середня освіта
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
освітньо-професійної програми Середня освіта
(Англійська мова та зарубіжна література). Психологія

Наукові керівники:
канд. філол. наук,
доцент
Шкуропат М. Ю.
канд. псих. наук,
доцент
Грицук О. В.

Дніпро – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРИСТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ МОВИ.....	10
1.1. Психолінгвістика як наука: основні поняття та категорії	10
1.1.1. Білінгвізм.....	12
1.2. Теорії вивчення другої мови: когнітивні та соціокультурні аспекти	15
1.3. Психолінгвістичні фактори, що впливають на вивчення другої мови.....	25
Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	38
2.1. Характеристика досліджуваної групи: дорослі емігранти Канади	38
2.2. Методи збору даних: анкетування.....	41
2.3. Методи аналізу даних: якісний і кількісний аналіз.....	44
Висновки до розділу 2.....	45
РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ЯК ДРУГОЇ МОВИ В ГРУПАХ З РІЗНИМ РІВНЕМ ЗДІБНОСТЕЙ.....	46
3.1. Характеристика груп з різним рівнем здібностей: початковий, середній та просунутий рівні	46
3.2. Вплив когнітивних здібностей на успішність вивчення англійської мови.....	49
3.3. Вплив мотивації та емоційних факторів на процес вивчення мови.....	70
Висновки до розділу 3.....	74
РОЗДІЛ 4. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	76
4.1. Порівняльний аналіз ефективності методів навчання англійської мови.....	76
4.2. Рекомендації щодо оптимізації методів навчання дорослих емігрантів в Канаді.....	92
4.3. Подальші перспективи дослідження.....	97
Висновки до розділу 4.....	104

ВИСНОВКИ.....	105
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	110
ДОДАТКИ.....	120

АННОТАЦІЯ

Магістерська робота досліджує психолінгвістичні аспекти вивчення англійської як другої мови серед дорослих емігрантів в Канаді. Основна увага приділяється групам з різним рівнем здібностей, а саме аналізуються когнітивні та емоційні чинники, що впливають на ефективність вивчення мови. Дослідження включає огляд сучасних методів викладання англійської як другої мови та їх вплив на навчальний процес. Крім того, в роботі розглядаються особливості мовного середовища та міжкультурної комунікації, що відіграють ключову роль у процесі адаптації емігрантів. Результати дослідження можуть бути корисними для розробки ефективних методик навчання, які враховують індивідуальні потреби та можливості учнів, а також сприяти успішній інтеграції емігрантів у нове мовне середовище.

ABSTRACT

This master's thesis explores the psycholinguistic aspects of learning English as a second language among adult immigrants in Canada. The study focuses on groups with different ability levels, analyzing cognitive and emotional factors that influence the effectiveness of language acquisition. It includes a review of current teaching methods for English as a second language and their impact on the learning process. Additionally, the thesis examines the characteristics of the language environment and intercultural communication, which play a crucial role in the adaptation process of immigrants. The findings of this research may be useful for developing effective teaching methodologies that consider the individual needs and abilities of learners, as well as for promoting successful integration of immigrants into the new linguistic environment.

ВСТУП

Актуальність дослідження. Проблема засвоєння англійської мови як другої мови дорослими емігрантами є одним із ключових питань сучасної психолінгвістики. Зростання міграційних процесів у глобалізованому світі зумовлює необхідність детального дослідження факторів, що впливають на успішність мовної адаптації.

Особливий інтерес представляє вивчення психолінгвістичних аспектів цього процесу у багатокультурному середовищі Канади. Рівень складності та успішність засвоєння мови у дорослих емігрантів залежать від комплексу взаємопов'язаних факторів, таких як індивідуальні характеристики: вік, когнітивні здібності, мотивація, емоційний стан; лінгвістичні фактори: початковий рівень володіння іноземною мовою, міжмовна інтерференція, мовні стратегії; соціокультурні фактори: мовне середовище, соціальні контакти, культурні відмінності.

Дослідження психолінгвістичних особливостей засвоєння англійської мови дорослими емігрантами є актуальним як з теоретичної, так і з практичної точки зору. З одного боку, воно дозволяє розширити теоретичні знання про механізми мовного навчання та адаптації, а з іншого – сприяє розробці ефективних методик навчання та інтеграції емігрантів у нове мовне середовище. Результати дослідження можуть бути використані для оптимізації навчального процесу, підвищення його ефективності та покращення якості життя емігрантів.

Мета дослідження полягає у виявленні та аналізі психолінгвістичних особливостей засвоєння англійської мови дорослими емігрантами в Канаді з різним рівнем мовної підготовки та розробці рекомендацій для оптимізації процесу навчання.

Завдання дослідження полягають у наступному:

- 1) провести огляд наукової літератури з психолінгвістики та методики викладання англійської мови як другої мови, зокрема для дорослих емігрантів;

2) визначити ключові психолінгвістичні фактори, що впливають на процес вивчення англійської мови серед дорослих емігрантів;

3) дослідити вплив рівня здібностей на успішність вивчення англійської мови в різних групах дорослих емігрантів;

4) провести емпіричне дослідження, використовуючи методи анкетування, для збору даних про їхні психолінгвістичні характеристики та освітні потреби, проаналізувати зібрані дані та виявити закономірності, що сприяють або перешкоджають ефективному вивченню англійської мови;

5) розробити рекомендації щодо адаптації існуючих та створення нової методики викладання англійської мови для дорослих емігрантів, з урахуванням їхніх психолінгвістичних особливостей та рівня здібностей;

6) визначити перспективи подальших досліджень у галузі психолінгвістики та методики викладання англійської мови для дорослих емігрантів.

Об'єкт дослідження - англійська мова як друга мова при вивченні дорослими емігрантами в Канаді

Предмет дослідження - психолінгвістичні фактори, що впливають на якість та швидкість вивчення англійської як другої мови в групах з різним рівнем здібностей серед дорослих емігрантів Канади.

Наукова новизна роботи полягає у тому що було вперше проведено комплексне дослідження психолінгвістичних аспектів навчання англійської мови у різних групах дорослих емігрантів у контексті канадського суспільства, визначено ключові психолінгвістичні фактори, що впливають на успішність вивчення англійської мови як другої мови серед дорослих емігрантів у Канаді, серед яких більшість є українці, що прибули через війну в Україні, виявлено взаємозв'язок між рівнем здібностей дорослих емігрантів і ефективністю різних методик навчання англійської мови, розроблено модель врахування психолінгвістичних аспектів у навчальних програмах для дорослих емігрантів, що дозволяє підвищити ефективність процесу вивчення мови.

Методи дослідження. Для дослідження психологічних аспектів вивчення англійської мови як другої мови в групах з різним рівнем здібностей серед дорослих емігрантів Канади використовувалися такі методи:

- 1) Теоретичний аналіз: вивчення наукових джерел з психолінгвістики, методики викладання мов, зокрема для дорослих, а також аналіз існуючих досліджень у цій галузі;
- 2) Емпіричний: проведення психолінгвістичних опитувань для збору даних про когнітивні здібності студентів, мотивацію, методи навчання, підтримку сім'ї та громади, емоційний стан та культурні відмінності;
- 3) Статистичний – обробка отриманих даних за допомогою математичних і статистичних методів для визначення кореляцій і закономірностей.

Емпірична база дослідження: в опитуванні взяли участь 51 іммігрантів Канади, з різним рівнем здібностей. У вибірці представлено іммігранти різного віку (від 20 років) та соціального статусу, за статевою ознакою, як чоловіки так і жінки, 35 жіночої статі, що складає 68,6 % від числа опитуваних, та 16 чоловічої статі, що відповідає 31,4%.

У роботі були використані такі **методики**:

1. Авторська анкета «Рівень когнітивних здібностей» – для дослідження як когнітивні здібності впливають на вивчення другої мови;
2. Авторська анкета «Мотивація» – для дослідження як мотивація впливає на вивчення другої мови;
3. Авторська анкета «Методи навчання» – для визначення які методи навчання застосовують більш успішні учні;
4. Авторська анкета «Підтримка сім'ї та громади» – для визначення як підтримка сім'ї та громади впливає на успіх учнів;
5. Авторська анкета «Емоційний стан» - для визначення як емоційний стан впливає на успіх учнів у вивченні другої мови;
6. Авторська анкета «Культурні відмінності в навчанні» - для визначення як культурні відмінності впливають на успіх учнів.

Теоретична значущість результатів дослідження. Дослідження дозволяє перевірити адекватність існуючих моделей для опису процесу засвоєння другої мови дорослими емігрантами та, за необхідності, ввести корективи в ці моделі.

Практична значущість результатів дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані для:

- розробки ефективних програм навчання англійської мови для дорослих емігрантів;
- створення індивідуальних траєкторій навчання з урахуванням особливостей кожного учня;
- оптимізації роботи мовних центрів та шкіл для іноземців;
- покращення взаєморозуміння між різними культурними групами у багатокультурному суспільстві.

Апробація результатів дослідження:

1) участь у секційному засіданні XXI Міжрегіональної науково-практичної конференції молодих учених та аспірантів «Дослідження молодих науковців у галузі гуманітарних наук» (Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Дніпро, Україна, 16.05.2024). Тема доповіді: «Поняття перемикання мовних кодів і їх роль у комунікації»;

2) участь у роботі IX Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених з міжнародною участю «Мовна комунікація і сучасні технології у форматі різнорівневих систем». (Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», м. Дніпро, Україна, 25.11.2024). Тема доповіді: «Психолінгвістичні фактори, що впливають на навчання другої мови у дорослих».

Структура дослідження зумовлена його метою та завданнями. Робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаної літератури та двох додатків. Обсяг роботи – 126 аркушів, із них 99 – безпосередній зміст роботи. Список використаної літератури містить 102 позицій, із них 74 – іноземними мовами.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛІНГВІСТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ МОВИ

1.1. Психолінгвістика як наука: основні поняття та категорії

Психолінгвістика, сучасна і вкрай важлива галузь науки, яка вивчає механізми сприйняття та відтворення мови на перетині лінгвістики та психології, та розкриває роль мови у формуванні та висловлюванні психічних процесів людини.

Основні галузі психолінгвістики, якими займаються вчені як в Україні, так і за кордоном включають: нейролінгвістику, психолінгвістику розвитку, соціолінгвістику, когнітивна лінгвістику. Нейролінгвістика – вивчення взаємозв'язку мовних процесів з мозковою діяльністю. Дослідження у цій області дозволяють краще зрозуміти, як мовленнєві патології та порушення мовлення пов'язані з певними ділянками мозку. Психолінгвістика розвитку - вивчення того, як діти навчаються мові та розвивають свої мовленнєві навички. Дослідження в цій області допомагають покращити методи навчання мові та сприяють розвитку мовленнєвих здібностей. Соціолінгвістика - дослідження взаємозв'язку мови та соціальних факторів. Вчені у цій області вивчають вплив соціального статусу, етнічної приналежності та інших аспектів на вживання мови. Когнітивна лінгвістика – вивчення того, як людина сприймає, розуміє та обробляє мовну інформацію. Дослідження у цій області допомагають розкрити процеси мислення та пам'яті, пов'язані з мовою. Галузі психолінгвістики постійно розвиваються та допомагають нам краще зрозуміти природу мови та її взаємозв'язок з психічними процесами людини.

Взагалі, основні галузі психолінгвістики досліджують спільне вивчення зв'язків між мовою та мисленням, а також вивчають психологічні аспекти мови, включаючи розвиток мовленнєвих навичок, розуміння мови та вплив мови на психічний стан людини.

Серед вітчизняних вчених, які займаються психолінгвістикою, можна відзначити І.О Бабій, М. І. Голянич, Г.В. Калмиков, Л.О. Калмикова, І.М.Лапшина, Р. І. Стефурак, Н.В. Харченко, та інших.

Зарубіжні вчені, які відомі в галузі психолінгвістики та заклали основи психолінгвістики – Ж.Брунер, Л.Виготський, Р.Кантор, Г.Каспер, Д.Келлерман, С.Крашен, Й.Матрас, Л.Муса, У.Нейссер, Ч.Осгуд, Ж. Піаже, Т.Себеок.

Серед відомих вчених які проводять дослідження у різних аспектах психолінгвістики в наш час можемо виділити таких вчених як Д.Бреснан, який досліджує мовлення та розуміння мови, Д.Деген – досліджує різні аспекти мовлення та розуміння мови, Е.Кларк – працює над розвитком мови в дітей, Г.Лібен – працює над новими моделями та методами дослідження психолінгвістики. Інші, А.Чан – зосереджений на механізмах мовлення та розуміння, Д.Юрафський, який вивчає механізми мовлення та розуміння та інші.

Термін «психолінгвістика» вперше використав Кантор у своїх дослідженнях психології граматики. Психолінгвістика розглядається в сучасному науковому світі як міждисциплінарна галузь, яка об'єднує не лише психологію та лінгвістику, але також спирається на широкий спектр галузей, включаючи когнітивну психологію, неврологію, соціологію, біологію та патологію мовлення [31].

Ч.Осгуд і Т.Себеок визначили поняття психолінгвістики як: «Психолінгвістика — це галузь, яка поєднує методи й теорії психології та лінгвістики для отримання повнішого розуміння мови людини». Ярон Матрас підкреслює: «Від психології вона успадкувала експериментальну методологію та сукупність знань про процеси сприйняття, пам'яті, уваги, навчання та вирішення проблем. З лінгвістики вона черпає докладні описи конкретних мов, точні пояснення форми граматики та ідеї про природу мови людини. Основним питанням, що спонукало до виділення психолінгвістики як окремої галузі дослідження, була проблема «психологічної реальності» лінгвістичних понять».

Дослідники Манал Омар Муса, Басма Фасіал Алі, Тікрітський університет з Іраку вказують, що психолінгвістика – це галузь, яка надала численні теорії, які пояснюють, як людина набуває, виробляє і сприймає як усну, так і письмову мову.

Ці теорії були використані в області навчання мови як базові теорії в розробці методики навчання мови. Психолінгвістичний підхід розглядає навчання як когнітивний індивідуальний процес, що відбувається всередині індивіда, а потім переходить до соціального виміру.

Голянич М.І. та інші, автори словника лінгвістичних термінів визначають, що психолінгвістика — наука про взаємозв'язки мови і мислення, яка вивчає вплив мови на психічний розвиток людини, психологічну зумовленість мовних явищ. Досліджує вона і формування мовної свідомості, діяльність людини як мовної особистості, закорінену у психічну національну специфіку мовленнєвої поведінки і соціального символізму [5, с.71–6].

Психолінгвістика допомагає зрозуміти труднощі навичок як внутрішніх труднощів, так і зовнішніх труднощів. Психолінгвістика також допомагає пояснити помилки учнів у мові навчання. Крім того, психолінгвістика також визначає деякі види розладів мозку, які впливають на мовну продуктивність навчання, наприклад аграфія та афазія, які необхідно лікувати належним чином [78].

Важливим поняттям у психолінгвістиці є поняття мовної особистості. Мовна особистість – це людина, яка володіє сукупністю здатностей і характеристик, які обумовлюють створення і сприйняття нею текстів (висловлювань), що вирізняються мірою структурно-мовної складності та глибиною й точністю відображення дійсності [11, с.76]. Загалом, психолінгвістика є важливою галуззю науки, яка розкриває складності взаємодії мови та мислення. Дослідження у цій галузі може зробити значний внесок у розвиток психологічних та лінгвістичних теорій, а також допомогти у вирішенні практичних завдань у галузі освіти, спілкування та психологічної адаптації.

1.1.1. Білінгвізм.

Серед понять, якими оперують психолінгвістики, треба особливо визначити поняття білінгвалізм або білінгвізм. Білінгвалізм — це здатність володіння двома мовами. Слово “білінгвізм” походить від двох латинських слів: “bi” (що означає “подвійний” або “двожкий”) та “lingua” (що означає “мова”). Таким чином, білінгв

— це людина, яка може розмовляти двома і більше мовами, при чому як на рівні одного речення, так і цілого діалогу, вживаючи мови по черзі. В психолінгвістиці таке явище прийнято називати перемиканням мовних кодів [3, с.5–25].

У.Вайнрайх відзначав, що вивчаючи білінгвізм, важливо порівнювати дані, отримані шляхом перемикання мовних кодів, зокрема їх типи. Він розглядав різні ситуації, коли білінгвали використовують елементи двох мов, що веде до формування гібридних форм, або ж вибирають альтернативний спосіб вираження комунікативних намірів у іншій мові. [97, с.117–130]. Перемикання мовних кодів це цікаве поле досліджень, яке дозволяє краще розуміти вплив контакту між різними мовами на їхню еволюцію та зміну.

У кожному мовному співтоваристві існують різні форми комунікації, такі як мови, діалекти, жаргони та різні мовні стилі. Кожен такий засіб можна вважати кодом. У загальному розумінні, код – це інструмент комунікації: це може бути природна мова (наприклад, українська, англійська, німецька тощо), штучна мова, такі як сучасні машинні мови, або ж системи кодування.

У лінгвістиці кодом зазвичай називають мовні варіанти: мови, регіональні або соціальні діалекти, мовленнєві стилі, жаргони, та інші. У багатомовних мовців, хто володіє більш ніж однією мовою або кількома діалектами, відбуваються типові процеси, які називають перемиканням кодів і змішування кодів. Дослідження цих явищ дозволяє зрозуміти на потужні мовні стратегії, які вимагають навичок і вони не свідчать про мовні порушення. [96, с.78].

Франсуа Грошон, один із дослідників у галузі соціолінгвістики, займається вивченням перемикання мовних кодів та білінгвізму. Він підкреслює, що вважати двомовність рідкісним явищем є помилковим. Фактично, було підраховано, що більше половини населення світу є двомовними, тобто використовує дві або більше мов у повсякденному житті. Двомовність зустрічається в усіх частинах світу, на всіх рівнях суспільства, у всіх вікових групах. Ще одна поширена помилка полягає в тому, що двомовні люди володіють мовами на однаковому рівні. Насправді, двомовні люди знають свої мови на тому рівні, який їм потрібен, і багато з них домінують у одній із них.

Білінгви, які володіють двома мовами, розуміють інформацію з обох своїх мов. Мова висловлювання визначається на етапі розуміння, коли білінгв вибирає, яку мову використовувати і може статися на різних моментах, залежно від контексту та співрозмовника. Білінгви мають можливість вибирати одну мову над іншою в залежності від ситуації та своїх потреб. Це актуально, оскільки більшість людей у світі володіє більше ніж однією мовою. «Окрім цих поширених непорозумінь, певне ставлення є специфічним для країн і регіонів світу. У Європі, наприклад, двомовність сприймається прихильно, але люди мають дуже високі стандарти щодо того, кого слід вважати двомовним. Останні мають досконало знати свої мови, не мати в них акценту, а в деяких країнах навіть вирости на своїх двох (чи більше) мовах. Таким чином, дуже мало людей вважають себе двомовними, хоча, наприклад, у Швейцарії більшість жителів знають і використовують дві або більше мов у повсякденному житті [6, с.12].

Двомовність дозволяє вам спілкуватися з різними людьми і, отже, відкривати для себе різні культури, тим самим даючи вам інший погляд на світ, збільшує ваші можливості працевлаштування та є активом у торгівлі та комерції, також дозволяє вам бути посередником між людьми, які не розмовляють однаковими мовами. Двомовність є особистим збагаченням та пропуском в інші культури. Це, безперечно, дозволяє вам сказати більше, ніж «merci beaucoup», коли спілкуєтеся з кимось іншою мовою. Людина ніколи не шкодує про те, що знає кілька мов, але, безумовно, можна пошкодувати про недостатнє знання» [65].

Вивченню білінгвізму присвячені численні праці Анни Вершик, провідної дослідниці з Естонії. Її наукові інтереси охоплюють такі теми, як мовні контакти естонської та мов сусідніх країн, багатомовність в Інтернеті, соціолінгвістика в країнах Балтії, та вивчення соціолінгвістичної ситуації у пострадянських країнах у порівняльній перспективі [94].

Анна Вершик досліджує, як люди, які знають кілька мов, перемикаються між ними під час розмови. Вона вивчає, чому люди вибирають певні мови для різних ситуацій, як це відбувається в їхньому мозку, і яким правилам вони слідуєть, щоб

мови гармонійно поєднувалися. Це допомагає зрозуміти, як мови взаємодіють у суспільствах, де люди говорять на декількох мовах.

Якщо дві мови білінгва дотримуються різних синтаксичних схем і якщо ці відмінності породжують різні переваги синтаксичного аналізу, то білінгвізм потенційно створює проблему для обробки мови, якщо дві мови не представлені і не доступні незалежно. У теорії існує ряд варіантів вирішення цієї проблеми. Одна з можливостей полягає в тому, що дві мови розглядаються незалежно одна від одної, а параметри аналізу, пов'язані з кожною мовою, використовуються належним чином як функція мовного контексту. Як показує література з двомовного розпізнавання слів, на лексичному рівні існує дуже мало доказів того, що ці дві мови функціонують незалежно одна від одної. А. Вершик згадувала: «Хоча може здатися, що на рівні граматики може бути простіше розділити дві мови, наш короткий огляд впливу контексту речення на лексичну обробку показує, що білінгви не використовують мову самого речення як сильну підказку для розрізнення двох мов. Як ми обговоримо пізніше, білінгви також готові перемикаються кодом з іншими такими ж двомовними людьми та зрозуміти висловлювання, що змінюють код, припускаючи, що граматики обох мов доступні та задіяні» [95, с.3–7].

Отже, психолінгвістика, вивчаючи зв'язок між мовою та свідомістю, продовжує поглиблювати наше розуміння основних принципів і категорій мовної діяльності, відкриваючи нові горизонти в когнітивній науці. Дослідження в галузі психолінгвістики допомагають глибше зрозуміти механізми мовлення, пам'яті та мислення, що в свою чергу сприяє розвитку методів навчання.

1.2. Теорії вивчення другої мови: когнітивні та соціокультурні аспекти

Вивчення другої мови є об'єктом досліджень для багатьох вчених, які цікавляться як когнітивними, так і соціокультурними аспектами цього процесу. Когнітивні аспекти включають у себе психологічні процеси, що відбуваються в мозку людини під час вивчення нової мови, такі як сприйняття, пам'ять, увага,

мислення та мовленнєві навички. Соціокультурні аспекти, з свого боку, вивчають взаємодію мови з культурою та суспільством, роль мови в формуванні ідентичності та спілкування між представниками різних культур.

Культурна адаптація людей – це процес, який включає в себе зміну і адаптацію західних цінностей, норм і звичаїв у новому культурному середовищі. Процес може бути як свідомим, так і не свідомим, і відбувається через взаємодію з новими культурними впливами. Культурна адаптація може бути складним процесом і вимагати часу, оскільки вона передбачає зміну уявлень, переконань, способів мислення і поведінки. Люди, які зазнають культурної адаптації, можуть зіштовхуватися з різними викликами і труднощами, такими як мовні бар'єри, різні соціальні норми та цінності, а також нові способи взаємодії з іншими людьми. Однак культурна адаптація також може бути важливим та корисним процесом, оскільки вона дозволяє людям розширити свій світогляд, розвивати толерантність та відкритість до інших культур, а також збагачувати свій життєвий досвід. Наприклад, коли людина переїжджає в іншу країну або працює з представниками іншої культури, вона змушена адаптуватися до нових умов та правил, що допомагає їй краще розуміти та висловлювати свої ідеї, а також сприймати світові погляди інших людей. Отже, культурна адаптація є невід'ємною частиною життя в сучасному світі, де люди з різних країн та культур мають можливість більш тісно співпрацювати та взаємодіяти. Процес допомагає побудувати краще спілкування та розуміння між людьми з різних культур, а також розвивати взаємоповагу та толерантність до інших.

Навички, які можуть бути важливими для успішної когнітивної адаптації, включають в себе розвиток міжкультурних навичок, уміння пристосовуватися до змін та розвиток відкритості до нових ідей та досвіду. У процесі когнітивної адаптації людина може зіткнутися з такими викликами, як мовний бар'єр, культурний шок, почуття відокремленості від родини та друзів, труднощі в усвідомленні нових правил та норм поведінки. Проте, якщо людина вміє адаптуватися до нового середовища та відкрита до змін, вона зуміє успішно пройти цей процес. Важливою складовою когнітивної адаптації є розвиток емоційного

інтелекту та уміння керувати стресом. Людина повинна бути відкритою до нових ідей та готовою адаптуватися до них, а також вміти керувати своїми емоціями у важких ситуаціях. Когнітивна адаптація – це важливий процес для того, щоб людина могла успішно жити та працювати в іншій країні, допомагає людині розвивати нові навички та компетенції, які допоможуть їй інтегруватися в нове середовище та встановити нові соціальні зв'язки [68, с.32].

Одна з ключових теорій, яка допомагає зрозуміти процес вивчення іншої мови – когнітивна теорія. Вона розглядає мову як складну когнітивну систему, яка впливає на сприйняття та мислення людини. Згідно з цією теорією, вивчення іншої мови сприяє розвитку когнітивних функцій, таких як увага, пам'ять, мовленнєве мислення та творчість. Крім того, допомагає покращити моторику та координацію мовлення. Теорія з'явилася в 1950–1960-х роках. Найссер вважав, що біхевіоризм є неправильною та застарілою теорією і необхідно інше розуміння, щоб краще зрозуміти способи, якими індивід культивує інформацію та реагує на неї.

У той же час Найссер не хотів справді дискредитувати теорію, яка зосереджувалася лише на зовнішній поведінці індивіда, а не на внутрішній поведінці та переконаннях індивіда. Він вирішив, що краще запропонувати інший спосіб мислення. Його метою, було створити альтернативу популярній теорії біхевіоризму.

Іншими вченими, які цікавилися цією теорією та вивчали її, були Лев Виготський, Джером Брунер, Жан Піаже та Джером Брунер. Вони продовжували вивчати теорію протягом наступних ста років і продовжували розширювати її. Когнітивна перспектива продовжувала використовуватися, хоч і оновлювалася, до останнього часу.

Найссер був не єдиним вченим, хто рекламував ідею когнітивної перспективи в той час, але він написав книгу, яка допомогла іншим краще зрозуміти нову перспективу та те, як вона може бути використана для розуміння механізму прийняття рішень та виконання дій [29].

Науковці, Фей Ден з Інституту освіти іноземних мов Гуйчжоуського педагогічного університету (Китай) вважають що, теорії засвоєння другої мови

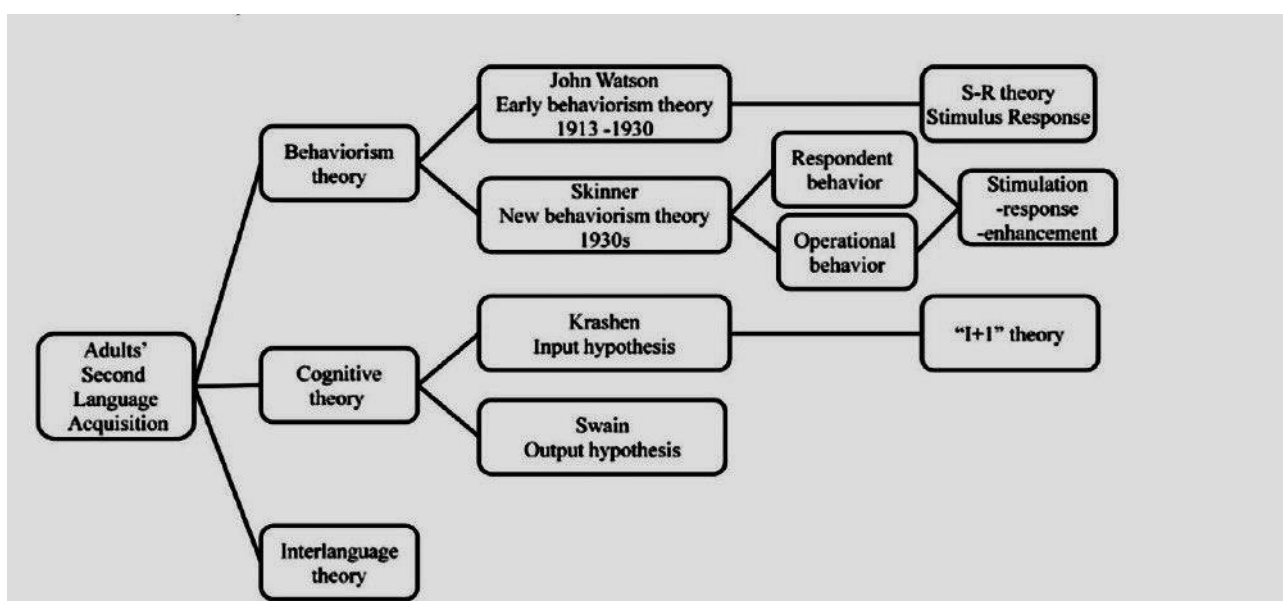
дорослими в основному включають теорію біхевіоризму, когнітивну теорію та теорію інтермов.

Теорія біхевіоризму була розділена на ранню теорію біхевіоризму і нову теорію біхевіоризму. Ранній період теорії біхевіоризму в основному відноситься до періоду з 1913 по 1930 роки. Американський психолог Джон Уотсон заснував теорію S-R (Stimulus Response theory) на основі класичної теорії кондиціонування. Джон Уотсон пропанував відмову від суб'єктивних речей, таких як свідомість, образи тощо, але вирішив об'єктивно досліджувати спостережувані речі. Скіннер, як представник нового періоду в теорії біхевіоризму розділив поведінку на два види: поведінка респондента, поведінка у відповідь на конкретний стимул і оперативну поведінку. Він також поділяв умовний рефлекс на відповідну поведінку і операційну поведінку. Оперативна поведінка є ядром нової теорії біхевіоризму. Вони зауважують що, найбільший внесок Скіннера в мовні дослідження, можливо, є його теорія «стимуляції-відповіді-посилення» для засвоєння другої мови дорослими, а також метод навчання іноземних мов, який став відомим як новий метод навчання: аудіолінгвальний метод. Пізніше, в основі цієї теорії поклали встановлення різноманітності мовного кабінету [34, с.56].

Великий вплив має нова теорія біхевіоризму – теорія і практика мовних досліджень, оволодіння дорослими другою мовою, а також оволодіння іноземною мовою. Крашен, представник сучасної когнітивної теорії, вважає, що оволодіння дорослими другою мовою вимагає свідомого процесу навчання. У процесі оволодіння дорослими другою мовою, використовуючи свідомий метод пошуку помилки та виправлення помилки є важливим кроком. Вхідна гіпотеза Крашена вважає що, оволодіння дорослими другою мовою має відповідати моделі теорії «Я+1» (Я- представляє поточний рівень, 1- представляє новий вхід); ця гіпотеза є найважливішою концепцією в оволодінні другою мовою дорослими, тому що вона не тільки відповідає на питання, як оволодіти мовою, але також має глибокий вплив на другу мову придбання дорослими. Крім того, Крашен також дотримується думки, що емоційні фактори є важливими для засвоєння дорослими другої мови. Порівняно з вхідною гіпотезою Крашена, зрозуміла вихідна гіпотеза Суейна є

доповненням і вдосконалення теорії Крашена. Суейн виявив, що введення мови є дуже важливим для засвоєння другої мови, але щоб досягти рівня використання мови точно і вільно, учням не тільки потрібно багато контактів із зрозумілим результатом, але вони й самі повинні виробляти зрозумілий результат. По-перше, Суейн вважає, що мовний результат може дати учням змогу помічати розрив між задуманою експресивною мовою (наша здатність передавати свої думки та почуття за допомогою слів, жестів, знаків та символів) та фактичною експресивною мовою, тим самим стимулюючи внутрішній когнітивний процес учнів. По-друге, він вважає, що процес виведення мови є інтерналізаційним знанням мови, тобто мовна функція мовного виходу. І останнє, але не менш важливе, він дотримується думки, що засвоєння другої мови – це процес постійного створення припущень щодо цільової мови з подальшим їх тестуванням. Селінкер запропонував теорію інтермови, що означає перехідну мову в процесі засвоєння. За словами Селінкера, на засвоєння дорослими другої мови впливатиме знання рідної мови, стратегії навчання, стратегії спілкування та узагальнення мовних матеріалів. Точка зору Тароне, іншого вченого, відрізняється від точки зору Селінкера. Тароне вважає, що на теорію інтермови впливає середовище навчання мови [53, с.776–780].

Схема показує види теорії авторів (мал.1.1).

Мал.1.1.

Соціокультурний підхід до вивчення іншої мови покладає акцент на вивчення мови у контексті соціокультурного середовища, в якому вона функціонує. Теорія вважає, що мова є не лише засобом комунікації, але й носієм культурних цінностей, традицій та ідентичності. Вивчення іншої мови допомагає людині краще розуміти культурні особливості та цінності інших народів, сприяє толерантності та взаєморозумінню. Однією з ключових переваг вивчення іншої мови є здобуття можливості спілкування з представниками інших культур, що сприяє розвитку міжкультурної комунікації та позитивній взаємодії між народами. Крім того, вивчення іншої мови має позитивний вплив на мозкову діяльність, пам'ять та логічне мислення. Тому важливо підтримувати інтерес до вивчення інших мов та розвивати культурну компетентність, що сприятиме гармонійному розвитку особистості.

На думку науковців Бароні Юн і Хе-Сун Лім, процес навчання другої мови базується на соціокультурній теорії Виготського. Він підкреслює змістовну взаємодію між індивідами як найбільшою мотиваційною силою в розвитку та навчанні людини. У цієї теоретичній концепції значення та посередництво розглядаються як два важливі елементи, що впливають на вивчення іншої мови особою. Вчені надають пропозиції щодо покращення навчання студентів другої мови в їхніх звичайних класів, застосовуючи соціокультурні теорії на практиці. Вони підкреслюють, що основним для навчання в класі є двомовне навчання, акцент ставиться на прагматику, навчання грамотності на основі драматургії, інклюзивне навчальне середовище, навчання на основі інтересів дітей і роль учителя як посередника між учнями та їх середовищем навчання іншої мови [38].

Однією з головних соціокультурних теорій вивчення другої мови є також теорія міжкультурної компетентності. Згідно з цією теорією, вивчення мови повинно бути пов'язане з вивченням культурних особливостей країни, чию мову вивчають. Студентам важливо не лише вивчити лексику і граматику іноземної мови, а й зрозуміти її культурні особливості, традиції та норми поведінки. Селеста Біклі, Меріан Дж. Россітер і Мерілін Л. Ебботт з Університету Альберти

підкреслюють, що ефективне та відповідне спілкування має вирішальне значення для успішної інтеграції новачків в Канаді [41, с.135].

Науковець Річард Клуе з університету Лас-Пальмас-де-Гран-Канарія, Іспанія, стверджує, що суспільство, в якому ми живемо, є і було мультикультурним, хоча нинішня культурна різноманітність має певні особливості які відрізняються від інших часів та історичних моментів. Змішування, спілкування та життя з людьми різних культур передбачає певну підготовку та компетентність. Добре знання мови означає не лише розуміння та знання як використовувати граматичні структури, а також розуміння культури, в якій мова використовується, і як навчитися ставити одну культуру в контакт з іншою. Отже, студенти повинні постійно розвивати більш ефективні міжкультурні відносини та комунікативні навички.

Під час навчання іноземної мови в класі викладач може зіткнутися з декількома труднощами. По-перше, можливе хвилювання вчителя, який у багатьох випадках відчуває, що не володіє достатнім знанням в цій області. По-друге, ставлення студента при зустрічі з чужою культурою. Стосовно ставлення студентів, викладачі постійно констатують, що труднощі бувають наслідком дії однієї або декількох причин, такі як недостатня соціокультурна компетенція або, відсутність лінгвістичної компетенції, іноді через нерозуміння, погане тлумачення або просто від непорозуміння [46, с.310].

Ще однією важливою складовою соціокультурного аспекту вивчення другої мови є теорія вивчення мовної особистості. Згідно з цією теорією, успішність процесу вивчення мови залежить від взаємодії між мовною та культурною компетентностями. Студентам потрібно не лише вивчити мову, але також розвивати свій культурний кругозір та вміння взаємодіяти з представниками інших культур. У сучасному світі, коли спілкування стає все більше міжнаціональним та багатокультурним, розуміння соціокультурних аспектів вивчення другої мови набуває все більшої важливості. Вивчення іноземної мови не лише дає можливість спілкуватися з іншими, а й розширює світогляд та допомагає краще розуміти інших людей і їх культуру. Саме тому врахування соціокультурних аспектів при вивченні

іноземних мов є ключовим елементом успішного процесу навчання. Дослідниця С.О. Застровська вказує, що тривалий час мова досліджувалася іманентно (без виходу за межі мовної системи) без урахування або без акцентування уваги на людині, яка і є творцем та користувачем мови. Переорієнтація досліджень на носія мови зумовила появу нових понять, у тому числі й поняття “мовна особистість”. Структура цієї номінативної одиниці засвідчує тісний зв'язок між мовою та особистістю [102, с.159].

Соціальна когнітивна теорія, розроблена канадським вченим Альбертом Бандурою, поєднує в собі біхевіоризм і когнітивну психологію, надаючи більш повний уявлення про процеси навчання. Згідно з цією теорією, поведінка людини залежить від взаємодії трьох факторів: поведінки, особистісних характеристик та середовища. Важливу роль у формуванні поведінки відіграє спостереження і моделювання поведінки інших людей. Вчителі впливають на учнів своєю поведінкою, тому важливо, щоб вони були прикладом вірної поведінки для своїх учнів. Для успішного навчання важливо, щоб у процесі були присутні увага, утримання, рухове відтворення і мотивація.

Альберт Бандура вказує, що навчання соціально-емоційним навичкам також може включати спостереження та моделювання відповідних поведінкових моделей. Він зазначає, що хоча учні можуть розуміти теорію цих навичок, імплементація їх у реальних ситуаціях вимагає практики та тренування, перш ніж вони стануть автономними в їх використанні. Когнітивні процеси впливають на мотивацію та навчання. Маючи визначені цілі та очікування, людина відчуває більшу мотивацію та ефективність у досягненні їх. Важливо розуміти, що навіть антисоціальна поведінка може відігравати роль у задоволенні потреб людини. Важливо довіряти власній здібності та розвивати соціальні емоційні навички, щоб задовольняти власні потреби. Успіхи та почуття виконання допомагають створити підтримку та сприяють покращенню самопочуття у студентів. В процесі зростання, люди поступово набувають більше контролю над своєю поведінкою та мисленням, навчаючись саморегулюватися для досягнення своїх цілей [1].

Фей Ден і Цинь Цзоу, зауважують що, завжди точаться дискусії про те, чи легко дорослим освоїти другу мову тому, що існує дві точки зору: перша-дорослим легко опанувати другу мову, та протилежна точка зору, що оволодіння дорослими другою мовою не таке легке, як оволодіння рідною мовою дітьми. По-перше, дорослі легко вивчають другу мову. Переваги оволодіння дорослими другою мовою існують об'єктивно, когнітивний рівень дорослих, логічний аналіз та здібності до самоконтролю вищі, ніж у дітей. Крашен зазначив, що якщо час отримання однаковий, дорослі також можуть легко засвоїти другу мову, і дорослі завжди досягають прогресу швидше, ніж діти [53, с.776–780]. Елліс також вважає, що дорослі мають переваги в оволодінні другою мовою [51, с.22].

Посилаючись на дослідження Сяохуей Ванг, Фей Ден і Цинь Цзоу зазначають що, перший аспект когнітивного рівня такий що, у процесі засвоєння дорослими другої мови когнітивні здібності дорослих краще, а їхнє структура мислення дозріла. Дорослі можуть краще пояснити деяку граматику, але діти не можуть цього зробити [53, с.776–780].

Вчені додають другий аспект логічного мислення, який стверджує що, однією з головних сильних сторін дорослих є те, що вони мають здатність до логічного мислення. Для дорослих режим мислення краще, а їхня мовна свідомість дуже сильна. Зрілість дорослих підвищує їх когнітивні здібності, що призводить до сильних здібностей аналізувати та робити висновки, що забезпечує переваги в граматичних правилах та вираз речення; дозволяючи їм легко вирішувати складні проблеми. Крім того, більшість дорослих мають не тільки багатство життєвого досвіду, але також мають повне розуміння багатьох речей. Це накопичується знанням та вмінням, що допомагають їм у вивченні другої мови [53, с.776–780].

Третій аспект, на думку вчених Фей Ден і Цинь Цзоу, є здатності до самоконтролю процесу засвоєння дорослими другої мови здатність дорослих до самоконтролю є сильнішою. Дорослі будуть аналізувати та виправляти помилки, яких вони допускають у процесі навчання. Крім того, згідно до своїх власних особливостей у різні періоди, вони можуть використовувати різні стратегії навчання для здійснення автономного навчання. Дорослі мають сильну ініціативу,

особливо у формі навчання в класі. Можна стверджувати, що діти в основному пасивно освоюють мову, оскільки їм бракує автономії. Дорослі навчають мову, тому що мають сильнішу мету. Вони можуть вивчати другу мову відповідно до власних потреб і будуть заохочувати себе продовжувати, бути наполегливим, продовжувати психологічну адаптацію, але більшість дітей не мають таких характеристик [53, с.776–780].

Дослідник Мей Бай, Університет Китаю, стверджує що, дорослі мають більш зрілий розум і вищу когнітивну здатність до себе, вони мають сильніше почуття власної гідності, а також чутливе серце. Вони не можуть не приділяти уваги собі і не дбати про оцінку інших. Отже, під час вивчення другої мови вони будуть боязкішими спілкуватися та висловлювати свої ідеї з іншими другою мовою. Водночас вони також особливо бояться бути висміяним іншими за помилки під час вивчення другої мови. Дорослим учням часто бракує впевненості в собі та сміливості у критичні моменти через занадто багато турбот. Тоді вони втрачають багато цінних можливостей практикувати свою другу мову та розвивати свої всебічні здібності. З іншого боку, не брати участь у розмові певною мірою уповільнює швидкість засвоєння другої мови. Дорослі мають сильні перешкоди самосвідомості . Отже, дорослі мають свій усталений спосіб мислення, і іноді їм важко прийняти деякі знання мови, які вони не розуміють. Дорослим учням, можливо, доведеться витратити більше часу на прийняття та засвоєння другої мови. Крім того, дорослі учні зазвичай мають надмірно високі очікування від себе, вони більше прагнуть швидкого успіху та негайної вигоди. Таким чином, вони, швидше за все, впадуть у депресію, тривожність і роздратування, якщо не побачать очікуваного ефекту від свого навчання за короткий проміжок часу [35, с.981].

Науковці Алісія Луке, Арктичний університет Норвегії та Кара Морган-Шорт, Університет Іллінойсу в Чикаго, вказують, що за останні 20 років у галузі білінгвізму було докладено значних зусиль, щоб краще зрозуміти набір когнітивних механізмів, які дозволяють білінгвам функціонально керувати своєю мовою та використовувати її. Серед механізмів, які були ідентифіковані, когнітивний контроль, вважається ключовим для грамотної двомовної обробки та

використання мови. Однак роль когнітивного контролю в розвитку білінгвізму, тобто серед дорослих учнів, які вивчають другу мову (L2), все ще залишається незрозумілою. Деякі дослідження вказують на зв'язок між когнітивним контролем і розвитком двомовності у дорослих, а інші дослідження виявляють протилежну закономірність. Цей набір суперечливих висновків заслуговує на подальше дослідження, щоб поглибити розуміння ролі, яку відіграє когнітивний контроль у процесі становлення двомовності. [74].

У підсумку, успішне вивчення другої мови вимагає збалансованого поєднання когнітивних і соціокультурних аспектів. Когнітивні аспекти, такі як мотивація, індивідуальність та уміння, грають рішучу роль у процесі навчання. Однак, соціокультурні аспекти, такі як взаємодія з носіями мови та вивчення культури, також важливі для розвитку мовних навичок та налагодження міжкультурного спілкування. Тому для ефективного вивчення другої мови необхідно поєднувати когнітивні та соціокультурні підходи, що сприятиме унікальному розвитку мовленнєвих компетенцій учнів.

1.3. Психолінгвістичні фактори, що впливають на вивчення другої мови

Вивчення другої мови є складним процесом, що вимагає від людини багато зусиль та витрати часу. Психолінгвістичні фактори грають важливу роль у цьому процесі, оскільки вони впливають на сприйняття, запам'ятовування та використання нової мови. Такі фактори включають у себе мовні здібності, когнітивні процеси, психологічний стан людини, а також її мотивацію та інтерес до вивчення мови. Врахування цих факторів допомагає визначити ефективні методи навчання та забезпечити успішне оволодіння другою мовою.

Вивчення другої мови часто важче, ніж вивчення першої мови з ряду причин. Наприклад, багато людей вивчають нову мову в класі з обмеженим доступом поза класом, зосереджуючись більше на запам'ятовуванні лексики та граматичних правил, а не на вживанні мови в реальному житті. Крім того, для тих, хто вивчає англійську мову як другу в іншій країні, набагато важче, оскільки їхня освіта та

майбутнє можуть залежати від їхньої здатності вивчати англійську. Вони часто стикаються з тиском вивчення навчальної програми мовою, якою вони не розвивалися, і, можливо, намагаються наздогнати однолітків, які мають багаторічний досвід володіння цією мовою, що може створити труднощі в розумінні та продукуванні мови, вони не завжди можуть отримати належне навчання англійської мови або підтримку в звичайних класах.

Незважаючи на те, що ті, хто вивчає англійську мову, стикаються з англійською мовою в різних контекстах, їхні можливості для взаємодії з носіями англійської мови можуть бути обмеженими залежно від їхньої інтеграції в звичайні класи та діяльності за межами класів. Загалом, вивчення другої мови, має проблеми та бар'єри, які відрізняються від вивчення першої мови.

Руйцінь Мяо, в Міжнародній енциклопедії соціальних і поведінкових наук, дає пояснення, що термін «засвоєння другої мови» в широкому значенні стосується вивчення нерідної мови після вивчення першої мови (L1) (тобто рідної мови) або в природничому середовищі, або в офіційному класі. Різниця між «другою мовою» та «іноземною мовою» пов'язана з функцією відповідної мови в більш широкому соціокультурному середовищі, де відбувається навчання. Друга мова — це мова, яка виконує важливі соціальні та інституційні функції в країні, хоча вона може не бути рідною мовою (NL) домінуючого населення, наприклад, англійська в Індії та Сінгапурі. У випадку вивчення мови, друга мова – це нерідна мова, до якої учень має природний контакт, як у випадку вивчення англійської багатьма іммігрантами в Сполучених Штатах.

Іноземна мова – це мова, яка не є рідною для більшості населення та не широко використовується як засіб спілкування в країні. Вона використовується лише для спілкування з іноземцями або для читання письмових матеріалів. Зазвичай її вивчають як предмет у школі. Типовим прикладом є вивчення англійської мови носіями японської мови в Японії [83].

На вивчення другої мови впливають багато психолінгвістичних факторів, серед них афективні фактори, які пов'язані з вашими почуттями, цінностями, переконаннями та ставленням до вивчення мови. Позитивні афективні фактори, як-

мотивація, впливають на те, наскільки ви бажаєте розпочинати та продовжувати вивчати нову мову, а також на те, скільки зусиль ви докладаете. Учні з високим рівнем мотивації можуть у підсумку стати більш досвідченими, ніж ті, хто має нижчу мотивацію. Антоніо Бова, Католицький університет Святого Серця, Італія і Хасан Банаруе, Німеччина зауважують, що мотивація до вивчення другої мови є багатограним явищем, яке визначається двома ключовими факторами: комунікативними потребами учнів і ставленням до спільноти іншої мови. Лайтбоун і Спада стверджували, що ідентичність і соціальна динаміка індивіда, включаючи власні відносини, суттєво впливають на мотивацію вивчення мови. І діти, і дорослі чутливі до цієї соціальної динаміки та відносин влади, які можуть вплинути на їх мотивацію в процесі вивчення мови. На точки зору Лайтбоуна і Спади вплинула теорія соціального пізнання, де мотивація незмінно відіграла визначну роль від ранніх досліджень до її сучасної концептуалізації.

Лайтбоун і Спада зробили ще один значний внесок, інтегрувавши теорії педагогічної психології в сферу оволодіння другою мовою. Вони досліджували взаємодію між навчанням вчителів у класі та мотивацією в класі другої мови, запропонували вчителям урізноманітнити діяльність, завдання та матеріали. Однак дослідження Лайтбоуна та Спади зосереджувалися насамперед на впливі зовнішніх факторів, таких як соціальне середовище та вчителі. В останньому дослідженні Дорней конкретно розглядає це питання, заглиблюючись у Я-модель та її роль у мотивації оволодіння другою мовою. Удосконалюючи та розширюючи психологічну теорію мотивації, він представив новаторську концептуальну структуру, яка називається двомовною мотиваційною Я-системою. Ця модель використовує процесно-орієнтований підхід для ретельного вивчення різних етапів мотивації. Примітно, що нова мотиваційна модель демонструє явну схильність до психології особистості, що представляє зміну точки зору на природу мотивації від зовнішньої поведінки до внутрішніх основ. Крім того, модель успішно вирішує проблему, пов'язану з відсутністю мовної спільноти в суспільстві, і пропонує новий погляд на вивчення мотивації. Вона служить основою, яка може окреслити початкові та кінцеві точки мотиваційної поведінки, посилаючись як на автентичне,

так і на можливе Я. Стосовно оцінки мотивації, Гарднер і Ламберт представили вимірювання синтезу та вимірювання інструменту, розробивши інструмент оцінки мотивації під назвою Акумулятор тесту на ставлення/мотивацію - Attitude/Motivation Test Battery (АМТВ). Інструмент глибоко вплинув на подальші дослідження в цій галузі [79].

Іншим аспектом особистості, на який звертається увага в дослідженнях, є емпатія – здатність співчуття та здатність почувати емоції інших людей. Це важливо у контексті вивчення мови, так як спілкування передбачає сприйняття ідей та почуттів інших людей. Вчені досліджували зв'язок між емпатією та навчанням рідної мови, але такий факт схвалюється як важливий лише в контексті загального успіху у вивченні іноземної мови, а не лише автентичної вимови. Окрім цього, особистість суттєво впливає на результати вивчення мови. Елліс відзначає, що вплив особистості на індивіда складно досліджувати через складність вимірювання цих факторів, так як багато рис особистості не є стійкими і можуть змінюватися в залежності від обставин. Наприклад, одна й та ж особа може вести себе по-різному в різних ситуаціях через зовнішні обставини, такі як настрій або ступінь втоми. Хоча комунікативні навички можуть покращуватися завдяки відкритості та чуйності особистості, це не означає, що більш замкнута та сором'язлива людина не може успішно оволодіти мовою. Важливою є саме працездатність та відданість, які визначають успіх у вивченні мови. Вчителям важливо розуміти особистість своїх учнів, щоб надавати їм відповідну підтримку та створювати сприятливу атмосферу для навчання [71, с.266–255].

Негативні афективні фактори сповільнюють вивчення мови. Наприклад, занепокоєння щодо вивчення мови може відволікти вас і не дати вам зрозуміти нові слова та граматику. Стан емоційної стабільності та психічної готовності до навчання є ключовими для успішного вивчення мови. Індивідуум, який перебуває у стані стресу або депресії, може мати складності засвоєнням нової інформації та сприйманням інших мовних структур. Автори роботи «Емоції, які сприяють вивченню мови: Позитивно-розширювальна сила уяви», Пітер Макінтайр Кейп-Бретонський університет, Канада та Теммі Греггерсен Університет Північної Айови,

США визначають, що уявні майбутні стани є ключовою особливістю самосистеми L2, запропонованої Дорней, і емоція може бути ключовою до мотиваційної якості уявленого майбутнього Я. Зокрема, стверджується, що загалом позитивні емоції мають відмінну функцію від негативних емоцій. «Спираючись на роботу Фредріксона, ми стверджуємо, що позитивні емоції полегшують створення ресурсів, оскільки позитивні емоції мають тенденцію розширити кругозір людини, відкрити людину для сприйняття мови. Навпаки, негативні емоції викликають протилежну тенденцію, звуження фокусу та обмеження діапазону потенційного мовного введення» [75, с.193–213].

Дослідник Алі Дерахшан, Голестанський університет, Іран, стверджує що зростання позитивної психології породило різні уявлення та концепції про авторизацію учнів, такі як конструкт стійкості та плинності. Було сказано, що стійкі учні відіграють центральну роль у навчальному процесі, оскільки вони більш схильні до участі в діяльностях, що запропоновані в класі, а також зацікавлені в тому, щоб впоратися з стресом у складних ситуаціях, особливо в контексті вивчення англійської мови як іноземної (EFL). Крім того, для захисту від цих негараздів і реакцію на несподівані ситуації, існує пов'язана з цим концепція в позитивній психології, позначена як стійкість, яка означає наполегливість та підкреслює можливості людей у відповідь на негаразди. Розширення факторів, таких як самоефективність та соціальна підтримка, має великий вплив на різні аспекти навчання [98].

Особистісні фактори пов'язані з тим, як студенти віддають перевагу взаємодії з навколишнім середовищем, є одним з неконтрольованих чинників, який може впливати на ефективність навчання іноземній мові. Особистісні характеристики, такі як відкритість до нового досвіду, ступінь організованості, тип темпераменту (інтровертність або екстравертність), здатність до співпраці з іншими та рівень тривожності можуть впливати на самодисципліну, мотивацію та загальну успішність у навчанні. Такі характеристики вважаються частково визначальними для поведінки в різних ситуаціях, у тому числі при вивченні мови. Особистість частково визначає, яка діяльність з вивчення мови їй найбільше підходить.

Наприклад, учні, які добре працюють з іншими, досягають успіхів у класі та під час співпраці з іншими. Деякі люди краще запам'ятовують слова, інші - граматичні структури, а ще інші віддаляють увагу вимові. Розуміння індивідуальних особливостей може допомогти вчителю підібрати ефективні методи навчання для кожного учня.

Наступні дослідники Яньян Бао і Шужень Лю, Технологічний університет Нінбо, Китай, спираючись на дослідження Рубіо, зауважують що, самооцінка визначається як процес, у якому особа оцінює свою компетентність та цінності відповідно до заданих стандартів. Самооцінка може бути класифікована на три рівні: загальна, ситуативна та оцінка виконання завдань. Учням, особливо тим, хто вивчає іноземну мову, важливо розвивати високу самооцінку, оскільки вони можуть відчувати себе незручно через обмежену дискурсивну компетенцію у рідній мові. Учні з високим рівнем самооцінки будуть більш мотивованими і впевненими в собі у процесі вивчення мови. Вони будуть активніше залучатися до навчання та здійснювати більше зусиль для покращення своїх навичок. Навпаки, учні з низькою самооцінкою можуть відчувати неувагу та несамовпевненість при спілкуванні або виконанні завдань, що може призвести до втрати інтересу до навчання мови і погіршення результатів. Створення сприятливої навчальної атмосфери для підвищення самооцінки учнів є важливим кроком для їхнього успішного навчання. Висока самооцінка сприяє активній участі у класних заняттях та покращенню комунікативних навичок учнів. Тому важливо дбати про розвиток позитивного відношення учнів до самого себе у процесі навчання іноземної мови [36].

Інший науковець, Чуандай Цяо з університету Китаю зауважує що, хоча деякі лінгвісти та психологи стверджують, що особистість відіграє значну роль в успішному засвоєнні другої мови, виявлення та вимірювання особистості залишається складним завданням. Особистість часто переплітається з іншими факторами, що впливають на засвоєння другої мови, що ускладнює визначення її конкретного впливу. Лайтбоун і Спада підкреслили дві основні проблеми в дослідженні особистості, що впливають на прогрес. По-перше, має бути більше

консенсусу щодо зв'язку між особистістю та мовним успіхом. По-друге, критерії вимірювання та оцінювання успішності вивчення мови мають бути більш послідовними.

Дослідник Мей Бай, Університет Китаю, вказує що, з точки зору віку, є переваги та недоліки дорослих і дітей у засвоєнні другої мови через гіпотезу критичного періоду. Він підкреслює, що дорослі пройшли критичний період вивчення мови від 4 до 12 років, і чутливість реакції їхнього мозку починає демонструвати чітку тенденцію до зниження, з нижчою швидкістю збереження пам'яті та швидшою швидкістю забування. Іншими словами, чим старший їхній вік, тим зрілішим є формування системи захисту рідної мови. Це викликає внутрішній опір прийняттю чужої мови, вивчення мови буде більш тривалим і трудомістким. Крім того, вимова більшості вчителів англійської мови в початкових і середніх школах може бути неточною, що ускладнює учням зміну своєї попередньої вимови та інтонації після дорослішання. Разом з тим, дорослі мають глибоко укорінені спогади про неправильну граматику в шкільні роки, яку, ще складніше виправити [35, с.981].

З ним погоджуються інші вчені з Китаю, Фей Ден і Цинь Цзоу, вони підкреслюють що, дорослі важко вивчають другу мову. Гіпотеза критичного періоду припускає, що дорослі могли втратити свої навички володіння природною мовою після певного віку, тому дорослі не можуть успішно оволодіти другою мовою з таким самим рівнем вільного володіння, як засвоєння дітьми рідної мови.

По-перше, на думку дослідників, це аспект віку. Дослідники виявили зв'язок між віком і деякими аспектами другої мови. Вік є важливим фактором у формуванні другої мови. Критичним періодом оволодіння рідною мовою є приблизно від двох років до початку статевого дозрівання. У цей період учень має більше шансів оволодіти мовою, ніж будь-коли інший раз. За спостереженнями Піаже, діти можуть опанувати рідну мову в 11 років. Майже неможливо автоматично оволодіти новою мовою після статевого дозрівання, оскільки вони пропустили критичний період оволодіння мовою. Пластичність мозку дозволяє дітям набувати мови задовго до статевого дозрівання, але після статевого дозрівання, з дозріванням

мозку, а також з частковим формуванням, дорослі можуть втратити фізіологічну перевагу в засвоєнні другої мови, і тому важко досягти рівня рідної мови. Оволодіння дорослими другою мовою також має відбуватися впорядковано і просуватися крок за кроком, дотримуючись режиму отримання природного порядку [92, с.1–12]. Крім того, дослідження показує, що рівень другої мови іммігранта не прямо пропорційний тривалості його/її проживання в країні, але натомість пов'язані з його/її імміграційним віком. Наприклад, деякі китайські іммігранти в інші країни, коли іммігрували були в віку сорок чи п'ятдесят років, все ще не можуть говорити англійською, хоча живуть у повністю англійськомовному середовищі.

Отже, порівняно з засвоєнням другої мови, засвоєння дітьми рідної мови є більш успішним. Крашен підкреслював що, після статевого дозрівання оволодіння другою мовою навряд чи відбувається природним шляхом, але можливе через свідоме наполегливе навчання та відпрацювання [54, с.778].

Фактори середовища пов'язані з тим, де і як учень вивчає мову. Загалом вивчення мови може відбуватися в умовах занурення або без занурення. Учні, які вивчають мову через занурення, як правило, швидко вивчають великий словниковий запас і навички спілкування, а також розвивають хороше чуття щодо того, як і коли використовувати мову. Однак доведено, що занурення іноді призводить до зниження рівня граматичної точності, що може зберігатися роками після виходу з занурення. Учні, які навчаються в умовах без занурення (наприклад, традиційні мовні класи), з іншого боку, мають тенденцію розвивати хороші знання лексики та граматики, але можуть мати проблеми із застосуванням цих знань у реальному світі (наприклад, у природних розмовах).

Мей Бай відзначає що, з точки зору навколишнього середовища, дорослі учні не мають багато енергії для навчання, як студенти у школі. Вони залежать від соціального та сімейного середовищ. Як для соціального середовища, в контексті системи безперервної освіти, продовження навчання є потенційно важкою вимогою для роботи та виживання. Крім того, дорослі не можуть вибрати навчання повністю без роботи. Тим часом, робоче завдання призведе до відволікання від

навчання, що вплине на стан навчання і ефект. Що стосується сімейного середовища, одружені працевлаштовані дорослі не тільки відіграють певну роль у суспільстві, але також відіграють важливу роль у сім'ї. Вимоги дружини чи чоловіка, навчання дітей, медичне обслуговування батьків і домашні справи все це заважає навчанню дорослих. Відповідно, дорослі можуть приділяти дуже обмежений час і енергію на навчання. Крім того, дорослі не часто використовують отримані знання після закінчення школи [76, с.982].

Але існує і позитивна точка зору. Через фізичний і психологічний розвиток, ролі та оточення дорослих різночуде відрізняються від школярів, дорослі учні мають деякі унікальні характеристики. Наприклад, психологічний і фізичний розвиток дорослих є більш зрілим. Лу пояснює це тим, що дорослі перейшли від залежної та гетерономної молоді до незалежної та саморегульованої дорослості. Дорослі мають сильні здібності до автономного навчання, вони мають сильне почуття особистої свідомості та особистої відповідальності в більшості випадків. Крім того, вони мають можливість обирати зміст навчання та складати власний план навчання. Тому більшість дорослих навчаються бажаючи, щоб вчителі могли приймати будь-які рішення щодо навчання після консультації з ними, наприклад, оцінка навчальних потреб і цілей, вибір викладацької діяльності та рішення про те, як оцінювати своє навчання. Коли вони стикаються з проблемами в навчанні, вони також сподіваюся, що вчителі зможуть організувати, направляти та допомагати їхньому навчанню на рівних, шанобливо і дружньо, а не-авторитарно [35, с.982].

Блей-Вроман вважає, що дорослим для засвоєння другої мови необхідне поєднання рідної мови та когнітивної системи. У процесі оволодіння мовою ці дві особливості максимально взаємодоповнюються, співпрацюють і доповнюють один одного. Діти починають вивчати мову з наслідування; вони наслідують навколишню мову, а потім реагують на навколишнє середовище та мову дорослого. Для того, щоб зміцнити дитину, дорослий буде хвалити або матеріально заохочувати, якщо реакція правильна, таким чином формуючи мовні звички. Після цього діти можуть автоматично давати деякі відповіді, тому що колись їх стимулювала ця мова. Наприклад, набуття словникового запасу. Засвоєння

словникового запасу дітей починається з наслідування, запам'ятовування та фраз, а потім формується концепція речі. Навпаки, дорослі спочатку поєднують «перемикання кодів» і «значущі нотатки» своєї рідної мови для аналізу мовлення, тоді вони можуть зрозуміти лексику цільової мови за допомогою процесу комплексного аналізу. Розвиток мовних здібностей дітей пов'язаний з їх фізичним, психологічним і когнітивним розвитком, а також їхні знання, ідеї та розвиток цінностей. Однак засвоєння дорослими другої мови має базуватися на сформованих у них навичках рідної мови. Знання рідної мови може негативно перейти на опанування другої мови, що призведе до конфлікту один з одним. Коли рідна мова глибоко вкорінена, дорослі поширяють правила своєї першої мови (фонологію, синтаксис) на засвоєння другої мови, але діти цього не можуть. Тому, порівняно із засвоєнням дітьми рідної мови, засвоєння дорослими другої мови має менші шанси на успіх. [54, с.779].

Нарешті, культурні фактори можна розглядати як соціальні фактори. До них належать почуття сприйняття спільнотою цільової мови та ставлення до вивчення мов. Культурні фактори впливають на мотивацію вивчати мову, а також на те, наскільки успішна людина у вивченні мови.

Науковець Сіті Хасіна з університету в Індонезії, уточнює, що ставлення – це сукупність переконань щодо факторів, як культуру цільової мови, власну культуру та, у випадку навчання в класі, їхніх вчителів та навчальних завдань, які вони отримують. Мовне ставлення – це ставлення носіїв різних мов до мов інших або до своєї мови. Вираження позитивних чи негативних почуттів до мови може відображати враження мовної складності чи простоти, легкості чи труднощів навчання, важливі ступені, соціальний статус тощо. Гарднер і Ламберт досліджував ряд різних установок, які були класифіковані на три типи: перша- ставлення до спільноти та людей, які розмовляють L2, друга- ставлення до навчання та відповідної мови, третя- ставлення до мов і вивчення мови в цілому. Певні характеристики особистості та загальний інтерес до іноземних мов учнів може впливати на них як позитивно, так і негативно. Важливо також як вони думають про вивчення конкретної мови на конкретному курсі та від конкретного вчителя.

Очевидно, що учні, які мають позитивне ставлення, навчаються більше, але також учні, які добре навчаються, набувають позитивного ставлення теж [71, с.256–269].

На думку дослідників Фей Ден і Цинь Цзоу, які згідні з іншим дослідником Дай М., чіткі навчальні цілі та мотивація, а також цільова мова та культурні інтереси часто приносять для людей сильні результати навчання. Для дітей рідна мова стає важливим інструментом і допомагає їм спілкуватися з іншими людьми. Опанування рідної мови – своєрідна життєва потреба. Володіти рідною мовою є необхідність задовольнити потребу спілкування, розвитку і виживання; незважаючи на це, люди, які вивчають другу мову, часто зіштовхуються з деякими вимогами до оволодіння мовою. Взагалі, засвоєння рідної мови відбувається природно однак потреби дітей, мотивації або цілі оволодіння дорослими другою мовою є набагато складнішими [101, с.88–91].

Деякі люди можуть мати комплексну мотивацію або невід'ємний інтерес до мови перекладу; деякі люди можуть мати інструментальну мотивацію, вони сприймають цільову мову як інструмент або потребу, наприклад, щоб подальше навчатися, а також підвищити кваліфікацію тощо. Процес засвоєння дітьми рідної мови відбувається природним і приємним чином, але більшість дорослих потребують ретельного проектування, тривалого наполегливого навчання та навіть деяких наполегливих дій в оволодінні другою мовою. Загалом, вивчення мови значною мірою залежить від мети вивчення, а також від мотивації тих, хто навчається [54, с.779].

Авторка Джованні Б. Флорес д'Арке книги «Лінгвістика: Кембриджське дослідження» дослідила процес сприйняття мови. Вона підкреслює, що розробити структуру та обсяг розділу про сприйняття мови нелегко. Залежно від сфери дослідження та інтересів дослідника, термін «сприйняття» виступає як синонім до «розпізнавання» «ідентифікація», «розрізнення» та «розуміння». У дослідженні сприйняття мовлення цей термін охоплює майже кожен сенсорну та перцептивну операцію. У психолінгвістиці такий термін використовується для позначення різноманітних процесів таких, як розпізнавання слів, сегментація мовного сигналу,

судження про подібність між двома структурами мови та навіть розуміння зв'язного дискурсу.

Також неможливо визначити різницю між сприйняттям мови і розумінням мови. Як запитує Фодор: «Де закінчується розпізнавання речень і перехід до більш центральної дії?». У зорі ми розпізнаємо світ предметів, людей, обличчя. Маючи справу з мовою, ми сприймаємо слова та речення, а не лише послідовність звуків. Сприйняття мови означає виконання різноманітних психологічних операцій, таких як виділення та сегментування слів, фраз і довших одиниць, а також приписування їм значення. Слухання невідомої мови і знайомої передбачає сприйняття в обох випадках. Однак досвід контакту з невідомою іноземною мовою повністю відрізняється від досвіду прослуховування нашої рідної мови або тієї, яка структурно схожа на мови, які ми знаємо [59].

Висновки до розділу 1.

Отже, когнітивні теорії вивчення другої мови підкреслюють важливість розумових процесів у навчанні, таких як сприйняття, мислення, пам'ять та увага. Вони вивчають, як індивідуали усвідомлюють, обробляють та запам'ятовують нову мову, а також як вони використовують знання для спілкування. Когнітивні теорії також досліджують роль мовної граматики та структури у процесі вивчення мови.

Соціокультурні теорії вивчення другої мови зосереджуються на впливі соціокультурного середовища на навчання та використання мови. Вони вивчають, як мова використовується в різних культурних контекстах та соціальних ситуаціях, а також як взаємодія з носіями мови допомагає вивчати та використовувати мову більш ефективно. Поєднання когнітивних та соціокультурних підходів може допомогти студентам краще засвоювати другу мову, оскільки враховує як їхні мозкові процеси, так і взаємодію з носіями мови та соціокультурним середовищем. Важливо створювати навчальні програми та умови, які сприяють розвитку мовних навичок у всіх аспектах, враховуючи індивідуальні особливості студентів та їх потреби.

Вивчення другої мови є важливою складовою процесу навчання, який вимагає від особи певних психологічних якостей для успішного засвоєння мови.

Психологічні фактори, такі як мотивація, самодисципліна та психічна стійкість, відіграють значущу роль у цьому процесі. Мотивація, яка розглядається як внутрішній чи зовнішній стимул до досягнення цілей, є важливим аспектом вивчення мови. Внутрішня мотивація може ґрунтуватися на особистих цілях, інтересі до мови чи потребі в спілкуванні на іноземній мові. Зовнішня мотивація може полягати в необхідності вивчення мови для роботи чи навчання. Мотивація стимулює особу до постійного прогресу та допомагає подолати труднощі, які можна зустріти під час вивчення.

Самодисципліна також є важливим аспектом у вивченні мови. Вона дозволяє виділяти достатньо часу для вивчення, виконувати вправи та завдання систематично, а також уникати різних відволікаючих факторів. Самодисципліна допомагає створювати постійні ритуали навчання, які сприяють кращому запам'ятовуванню та усвідомленню матеріалу. Психічна стійкість виникає важливою якістю для успішного вивчення мови. Оскільки процес вивчення може бути складним і включати помилки та невдачі, важливо мати психічну стійкість, яка дозволить подолати труднощі та продовжувати на шляху досягнення цілей. Таким чином, вивчення другої мови потребує наявності психологічних якостей, які сприятимуть успішному процесу вивчення. Мотивація, самодисципліна та психічна стійкість є ключовими чинниками, які допомагають особі досягти поставлених цілей у вивченні мови.

Таким чином, психолінгвістичний підхід до вивчення другої мови є комплексним і допомагає розкрити важливі зв'язки між структурами мови та психічними процесами в мозку людини. Врахування когнітивних та соціокультурних аспектів навчання дозволяє ефективніше підходити до розробки методики навчання та покращення якості вивчення мови. Психологічні фактори, такі як мотивація, самодисципліна та психічна стійкість, грають важливу роль у процесі вивчення другої мови і сприяють досягненню успіху у навчанні.

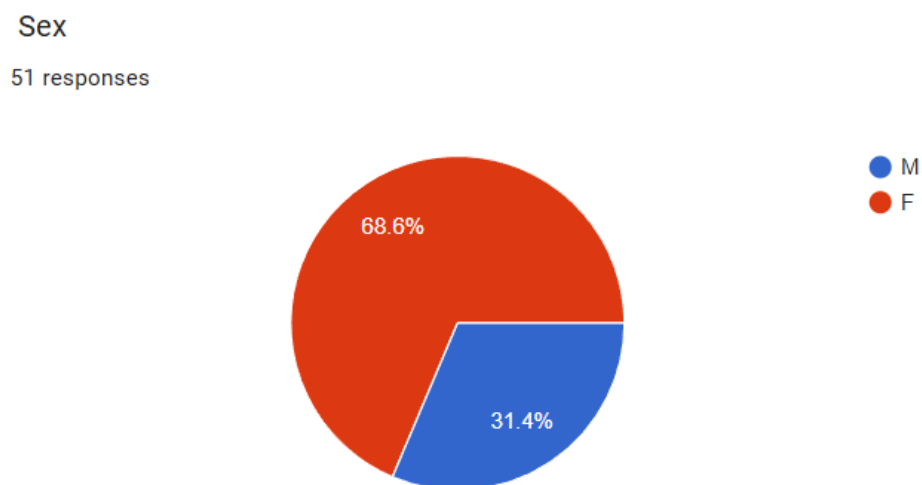
РОЗДІЛ 2: МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Характеристика досліджуваної групи: дорослі емігранти Канади

Міграція в країну прийому вимагає від іммігрантів не лише фізичної адаптації до нових умов і життя, але і соціальної адаптації, яка часто включає в себе процес навчання і вивчення мови країни. У такому контексті важливим є розгляд психолінгвістичних аспектів вивчення англійської як другої мови. Для цього були проведені анкетування, інтерв'ю, спостереження за іммігрантами в Канаді:

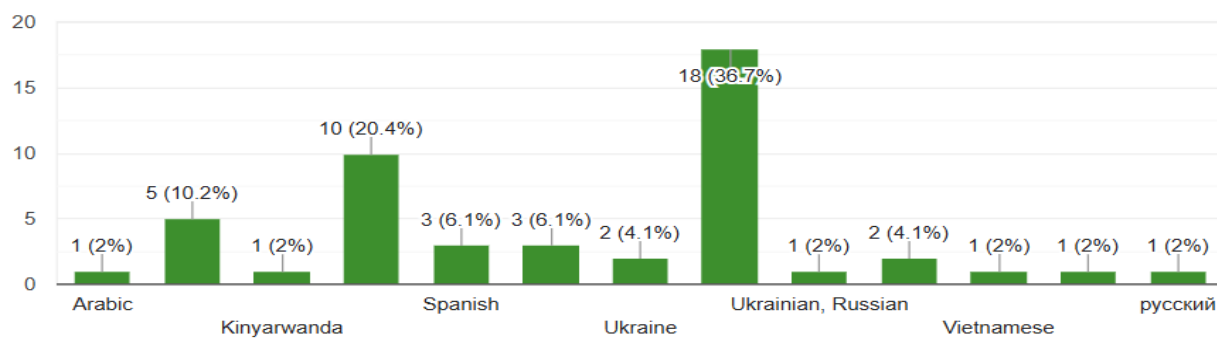
- 1) які вивчали англійську для академічних цілей в Cambrian Colledge та мали рівень англійської *intermedia*, вік 20-60 років, різних національностей, які не працюють, мета яких потрапити до навчального заходу;
- 2) відвідувачами школи LINC для новоприбулих в Канаду, рівень англійської нижче *intermedia*, вік 20-60 років, різних національностей, які адаптуються до життя у Канаді, не мають роботу;
- 3) учнів, які проходили свої власні курси онлайн, рівень англійської *intermedia* та початковий, вік 20-30 років, які вже мають роботу та ті хто знаходяться у пошуку роботи;
- 4) українці, та іммігранти, серед знайомих які вже успішно адаптувалися до канадського суспільства, з різним рівнем англійської мови, вік 20-60 років, які шукають роботу та ті хто вже мають роботу.

Всього було опитано 51 іммігрантів. З них 35 жіночої статті, що складає 68,6 % від числа опитуваних, та 16 чоловічої статті, що відповідає 31,4% (мал. 1.2).

Мал.1.2

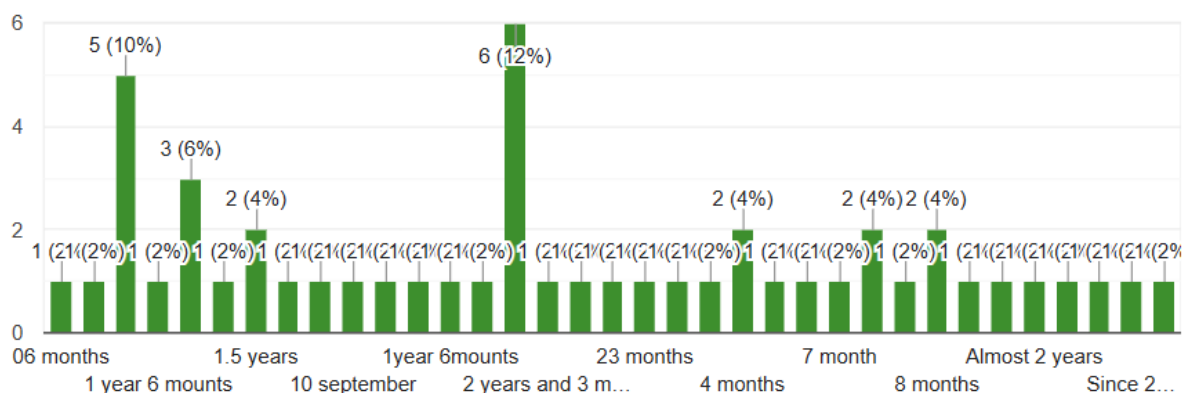
Більшість з опитувальних були українці, які складають 21 людину (мал.2.2).

Мал.2.2

Більшість з українців знаходяться у Канаді від 1 до 2 років (мал. 3.2).

50 responses

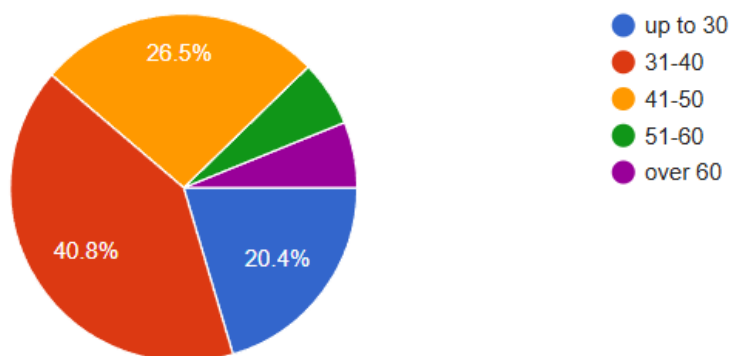

Мал.3.2

48 людей відповіли на питання про рівень володіння англійською до приїзду до Канади: без володіння англійською – 5 людей, початковий рівень (A)- 16 людей, середній рівень (B)- 23 людей, високий рівень володіння англійською (C)- 4людей (графік 5). Вік опитуваних від 20 років і старше. Найвищій відсоток 40.8% віком від 30 до 40. Емігранти 41-50 років - 26.5% та до 30 років – 20.4% . Вікова категорія 51-60 років та більш 60 років мають однакові процентні відношення, що в сумі складає 12.3% (мал. 4.2).

How old are you?

49 responses

Мал.4.2

(Результати опитування відображені у таблиці. Характеристики учасників опитування. Додаток А).

Протягом періоду дослідження (2023-2024 рр.) були проведені спостереження та опитування іммігрантів, проведені інтерв'ю, з тими хто навчав англійську мову на курсах англійської мови і з тими хто навчав самостійно, які були тимчасовими мешканцями протягом періоду опитування та не мали ще громадянства Канади. З огляду на це, отримання постійного місця проживання та отримання громадянства було метою або реальністю для більшості опитуваних. Більшість з них українці, які переїхали до Канади із-зі війни в Україні. Для деяких людей тимчасове проживання та переїзд до Канади було швидким і ефективним способом приїхати в іншу країну, вони були підготовлені психологічно та із частковим знанням англійської мови, а для інших це був вимушений переїзд, вони не були готові до труднощів з якими зіштовхнулися в іншій країні та не мали знання англійської мови. Більшість з опитувальних підтверджують свій намір залишитися у Канаді.

У результаті проведеного дослідження можемо зробити висновок, що характеристика опитуваної групи, якою були дорослі емігранти з Канади, включає в себе різноманітні соціальні, економічні та культурні аспекти. Основні характеристики цієї групи включають вік, стать, освіту, професійну діяльність, місце проживання, досвід еміграції та мотиви переїзду. Дорослі емігранти з Канади є різними за своїми характеристиками, але водночас мають спільні риси, які визначають їхню ідентичність в новому соціальному середовищі.

2.2. Метод збору даних: анкетування

Дослідження психолінгвістичних аспектів вивчення англійської мови як другої мови серед дорослих іммігрантів у Канаді є важливим для розвитку ефективних методів навчання та підвищення якості освіти. Особлива увага зосереджена на урахуванні індивідуальних здібностей, підходів до навчання та культурних особливостей учасників груп, що можуть впливати на успішність

навчання та інтеграцію у нове суспільство. Доцільно враховувати методологічні аспекти дослідження, включаючи характеристику іммігрантів, їх інтереси та потреби. Для збору інформації можуть бути використані різні методи, такі як анкетування, інтерв'ю, спостереження, кількісний та якісний аналіз даних. Такі методи дозволяють отримати об'єктивну інформацію про процеси вивчення мови та визначити оптимальні стратегії комунікації. Крім того, урахування психолінгвістичних особливостей дорослих іммігрантів допомагає розробляти програми навчання, спрямовані на індивідуальні потреби студентів. Підвищення якості освіти та ефективність навчання англійської мови серед дорослих іммігрантів залежить від правильного підходу до дослідження психолінгвістичних аспектів інтеграції мовника з новим оточенням.

У контексті дослідження психолінгвістичних аспектів вивчення англійської мови іммігрантами Канади, враховувалися не лише мовні здібності особистості, але й її психологічний стан, мотивацію для вивчення мови, а також соціокультурний контекст. Для досягнення цілей дослідження і вивчення психолінгвістичних аспектів вивчення англійської мови іммігрантами Канади, було визначено етнографічний метод дослідження -анкетування. Анкетування є важливими для збору даних про соціокультурне середовище, у якому знаходяться іммігранти. Такий метод дозволяє вивчити мотивацію, перешкоди та успіхи у вивченні англійської мови.

Серед соціологів існують різні підходи до визначення етапів проведення дослідження, але загальна логіка дослідження залишається незмінною. Були виявлені чотири послідовні етапи. Перший етап - це підготовчий, який включає в себе розробку програми та інструментарію для збору інформації. На цьому етапі планується робочий план дослідження, підбираються та підготовляються виконавці, а також розробляється необхідний інструментарій. Другий етап - це збір інформації, який може відрізнитися в залежності від методу збору інформації. На даному етапі відбувається спостереження, опитування або аналіз документів відповідно до обраного методу. Третій етап - упорядкування та обробка зібраної інформації, що передбачає механічні процедури перетворення отриманих даних,

який включає в себе кодування інформації, перевірку якості заповнення інструментарію, кількісну обробку та інші процедури. Четвертий етап - аналіз обробленої інформації, який включає у себе опис результатів дослідження, підготовку звіту, формулювання висновків і розробку рекомендацій. Кожен з етапів має свою специфіку, яка залежить від типу дослідження та методу збору інформації [27, с.40].

З метою дослідження психолінгвістичних аспектів вивчення англійської мови як другої мови серед дорослих іммігрантів у Канаді було проведено анкетування за допомогою Google Forms.

Анкетування є одним з найпоширеніших методів. Метод полягає у заповненні анкети респондентом самостійно. За допомогою анкети, дослідник може зібрати первинну інформацію від сотень людей за короткий час. Анкета містить питання, сформульовані відповідно до правил, і допомагає збирати дані для дослідження. Основна мета анкети - отримати інформацію, яка дозволить опрацювати ознаки певного соціального явища. За змістом і формою, запитання можуть бути закритими, відкритими або напівзакритими. Запитання можуть бути також прямими або непрямими, залежно від того, чи спрямовані вони на отримання прямої інформації від респондента. Для підвищення достовірності результатів опитування, в анкеті можуть бути включені варіанти відповідей, які дозволяють респондентові не відповідати на питання або дати невизначену відповідь. Також важливо уникати підказок у формулюваннях запитань і забезпечити збалансованість позитивних і негативних суджень у анкеті. Загалом, анкета - важливий інструмент для збору інформації в рамках соціологічних досліджень [18].

Метод анкетування дозволив отримати інформацію про соціальні, мовні характеристики та методи навчання англійської мови, які психолінгвістичні фактори впливають на ефективне вивчення другої мови. Щоб вивчити психолінгвістичні аспекти вивчення англійської як другої мови в групах з різним рівнем здібностей серед дорослих іммігрантів Канади, іммігранти заповнювали Forms Google (анкети онлайн), які містять питання щодо факторів, які впливають на вивчення другої мови (дод.Б). Дані можуть бути використані для подальшого

покращення програм підтримки іммігрантів у вивченні англійської мови. Наприклад, на основі отриманих даних можуть розроблятися програми навчання з мови для іммігрантів з різними рівнями володіння англійською, щоб допомогти їм швидше та ефективніше вивчити іноземну мову.

Отже, анкетування є важливим методом збору даних, які допомагають розкрити різноманітні психолінгвістичні аспекти вивчення англійської мови у дорослих іммігрантів. Анкетування дозволяє отримати широкий огляд думок та досвіду учасників дослідження, інтерв'ю дозволяє докладніше вивчити індивідуальні відповіді та думки, а спостереження дозволяє отримати об'єктивні дані про поведінку та взаємодію між учасниками.

2.3. Методи аналізу даних: якісний і кількісний аналіз

Методи аналізу грають важливу роль у дослідженні будь-якої проблеми або явища. В даній роботі були використані два основних підходи до аналізу: якісний і кількісний, для отримання більш повного розуміння психолінгвістичних аспектів в процесів навчання та використання другої мови іммігрантами. Якісний аналіз полягає в детальному вивченні явища, виявленні його характеристик та особливостей. Зазвичай цей підхід використовується для отримання глибокого розуміння теми дослідження, виявлення тенденцій та патернів. В результаті якісного аналізу можна виявити нові ідеї, гіпотези або теорії. Кількісний аналіз, навпаки, базується на зборі та обробці числових даних. Цей підхід дозволяє вимірювати, порівнювати та аналізувати велику кількість інформації для виявлення закономірностей та статистичних залежностей. Кількісний аналіз дозволяє отримати об'єктивні результати, які можуть бути використані для підтвердження та обґрунтування гіпотез. Обидва методи аналізу є важливими для наукових досліджень, і їх комбінація може дати більш повне розуміння досліджуваної проблеми.

Якісний аналіз даних дозволив отримати детальне розуміння індивідуального досвіду іммігрантів у навчанні другої мови. Для цього були використані методи

аналізу анкет, які надали можливість з'ясувати особисті мотивації, стресові ситуації, труднощі та успіхи у навчанні іноземної мови. Якісний аналіз також дозволив виявити структуру мовної діяльності та стратегії використані іммігрантами під час навчання та спілкування. Крім того, для кількісного аналізу були використані методи для кількісного вимірювання ефективності навчання мови та порівняння результатів між різними групами іммігрантів.

Висновки до розділу 2.

Отже, в рамках магістерської роботи було досліджено психолінгвістичні аспекти вивчення другої мови дорослими іммігрантами в Канаді. Для збору даних було використано анкетування. Анкетування дозволило отримати широкий обсяг кількісних даних про мотивацію, стресові фактори та інші аспекти вивчення мови. Завдяки комплексному підходу до методів збору даних були отримані розуміння психолінгвістичних аспектів вивчення другої мови дорослими іммігрантами в Канаді.

РОЗДІЛ 3: ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ЯК ДРУГОЇ МОВИ В ГРУПАХ З РІЗНИМ РІВНЕМ ЗДІБНОСТЕЙ

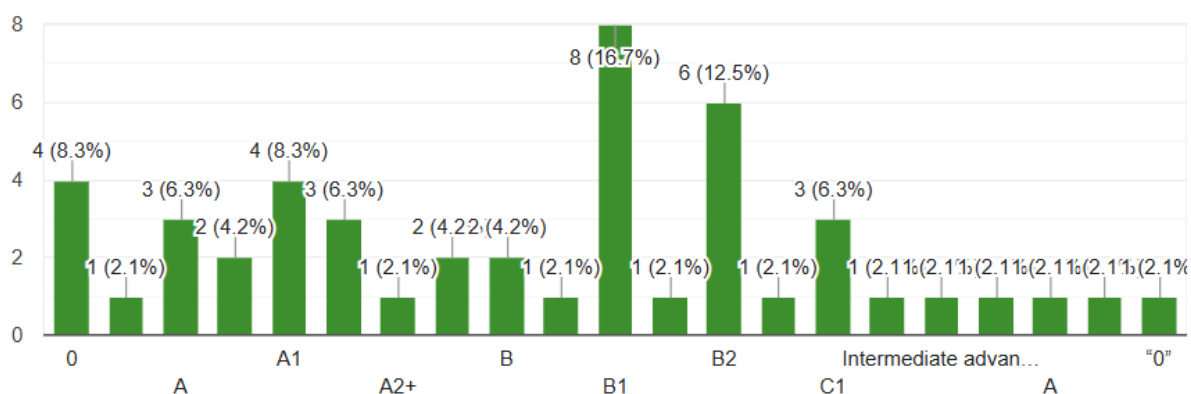
3.1. Характеристика груп з різним рівнем здібностей: початковий, середній та просунутий рівні

У цьому розділі ми розглянемо характеристику груп з різним рівнем здібностей: початковий, середній та просунутий рівні. Ми дослідимо особливості цих груп, їхні потреби та можливості, а також розглянемо підходи до роботи з кожним рівнем. Цей аналіз допоможе нам краще зрозуміти специфіку навчання та розвитку різних груп учнів і ефективніше взаємодіяти з ними у навчальному процесі.

Дорослі іммігранти Канади представляють собою групу людей з різним рівнем здібностей, які переїхали у нову країну і намагаються вивчити англійську мову як другу мову. Опитуванні мали наступний рівень англійської: без володіння англійською – 5 людей, початковий рівень (A)- 16 людей, середній рівень (B)- 23 людей, високий рівень володіння англійською (C)- 4 людей (мал.1.3).

Level of English proficiency **before** coming to Canada (A-C2)

48 responses

Мал.1.3

Існує кілька рівнів вивчення англійської мови: початковий, середній та просунутий. На кожному рівні вивчаються необхідні граматичні та лексичні правила, теми для спілкування, які допомагають покращити рівень мови.

Згідно із «Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти» існує шість рівнів володіння мовою, які були розроблені Асоціацією Мовних Експертів ALTE (The Association of Language Testers in Europe).

Канада оцінює знання англійської мови у системі Canadian Language Benchmark (CLB). CLB – це національний стандарт, який використовується для опису мовних навичок від базового до просунутого. Стандарти CLB використовуються для оцінки чотирьох мовних навичок – аудіювання, читання, письма та розмовної мови. Вони організовані за 12-бальною шкалою рівня володіння англійською як другою мовою (ESL):

Етап I: Базовий рівень володіння (CLB рівні 1-4);

Етап II: Середній рівень володіння (CLB рівні 5-8);

Етап III: Розвинений рівень володіння (CLB рівні 9-12) (рис.2.3) [43].

Canadian Language Benchmark (CLB).

Skills for Success Reading	Canadian Language Benchmarks Reading											
	Stage I (CLB 1-4)				Stage II (CLB 5-8)				Stage III (CLB 9-12)			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Level 1	Pre-SFS											
Level 2												
Level 3												
Level 4												
Level 5												

Мал.2.3

Центр канадських мовних тестів (Center for Canadian Language

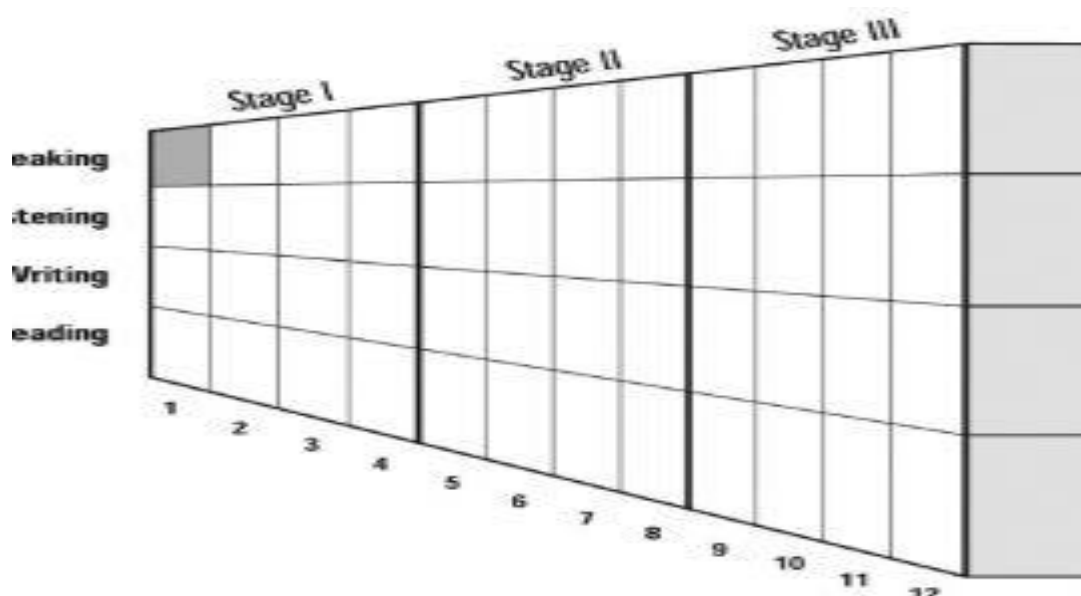
Benchmarks) — національна некомерційна організація, яка є провідним ресурсом Канади для CLB/NCLC. Будучи національним органом, що встановлює

стандарти для CLB/NCLC, це єдина організація в Канаді, яка зосереджена виключно на сприянні використанню цих національних стандартів у сфері освіти, навчання, спільноти та на робочому місці. CLB і NCLC визнані офіційними канадськими стандартами для опису, вимірювання та визнання рівня володіння дорослими іммігрантами та потенційними іммігрантами англійською та французькою мовами. Вони забезпечують спільну мову для всієї спільноти, яка обслуговує іммігрантів. CCLB/CNCLC було створено в 1998 році для підтримки CLB і NCLC. Вони керуються національно представницькою радою директорів із багатьма зацікавленими сторонами, включаючи представництво експертів з ESL та FSL та оцінювачів мови [43].

Canadian Language Benchmarks або CLB використовується в Канаді для навчання та перевірки вивчення мови для дорослих. Іммігрантам важливо розуміти CLB, якщо вони планують відвідувати курси англійської мови, тренуватися, шукати роботу навчатися в коледжі чи університеті.

Тести організовано в 3 етапи та 12 рівнів. Контрольні показники описують завдання, які люди можуть виконувати на слух, говоріння, читання та письма. Якщо ви новачок у англійській мові, ви можете мати рівень 1, рівень 2, рівень 3 або рівень 4 [43].

На малюнку 3.3 показано, як розташовано контрольні показники.

Мал.3.3

Багато програм ESL для дорослих у Канаді використовують CLB. Студенти та викладачі використовують CLB, щоб зрозуміти, яка англійська потрібна для повсякденного життя в Канаді. CLB не містить граматики чи лексики. У ньому перераховані завдання для повсякденного справжнього спілкування англійською мовою. Наприклад, для розмови англійською: на роботі, в магазинах, щоб купити продукти, в школі, з новими друзями, з лікарями, з сусідами, давати інформацію, задавати питання, сісти на автобус та інше [43].

У даному розділі було розглянуто три рівні володіння мовою учнів: початковий, середній та просунутий. На кожному рівні характерні певні особливості в розвитку навичок та знань учнів. Початковий рівень відображає базові знання та потребу у початковому навчанні, середній рівень передбачає поглиблення знань та розвиток додаткових вмінь, а просунутий рівень вимагає високої самостійності й активності учнів у засвоєнні матеріалу. Важливо пам'ятати, що кожна група з різним рівнем здібностей потребує індивідуального підходу та врахування їхніх особливостей для успішної навчання.

3.2. Вплив когнітивних здібностей на успішність вивчення англійської мови

Когнітивні здібності впливають на успішність вивчення англійської мови. Вивчення англійської мови є складним процесом, який вимагає великих зусиль, терпіння і відданості. Однак, успішність у цьому процесі значною мірою залежить від когнітивних здібностей людини. Когнітивні здібності - психічні процеси, які відповідають за сприйняття, обробку та зберігання інформації. Здібності можуть бути різними у кожної людини і впливають на її здатність навчатися і використовувати іноземну мову. За словами Ф. Бацевича, «до найважливіших принципів когнітивізму належить трактування людини як суб'єкта чинного, що активно сприймає і продукує інформацію, керується у своїй мисленій діяльності певними схемами, програмами, планами, стратегіями» [2, с. 25].

Однією з основних когнітивних здібностей, які впливають на успішність вивчення англійської мови, є пам'ять. Здатність запам'ятовувати нові слова, фрази, граматичні правила і використовувати їх у відповідних ситуаціях важлива для ефективної комунікації на іноземній мові. Люди з доброю пам'яттю можуть швидше і легше засвоювати новий матеріал і використовувати його в практичних цілях. Крім того, успішність вивчення іноземної мови також залежить від уваги і концентрації. Здатність уважно слухати, розуміти та відповідати на англійськомовний матеріал важлива для подальшого розвитку мовлення та розуміння іноземної мови взагалі. Люди з високим рівнем уваги можуть швидше навчатися та покращувати свої мовні навички. Крім того, креативність і аналітичні здібності також можуть впливати на успішність вивчення англійської мови. Здатність висловлювати свої думки та ідеї, дотримуючись правил мови, а також аналізувати складні текстові матеріали допомагає людині розвивати свої мовні здібності і вільно висловлювати свої думки на іноземній мові. Розуміння когнітивних стилів учнів допомагає визначити, як краще підходити до кожного з них в процесі навчання. Деякі учні можуть краще реагувати на візуальні матеріали, інші - на аудіо або кінестетичні методи. Розуміння когнітивних стилів допомагає вчителю підібрати ефективні методи навчання для кожного учня [80].

Визначення характеристик ситуацій навчання, таких як зацікавленість студентів у темі, доступність ресурсів та інші фактори, допомагає побудувати ефективні уроки та заняття, які будуть цікавими та зрозумілими для учнів. При вивченні іноземної мови важливо визначити чіткі критерії успішності, щоб студенти могли оцінити свій прогрес. Ефективний вимір вивчення іноземної мови допомагає студентам зберігати мотивацію та продовжувати працювати над власними успіхами [70].

Отже, когнітивно-комунікативний підхід є важливим у вивченні іноземних мов, оскільки допомагає вчителям краще розуміти потреби та здібності учнів, підбирати ефективні методи навчання та оцінювати прогрес студентів. Когнітивні здібності грають важливу роль у успішному вивченні англійської мови. Люди з високим рівнем пам'яті, уваги, креативності та аналітичністю мають більше шансів

на успіх у цьому процесі. Такі здібності можуть бути зміцнені та покращені за допомогою систематичного навчання та практики, тому важливо розвивати їх для досягнення високих результатів у вивченні англійської мови.

З метою аналізу рівня здібностей у роботі були використані такі **методики**:

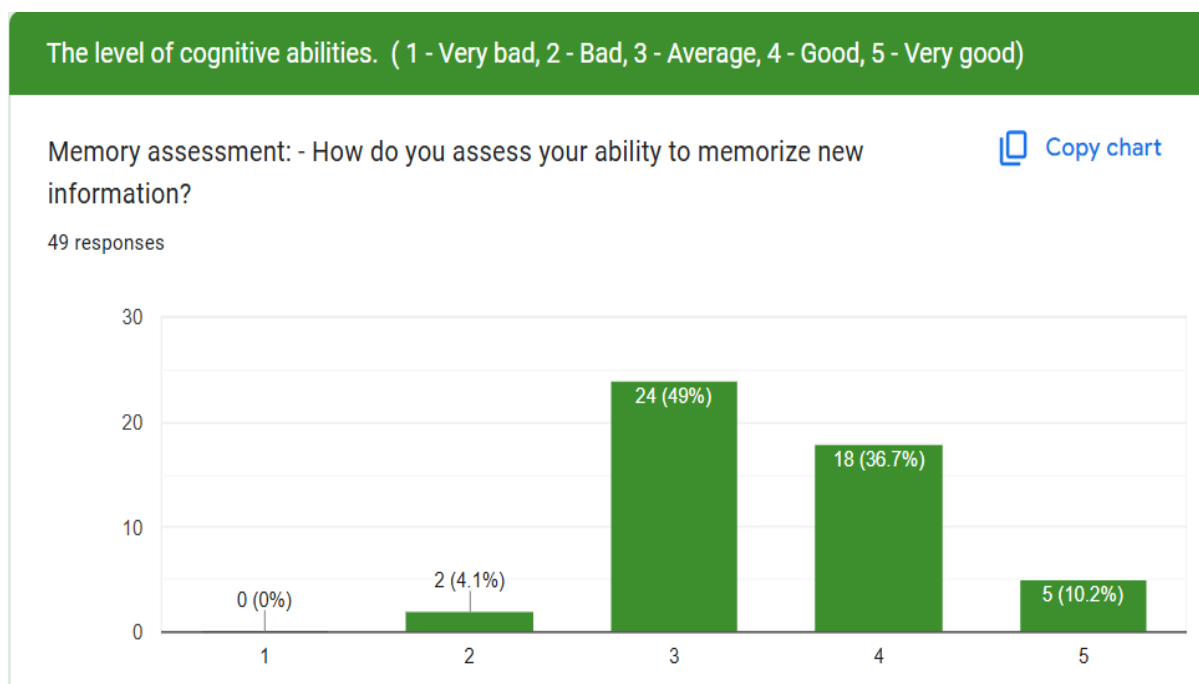
1. Авторська анкета «Рівень когнітивних здібностей» – для дослідження як когнітивні здібності впливають на вивчення другої мови (мал.1.3), (дод.В).

Іммігранти надали відповіді на запитання:

- 1.) Як ви оцінюєте свою здатність запам'ятовувати нову інформацію?

На запитання відповіли 49 учасників, надані наступні відповіді:(мал.1.3).

погана – 4,1% (2 людини)	хороша -36.7% (18 людей)
середня -49% (24 людини)	дуже хороша -10.2% (5 людей)

Мал.1.3

2.) Як ви оцінюєте свою здатність вирішувати логічні запитання?

На запитання відповіли 49 учасників, надані наступні відповіді (мал.2.3):

середня -26.5% (13 людини)

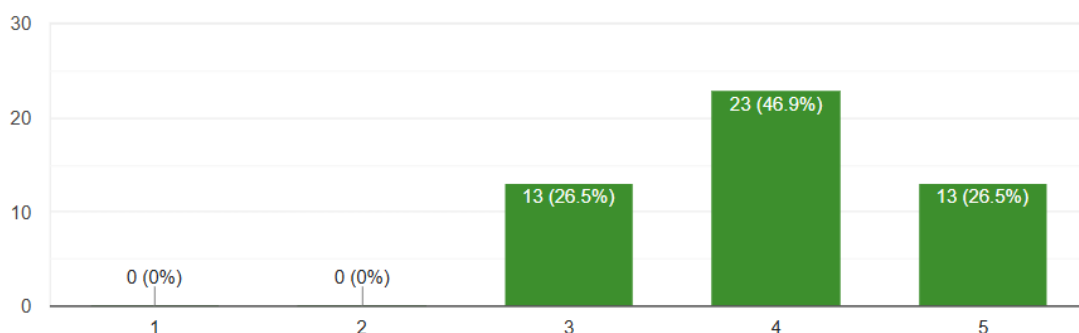
дуже хороша -26.5% (13 людей)

хороша -46.9% (23 людей)

Evaluation of logical thinking: - How do you assess your ability to deal with logical issues and problems?

 Copy chart

49 responses

Мал.2.3

3.) Як ви оцінюєте свою здатність зосередитися на виконанні завдання протягом останніх трьох годин?

На запитання відповіли 49 учасників, надані наступні відповіді (мал.3.3):

погана – 10,2% (5 людей)

хороша -38.8% (19 людей)

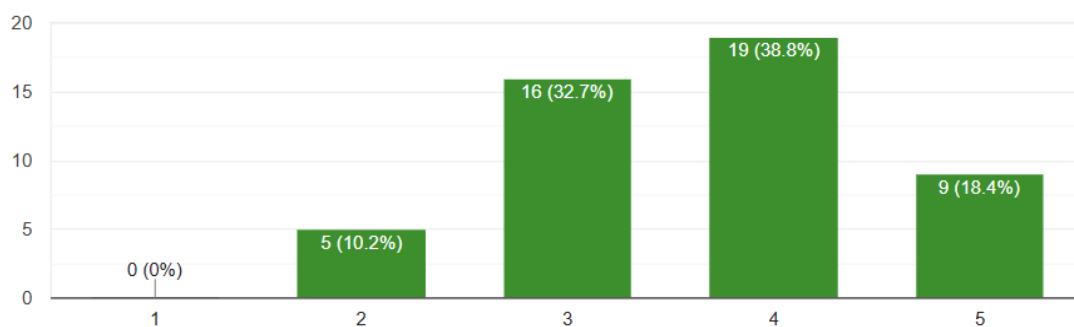
дуже хороша -18.4% (9 людей)

середня -32.7% (16 людини)

Estimation of respect: - How do you evaluate your ability to concentrate on the task at hand for the past three hours?

 Copy chart

49 responses

Мал.3.3

4.) Як ви оцінюєте свою здатність чітко й розумно висловлювати свої думки?

На запитання відповіли 49 учасників, надані наступні відповіді (мал.4.3):

погана – 8.2% (4людини)

хороша -49% (24людей)

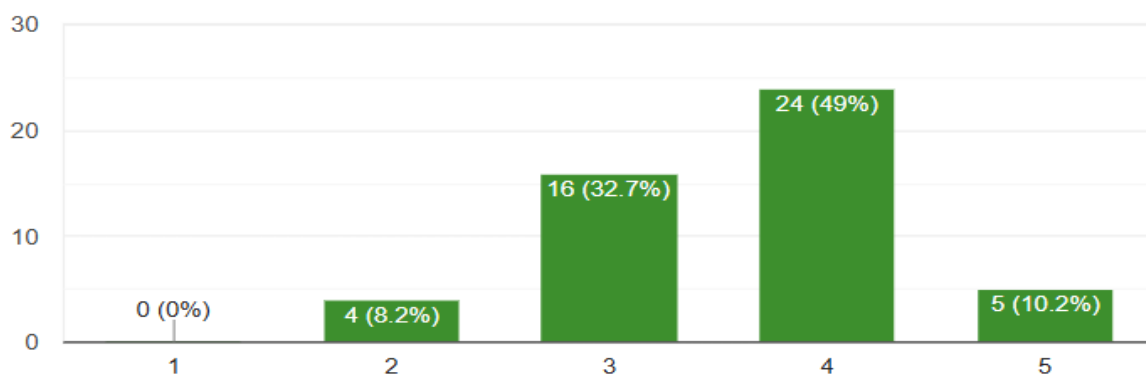
дуже хороша -10.2% (5 людей)

середня -32.7% (16людей)

Assessment of mental properties: - How do you assess your ability to express your thoughts clearly and intelligently?

 Copy chart

49 responses

Мал.4.3

Висновок: в цілому опитуванні мали середній рівень когнітивних здібностей.

2. Авторська анкета «Мотивація» –для дослідження як мотивація впливає на вивчення другої мови.

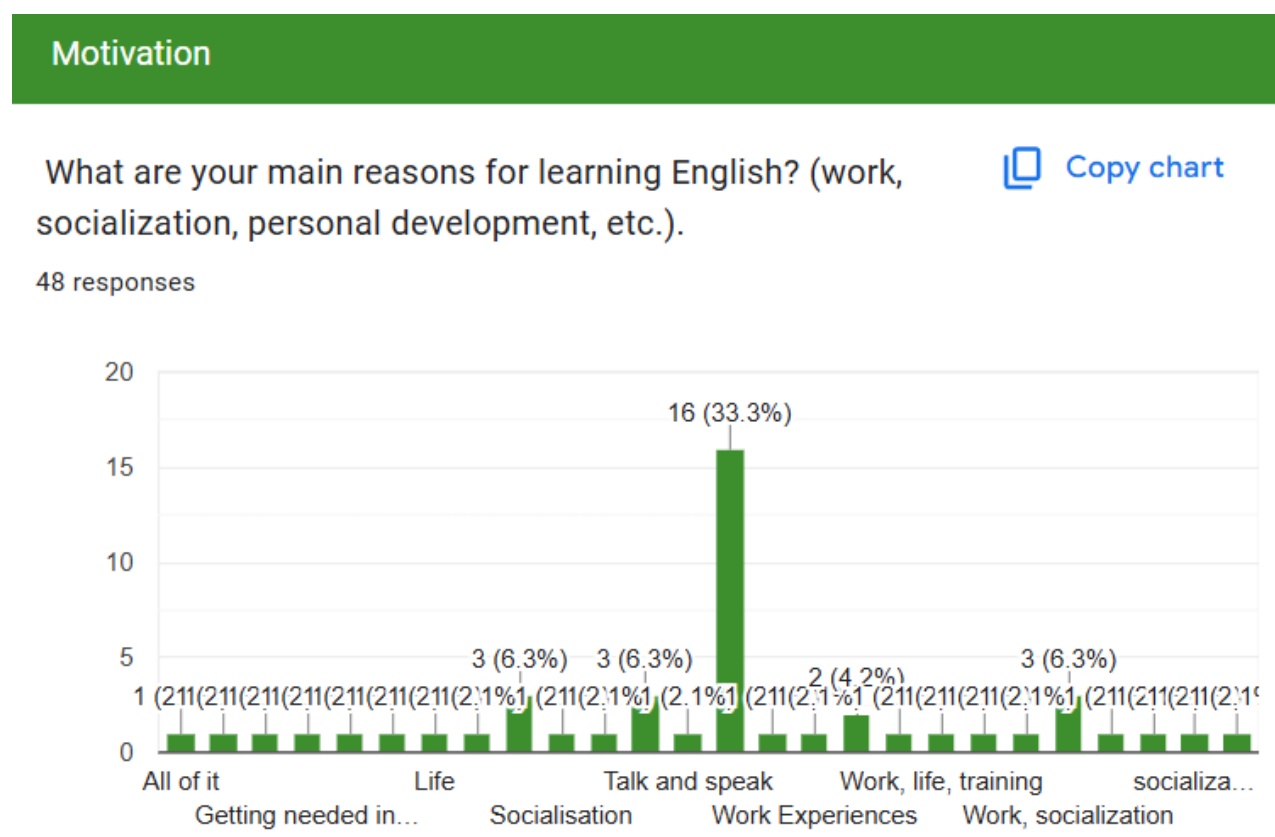
Які ваші основні мотиви вивчення англійської мови?

Відповіли 48 учасників опитування (мал.5.3).

33, 3% (16 людей) - робота; 6.3% (3 людини) - розвиток особистості;

6.3% (3 людини) – соціалізація; 6.3% (3 людини) – робота, соціалізація.

Інші відповіді мали різні невеликі показники.

Мал.5.3

Наскільки важливо для вас вивчати англійську мову?

Відповідь надали 50 людей (мал.6.3).

48% (24 людини) - надзвичайно важливо;

26% (13 людей) - достатньо важливо;

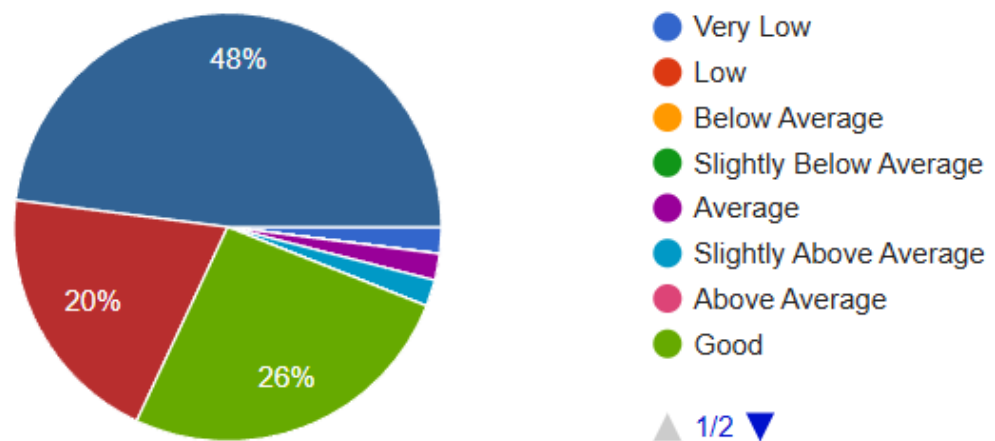
20% (10 людей) – дуже важливо.

Інші відповіді мали незначний відсоток

How important is learning English for you? (scale from 1 to 10, 1-Very low, 10- Extremely high).

 Copy c

50 responses

Мал.6.3

Як ви оцінюєте свою мотивацію до навчання?

Відповіли 50 людей (мал.7.3):

36% (18 людини) - добре;

18% (9 людей) – дуже добре ;

18% (9 людей) – надзвичайно високо;

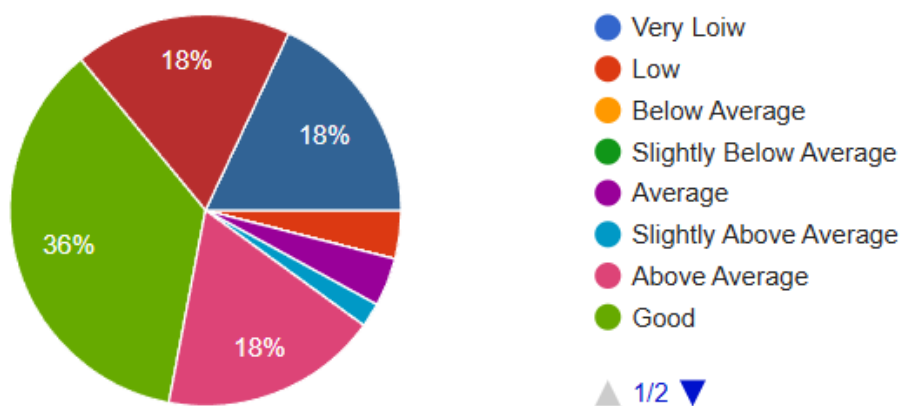
18% (9 людей) - вище середнього;

Інші відповіді мали незначний відсоток.

How do you rate your motivation to study? (high, medium, low) (scale from 1 to 10, 1-Very low, 10- Extremely high).

50 responses

Мал.7.3

Висновок: опитувані мали вище середнього рівень мотивації для навчання англійської мови.

3. Авторська анкета «Методи навчання»– для визначення які методи навчання більш застосовують учні.

Які методи навчання ви застосовуєте (мал.8.3)?

Комунікативний метод

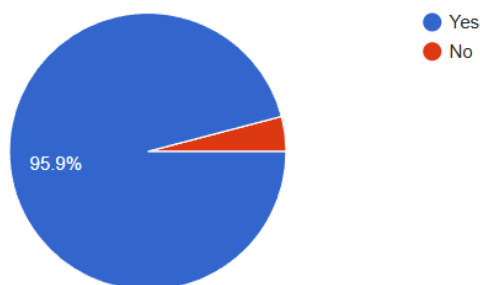
Відповіли 49 осіб:

застосовують – 95.9% (47 осіб)

не застосовують – 4.1% (2 особи)

Communicative approach

49 responses

Граматико-перекладний метод

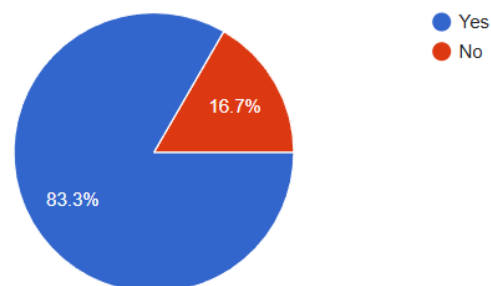
Відповіли 48 осіб:

застосовують – 83.3% (40 осіб)

не застосовують – 16.7% (8 осіб)

Grammatical translation method

48 responses

Групові заняття

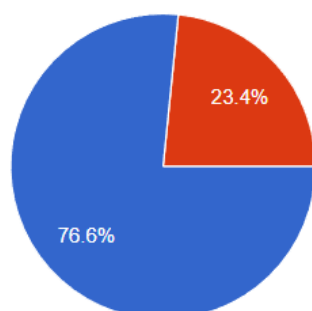
Відповіли 47 осіб:

Відвідують – 76.6% (36 осіб)

не відвідують – 23.4% (11 осіб)

Group classes

47 responses

Робоче середовище

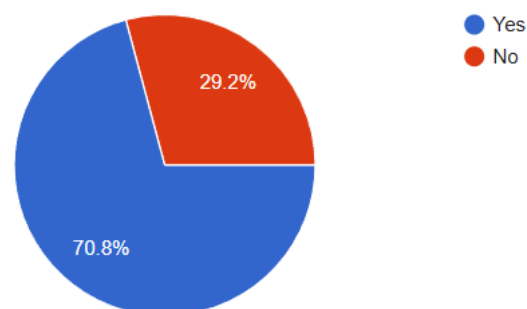
Відповіли 29.248 осіб:

Так – 70.8% (34 осіб)

Ні – 29.2% (14 осіб)

Working environment

48 responses

Індивідуальні заняття Individual classes
48 responses

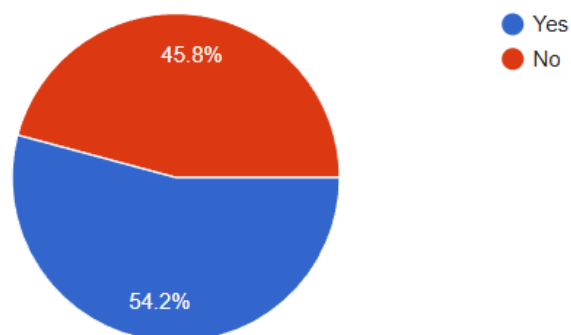
Відповіли 48 осіб:

Відвідують – 54.2%

(26 осіб)

Не відвідують – 45.8%

(22 особи)

Мал.8.3

Висновок: найбільш опитуваних віддали перевагу комунікативному методу, найменший процент іммігрантів відвідували індивідуальні заняття.

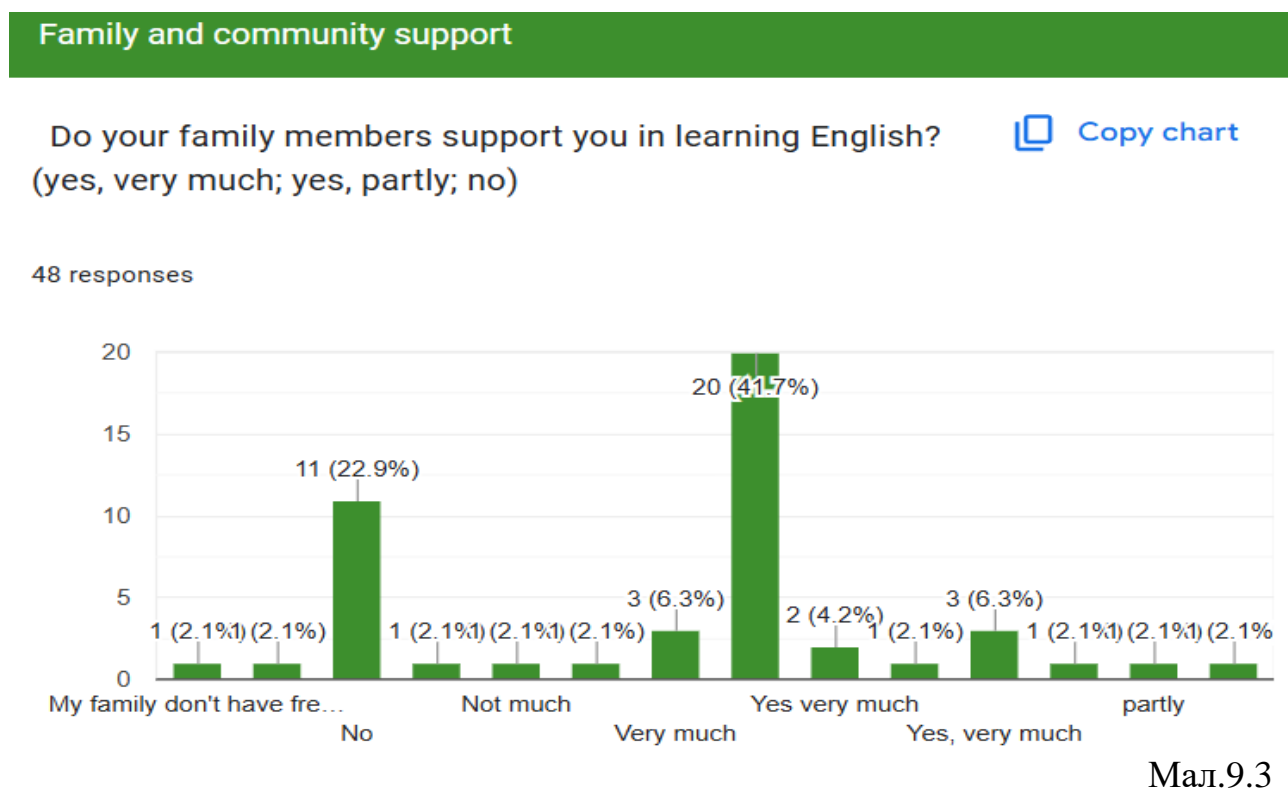
4. Авторська анкета «Підтримка сім'ї та громади» – для визначення як підтримка сім'ї та громади впливає на успіх учнів.

Чи підтримують вас члени вашої родини у вивченні англійської мови?

Відповідь надали 48 осіб (мал.9.3)

Ні – 22.9% (11 осіб) Так – 41.7% (20 осіб)

Інші відповіді становлять незначні відсотки

У вас є друзі чи знайомі, які допомагають вам практикувати англійську?

Відповідь надали 48 осіб (мал.10.3).

Ні - 37.5% (18 осіб)

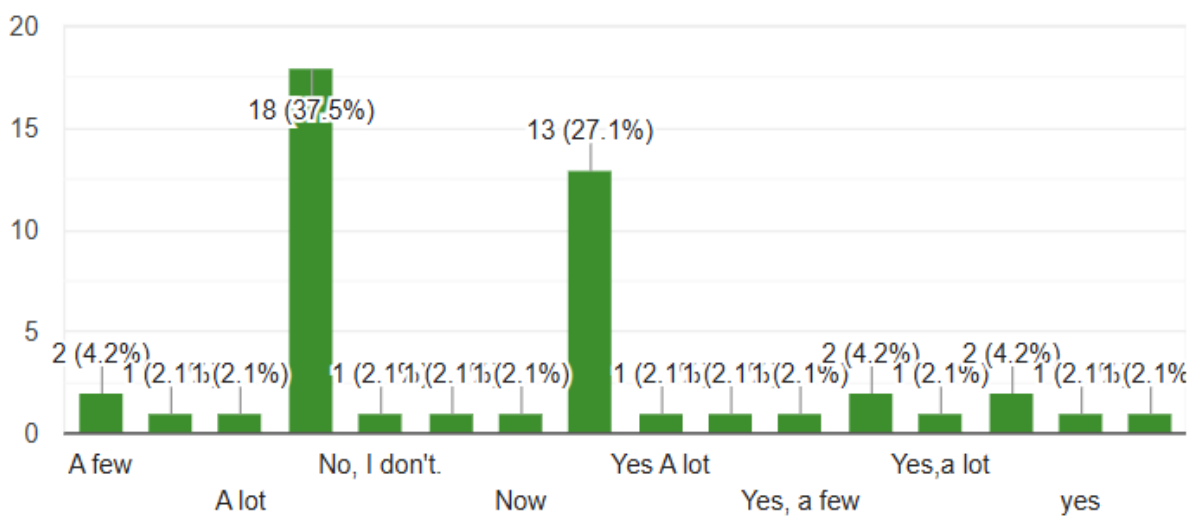
Так – 27.1% (13 осіб)

Інші відповіді становлять незначні відсотки

Do you have friends or acquaintances who help you practice English? (yes, a lot; yes, a few; no)

 Copy chart

48 responses

Мал.10.3

Як часто ви відвідуєте мовні клуби чи інші освітні заходи в громаді?

Відповідь надали 46 осіб (мал.11.3)

Щоденна – 8.7% (4 особи)

Ніколи – 32.6% (15 людей)

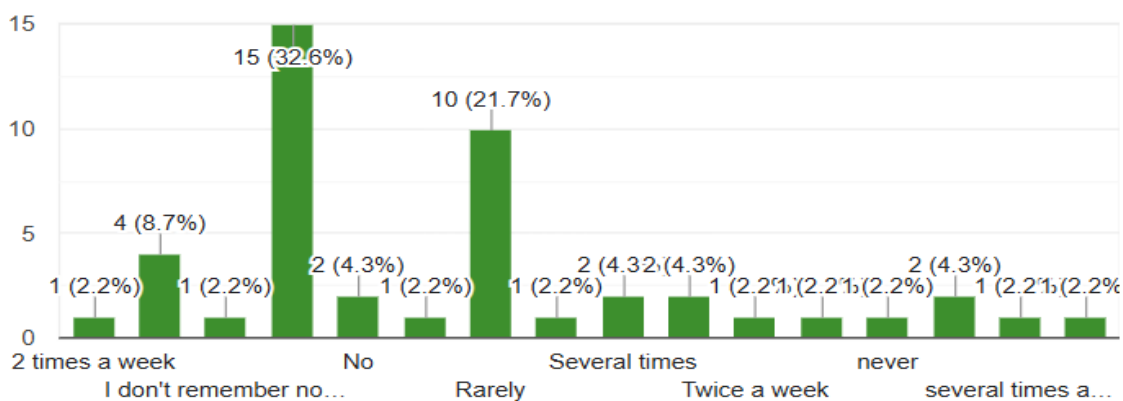
Рідка – 21.7% (10 людей)

Інші відповіді становлять незначні відсотки

How often do you attend language clubs or other educational activities in the community? (daily, several times a week, rarely, never)

 Copy chart

46 responses

Мал.11.3

Висновки: більшість іммігрантів не мали підтримки сім'ї та громади.

5. Авторська анкета «Емоційний стан» - для визначення як емоційний стан впливає на успіх учнів у вивченні другої мови (мал.12.3).

Як часто ви відчуваєте тривогу під час навчання англійської мови?

Відповідь надали 48 осіб

Рідка – 35.4% (17 осіб)

Іноді – 29.2% (14 осіб)

Ніколи – 25% (12 осіб)

Часто – 10.4% (5 осіб)

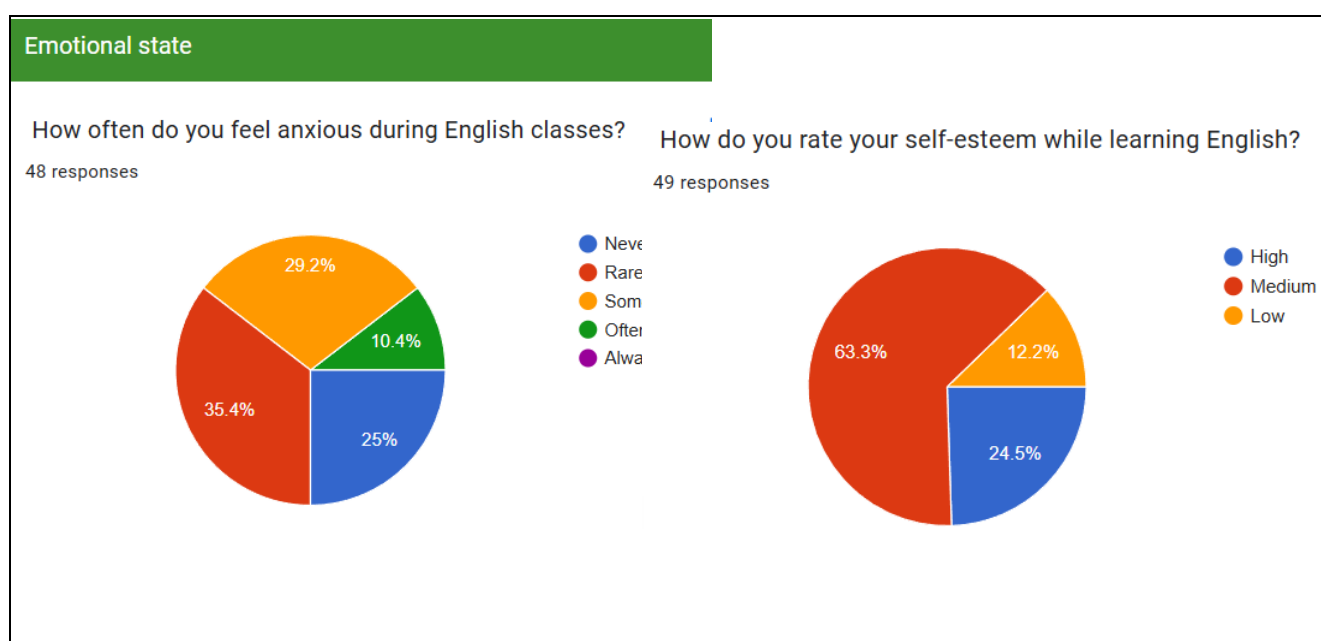
Як ви оцінюєте свою самооцінку під час навчання англійської мови?

Відповідь надали 49 осіб (рис.

Середнє – 63.3% (31 особи)

Високо – 24.5% (12 осіб)

Низько – 12.2% (6 осіб)

Мал.12.3

Висновок: більшість іммігрантів відчували тривогу під час навчання англійської та більш ніж половина оцінили свою самооцінку на середньому рівні, що свідчить про вплив емоційних факторів.

б. Авторська анкета «Культурні відмінності в навчанні» - для визначення як культурні відмінності впливають на успіх учнів.

Як ви думаєте наскільки великий вплив культурних відмінностей на вашу успішність у вивченні англійської мови?

Відповідь надали 50 осіб (рис.13.3):

В середньому – 30% (15 осіб)

Низький – 16% (8 осіб)

Значний – 14% (7 осіб)

Дуже великий -10% (5 осіб)

Дуже малий – 10% (5 осіб)

Нижче середнього – 8% (4 особи)

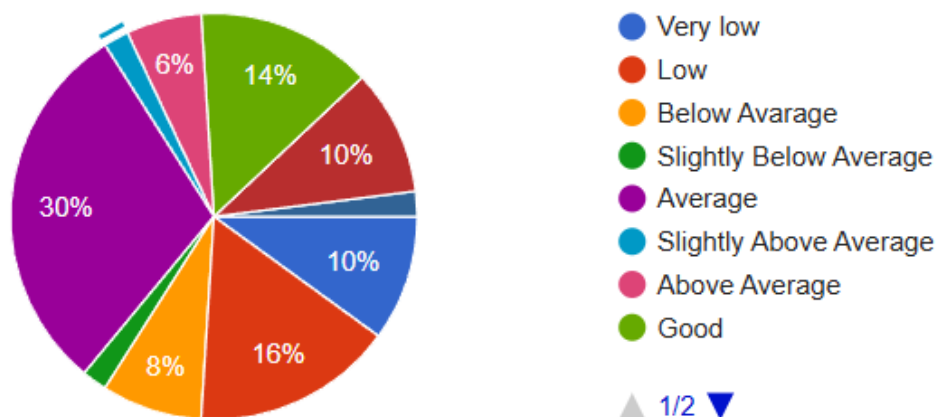
Інші відповіді становлять незначні відсотки

Cultural differences on learning on a scale of 1 to 10 (1- Very low, 10- Extremely high)

How big do you think the influence of cultural differences is on your academic achievement in learning English?

 Copy chart

50 responses

Мал.13.3

Як часто культурні відмінності ускладнюють вам розуміння англійської мови?

Відповідь надали 48 осіб (мал.14.3):

В середньому – 31,3% (15 осіб)

Низький – 16,7% (8 осіб)

Трохи нижче середнього – 14,6% (7 осіб)

Дуже великий -12,5% (6 осіб)

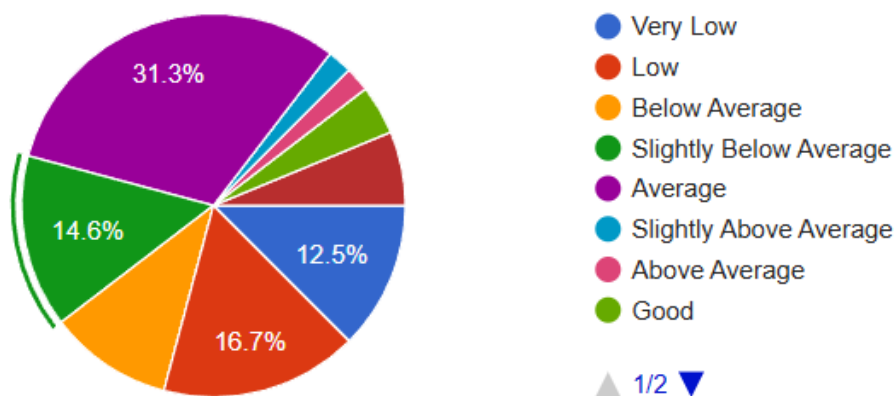
Нижче середнього – 10,4% (5 осіб)

Інші відповіді становлять незначні відсотки.

How often do cultural differences make it difficult for you to understand and learn English?

 Copy chart

48 responses

Мал.14.3

Наскільки важко вам адаптуватися до культурних відмінностей коли вивчаєш англійську?

Відповідь надали 48 осіб (мал.15.3):

Низький – 22.9% (11 осіб)

Трохи нижче середнього – 16.7% (8 осіб)

Дуже низький -14.6% (7 осіб)

Середнє – 14.6% (7 осіб)

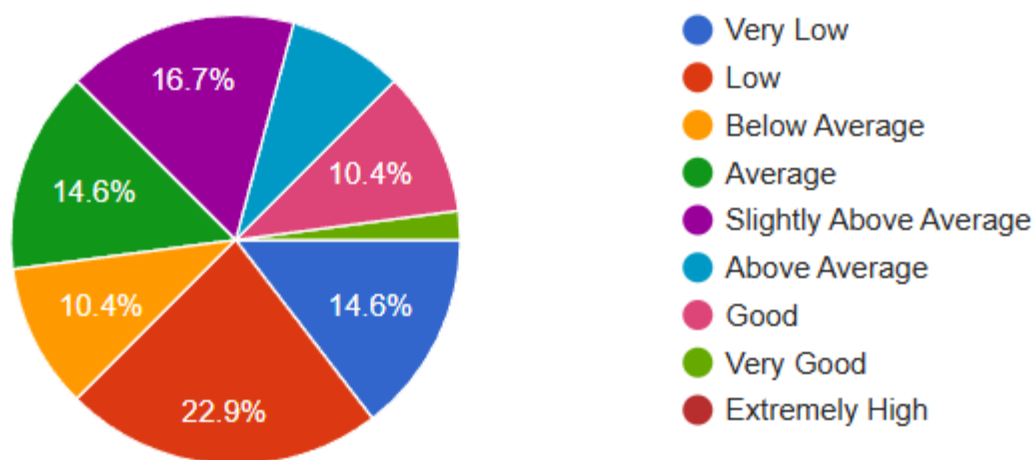
Достатньо – 10.4% (5 осіб)

Нижче середнього – 10.4% (5 осіб)

How difficult is it for you to adapt to cultural differences when learning English?

48 responses

Мал.15.3

Як часто культурні відмінності впливають на вашу мотивацію вивчати англійську?

Відповідь надали 48 осіб (мал.16.3):

Дуже низько – 29.2% (14 осіб)

Низький – 20.8% (10 осіб)

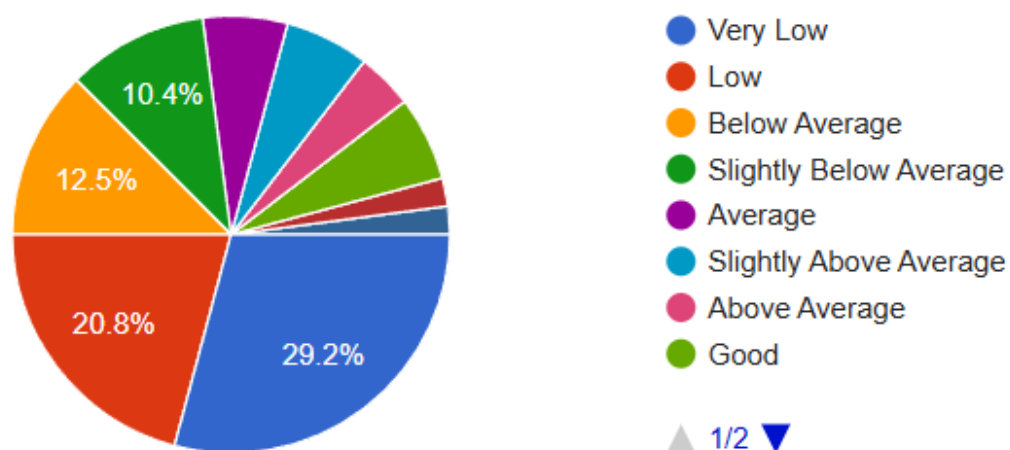
Нижче середнього – 12.5% (6 осіб)

Трохи нижче середнього – 10.4% (5 осіб)

How often do cultural differences affect your motivation to learn English?

 Copy c

48 responses

Мал.16.3

Чи допомагає збагачення ваших знань про інші культури вашому вивченню англійської мови?

Відповідь надали 48 осіб (мал.17.3):

Достатньо – 22.9% (11 осіб)

Середнє – 16.7% (8 осіб)

Дуже сильно – 12.5% (6 осіб)

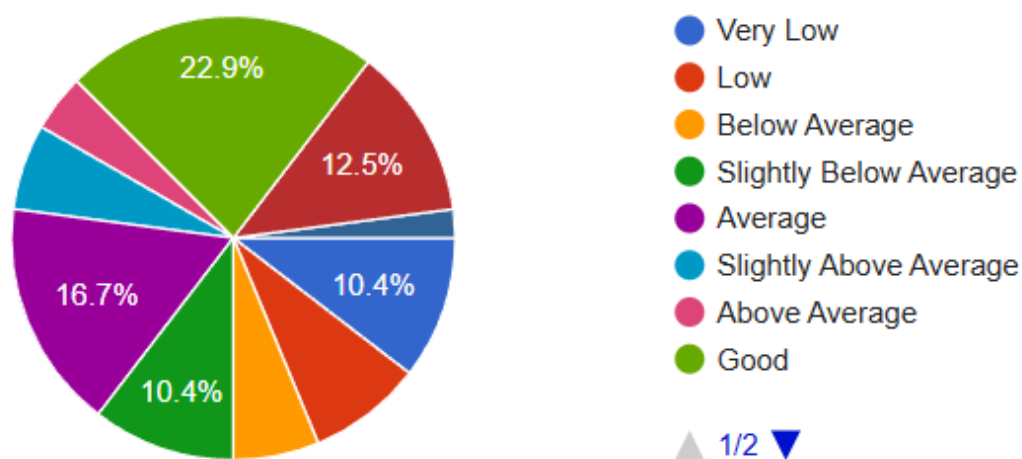
Дуже низько – 10.4% (5 осіб)

Трохи нижче середнього – 10.4% (5 осіб)

Does enriching your knowledge of other cultures help your English language learning?

48 responses

Мал17.3

Висновок: культурні відмінності не заважали іммігрантам навчати англійську.

На наступних малюнках показаний рівень англійської мови іммігрантів з яким вони прибули до Канади, час перебування в Канаді та рівень зміни англійської мови іммігрантів під час перебування у Канаді.

Рівень англійської мови до приїзду в Канаду (мал.18.3)

Надали відповідь 48 особи

0 – 10.4% (5 осіб)

A – 35.6% (17 осіб)

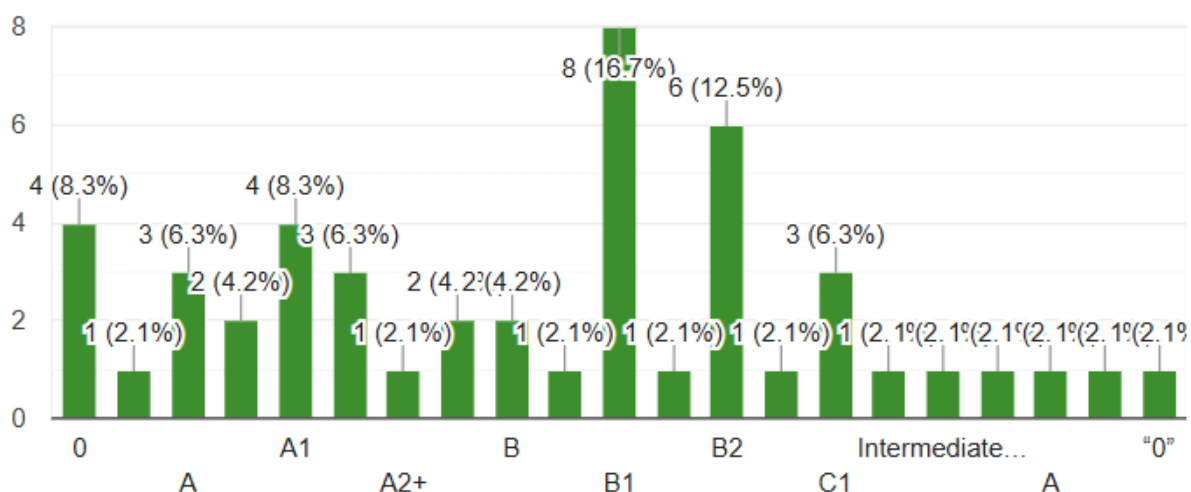
B – 46% (22 осіб)

C – 8.4% (4 особи)

Level of English proficiency **before** coming to Canada (A-C2)

 Copy chart

48 responses

Мал.18.3

Рівень англійської мови на момент анкетування (мал.19.3)

Надали відповідь 49 особи

0 – 4% (2 особи)

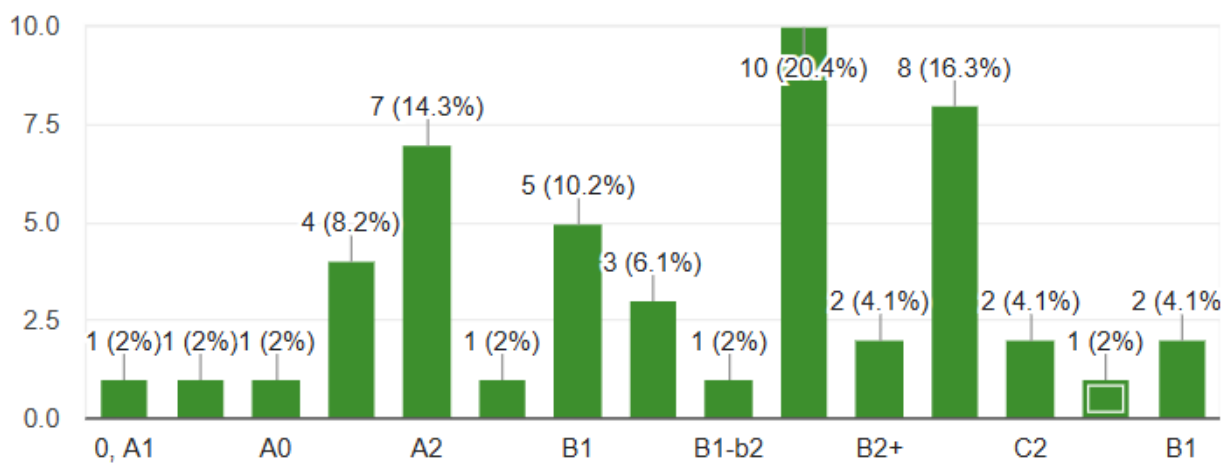
A – 26.7% (13 осіб)

B – 48.9% (24 особи)

C – 20.4% (10 особи)

What is your current level of English. (A1,A2, B1, B2, C1,C2). [Copy chart](#)

49 responses

Мал.19.3

Рівень зміни англійської мови іммігрантів під час перебування у Канаді.

Таблиця 1.3

Рівень англійської	Рівень англійської мови до приїзду в Канаду %	Рівень англійської мови на момент анкетування %	Різниця %
0	10.4	4	6.4
A	35.6	26.7	8.9
B	46	48.9	-2.9
C	8.4	20.4	-12

Висновки: під час анкетування іммігрантів, які перебували в Канаді в середньому 2 роки, значно покращили англійську, про що свідчать показники: на рівні 0 залишилося 4 % з 10.4%, з рівнем А залишилося 26.7% , з 35.6%, іммігранти з рівнем В збільшилися на 2.9%, а іммігрантів з рівнем С збільшилися на 12%.

У відповідях до анкети іммігранти показали що в цілому опитуванні мали середній рівень когнітивних здібностей, вище середнього рівень мотивації для навчання англійської мови, комунікативний метод навчання застосовують майже всі учні, більшість іммігрантів не мали підтримки сім'ї та громади, більшість іммігрантів відчували тривогу під час навчання англійської та більш ніж половина оцінили свою самооцінку на середньому рівні, що свідчить про вплив емоційних факторів, культурні відмінності не заважали іммігрантам навчати англійську.

3.3. Вплив мотивації та емоційних факторів на процес вивчення мови

Вивчення мови є складним та тривалим процесом,¹ в якому велике значення має мотивація та емоційні фактори. Вони визначають успішність навчання, швидкість освоєння мови та загальну мотивацію до вивчення. Мотивація вивчення мови може бути різною - від прагнення здобути нові знання та розвивати себе, до потреби в оволодінні іноземною мовою для подорожей або роботи. Важливо мати

чітку мету та ціль, яка буде стимулювати вас вивчати мову щодня, розвивати навички та вдосконалювати рівень знань [81]. Емоційні фактори також мають велике значення у процесі вивчення мови. Позитивні емоції, такі як захоплення, радість від успіхів та відчуття задоволення від навчання, сприяють швидкому прогресу і позитивному налаштуванню. Негативні емоції, такі як стрес, незадоволеність власними досягненнями або почуття безсилля, можуть стати перешкодою у вивченні мови. Для досягнення успіху у вивченні мови важливо підтримувати позитивний настрій, вірити у власні сили та здатності, і бути готовим працювати над собою та вдосконалювати свої навички. Важливо також знаходити способи мотивації - це може бути вивчення мови у групі, спілкування з носіями мови, або вивчення мови через улюблені хобі або інтереси [80].

Мотивація означає як ставлення до навчання, так і здатність вчитися самостійно, уточнюють М.-Ж.Барбот і Г.Каматаррі з психологічної точки зору, мотивація - це «те, що спонукає суб'єкта діяти для задоволення своїх потреб, своїх бажань, своїх інтересів [37, с.66].

Існують два види позитивної мотивації. Перший вид – перспективна мотивація, тобто "мотиви діяльності", пов'язані з усвідомленням віддаленої мети навчання, його корисності для майбутньої роботи.

Другий вид - процесуальна мотивація, тобто мотиви дій, які обумовлюються зацікавленням студентів у виконанні навчальних дій. Цей вид виглядає особливо важливим, тому що забезпечує високий рівень пізнавальної активності. З цієї точки зору необхідно, щоб усі учбові матеріали, які використовуються, зокрема тексти, були цікаві студентам своїм змістом, містили нову і цінну екстралінгвістичну інформацію, що відповідає їх духовним та інтелектуальним запитам.

У мотивації учнів до вивчення мови значну роль відіграють різноманітні фактори. Основними серед них є практична користь від опанування мови, така як використання її у повсякденному житті чи професійному розвитку [90, с.88–90].

Важливою складовою мотивації є також відчуття успіху у вивченні мови, що може бути спричинене автономністю учня та його впевненістю в собі. Крім цього, бажання вільно спілкуватися з представниками інших країн, бажання суспільства

підтримувати знання мови, насолода від процесу навчання та захоплення культурою народу, мову якого вивчається, також можуть бути важливими мотивуючими чинниками. Таким чином, адекватна мотивація може значно підвищити інтерес учнів до вивчення мови та сприяти їхньому успішному навчанню [72].

Особливо складно мотивувати учнівство, коли навчальний курс є інтегрованим, оскільки він характеризується високою складністю. Наприклад, викладання хімії англійською мовою може стати викликом для учнів, які можуть втрачати розуміння не лише мови, але й самої науки. Отже, викладачам слід бути особливо обережними та терплячими під час такого навчання. Крім того, курси літератури британської чи американської мов можуть виявитися складними через використання в них багатой лексики оригіналів творів. Це може призвести до демотивації учнів або, навпаки, їх зацікавлення в новому словниковому запасі. Під час вивчення нової складної лексики варто акцентувати увагу на морфології. Розуміння вживання афіксів у практичних вправах зі словотворчістю допоможе учням не лише розширити свій словниковий запас, але й буде корисним для подальшого розвитку мовних навичок. Такий підхід сприятиме підвищенню мотивації учнів та допоможе їм ефективніше подолати труднощі у вивченні нової лексики [28].

Вчені Z. Doryei та K. Csizer визначають десять ключових сфер, в яких учитель впливає на мотивацію учнів:

- Вчитель повинен бути якомога більш толерантним та чутливим; намагатися поводити себе природно; оказувати гарний приклад – бути відданим справі та вмотивованим;
- Атмосфера у класі повинна нести у клас гумор, усмішку та сміх; створювати приємну, спокійну та безпечну атмосферу в класі;
- Завдання повинні бути з чіткими інструкціями, зазначати мету та користь від кожного завдання;
- Ставлення означає ставитися до кожного учня як до особистості;

- Впевненість у собі означає давати позитивний feedback та хвалити; упевнитися, що учні/-учениці відчувають успіх, приймати помилки – вони є природними протягом навчання;
- Інтерес означає що, потрібно обирати цікаві завдання та теми, пропонувати вибір матеріалів та занять протягом навчання, задля заохочення до навчання треба використовувати інтереси учнівства, а не тести та оцінки, робити з завдань випробування (challenges) для того, щоб задіяти учнівство;
- Автономія означає що, потрібно заохочувати запитання та іншу участь учнівства, заохочувати креативність та уяву, якомога більше поділяти відповідальність за організацію навчального процесу з учнівством;
- Реальність - намагатися робити завдання цікавими для кожного/-ї, а також пов'язаними з реальним життям;
- Ціль/Мета - встановлювати кілька визначених навчальних цілей для учнівства; заохочувати учнівство ставити цілі та працювати задля їх досягнення; аналізувати цілі учнівства та їхні потреби [86, с.53–57].

Форми та методи навчання мають зачіпати емоції студентів, сферу їх інтересів, впливати на особистісне ставлення до того, про що мовиться або сприймається. Комунікативність і проблемний підхід – підґрунтя вирішення цього завдання. Психологічні умови в аудиторії є важливими для розвитку процесуальної мотивації та оптимізації вивчення іноземної мови [45, с.14–37].

Позитивне підкріплення та похвала за правильну реакцію покращує навчання. Активна участь студентів, сприяючи їх творчості та самостійності, є ключовим елементом навчання. Варто використовувати різноманітні вправи, що розвивають уяву та навички студентів. Поширене навчання ефективніше, але тривалість програми повинна відповідати складності матеріалу та очікуванням студентів. Навчальна програма є гнучкою та піддається вдосконаленню в процесі навчання за участю викладачів та зворотнього зв'язку від студентів. Ефективні методи навчання включають розроблення точних інструкцій, використання діаграм і графіків з чіткими вказівками, позитивне підкріплення і нагляд за реакцією

студентів, активну участь, творчість і автономію, а також вправи, що розвивають уяву та вимагають багато можливих відповідей. Важливо також ураховувати правильну тривалість та складність проблем, а також розвивати когнітивні аспекти ситуацій вивчення іноземної мови [84].

Когнітивна теорія вивчення іноземної мови базується на ідеї, яка описана у роботі К. Шастіна про роль мозку у процесі навчання [44, с.24–26]. На процес навчання впливають емоції, важливо зазначити, що мозок обробляє інформацію і створює почуття відносно неї. Існують спеціальні зони в головному мозку, які відповідають за емоції, які впливають на якість засвоєної інформації та спосіб її сприйняття. Отже, важливо, щоб педагог виявив прихильність та повагу до студентів, що буде викликати у них позитивне відношення до навчання [81, с.25–37].

Необхідно враховувати, що існують фактори, на які вчителю чи вчительці складно вплинути, і навпаки. Наприклад, важкість впливу на учнів, які постійно бажають розмовляти, може бути використана в навчальному процесі. Однак, немотивованих учнів необхідно заохочувати похвалою, щоб легко вплинути на їхню мотивацію [28].

Висновки до розділу 3.

Таким чином, мотивація та емоційні фактори грають велику роль у процесі вивчення мови. Такі аспекти можуть впливати як позитивно, так і негативно на успішність навчання. Мотивація важлива, оскільки вона допомагає учням зберегти інтерес до вивчення мови. Людина, яка відчуває внутрішню мотивацію, зазвичай більше приділяє час навчанню і досягає кращих результатів. Також важливо підтримувати зовнішню мотивацію, наприклад, шляхом похвал та посильної підтримки вчителя. Емоційний фактор також важливий у процесі вивчення мови. Позитивні емоції сприяють підвищенню уваги та запам'ятовування матеріалу. Навпаки, негативні емоції можуть збільшити стрес та перешкодити вивченню. Тому важливо створювати комфортну та підтримуючу атмосферу під час навчання. В ідеальному випадку, мотивація та емоційний фактор повинні взаємодоповнювати один одного. Позитивні емоції підсилюють мотивацію, а мотивація допомагає

уникнути негативних емоцій. Такий підхід робить процес вивчення мови більш приємним та ефективним. Таким чином можемо зробити висновок що, мотивація та емоційні фактори грають важливу роль у процесі вивчення мови.

Отже, психолінгвістичні аспекти вивчення англійської як другої мови в групах з різним рівнем здібностей вказують на важливість індивідуального підходу до кожного учня. Різні методи навчання, врахування особливостей кожного учасника групи, створення комфортного середовища для вивчення мови - все це важливі аспекти, які допомагають кожному учню досягти успіху у вивченні англійської мови. Розуміння психологічних та мовних особливостей учнів допомагає педагогам ефективно працювати з групами з різним рівнем здібностей і забезпечує кращі результати в навчанні.

РОЗДІЛ 4. ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

4.1. Порівняльний аналіз ефективності методів навчання англійської мови

Одним із важливих аспектів навчання англійської мови є врахування різних рівнів здібностей учнів. Підхід до викладання мови повинен бути індивідуалізованим залежно від потреб та здібностей кожного студента. У даному розділі проведемо порівняльний аналіз різних методик навчання англійської мови для груп з різним рівнем здібностей. Розглянемо які методи можуть бути ефективними для студентів-іммігрантів в Канаді різних рівнем володіння мовою. Мета полягає в тому, щоб виявити та рекомендувати найкращі підходи для вчителів, які працюють з різними групами студентів, щоб кожен з них міг максимально розвинути свої навички та досягти успіху в оволодінні англійською мовою.

На сьогоднішній день існують різні методики навчання англійської мови, які використовуються в школах, університетах, мовних центрах та самостійному навчанні. Деякі з них є традиційними, інші – інноваційними, але всі вони мають свої переваги і недоліки.

Один з найпоширеніших методів – граматико-перекладний метод, який базується на вивченні граматики та перекладі текстів з однієї мови на іншу. Метод спрямований на розвиток писемних навичок та граматичного мислення, але може бути менш ефективним для розвитку навичок усного спілкування [42, с.1–10]. Вперше його було введено в класах латини та давньогрецької мови на початку 19 століття, замінивши більш комунікативно-орієнтовані методи, оскільки латинь перестала бути розмовною мовою. [82, с.53]. Протягом усієї своєї історії метод граматичного перекладу критикувався прихильниками більш «прямих» методів, які стверджували, що мови слід вивчати, фактично розмовляючи та слухаючи їх, а не просто вивчаючи їх. Цілі методу полягають у тому, щоб розвинути вміння

читати літературу цільовою мовою, а також розвинути «чудову розумову дисципліну, твердість духу та широке гуманне розуміння життя» [91, с.26].

Відповідно до мети розвитку повного розуміння граматики, кожен розділ підручника з граматики-перекладу зосереджується на одному або кількох граматичних аспектах, часто супроводжуються детальними винятками з правил. Кожен розділ також містить список словникових слів, призначених для підготовки студентів до перекладу конкретних речень або текстів; таким чином, словниковий запас, як правило, не згрупований навколо якоїсь конкретної теми. Кульмінацією уроку є серія вправ, які вимагають від учнів перекладу з рідної мови на мову перекладу та навпаки. Вправи можуть включати уривки з художніх текстів або просто складатися з окремих речень, призначених для ілюстрації граматичних моментів. Акцент робиться на граматичній точності [63, с.9–43].

Оскільки основна увага приділяється розвитку навичок читання та перекладу, мало уваги зазвичай приділяється навчанню говоріння чи аудіювання, особливо класичних мов. У випадку сучасних мов, однак, прискіплива увага може бути приділена поясненню фонологічних правил, особливо в підручниках, опублікованих із середини 20 століття.

Як очевидно, уроки граматики та перекладу зосереджені навколо підручника та доволі точно відповідають його змісту. Роль учителя полягає в тому, щоб пояснити матеріал розділу та виправити переклади учнів. Мовою навчання, як правило, є рідна мова учнів.

Професіонали виділяють наступні переваги методу граматичного перекладу:

- стратегія корисна в класі з великою кількістю учнів;
- може бути корисним у класі з різними здібностями;
- іноді може допомогти вчителям пояснити учням значення слова чи речення, просто переклавши їх на їхню рідну мову;
- звичайно, учні швидко сприймають поняття за допомогою перекладу;

- метод полегшує навчання учнів початкових класів, які не володіють великими знаннями англійської лексики та граматики та потребують значно більшої допомоги вчителя, щоб скласти речення.

Які недоліки методу?

- така стратегія усуває потребу в розмовній роботі в класі. Розмовляти має право лише вчитель;
- учні стають надзвичайно залежними від учителя;
- основна увага залишається на рідній мові, а цільова мова відіграє другорядну роль;
- немає місця для практики розмови;
- учні не набувають здатності мислити мовою вивчення;
- не допомагає учням оволодіти вимовою;
- основний акцент робиться на правилах граматики;
- студенти намагаються зробити все за допомогою перекладу, навіть якщо це неможливо [89, с.300–312].

Такий підхід все частіше вважають неефективним і трудомістким. Крім того, незважаючи на набуття словникового запасу нової мови, студенти все ще не можуть говорити, як на початку навчання. Тому метод вважається застарілим і не використовується в повній мірі: збереглися і використовуються лише окремі його елементи.

Іншим популярним методом є метод Direct, який полягає в навчанні мови через використання винятково англійської мови без використання перекладу на рідну. Метод сприяє розвитку навичок усного спілкування та літературного сприйняття, але може виявитися важким для студентів з низьким рівнем англійської мови. Прямий метод навчання англійської мови має свої переваги та недоліки.

Переваги: Природність - учні вчать англійської так, як діти вчать рідної мови, через безпосереднє спілкування. Швидке засвоєння: Метод сприяє швидкому розвитку розмовних навичок, оскільки учні постійно практикують

мову. Мінімізація перекладу - використання рідної мови зведено до мінімуму, що допомагає учням думати англійською. Інтерактивність - метод включає багато інтерактивних вправ, що робить навчання цікавим і динамічним.

Недоліки: Відсутність граматичного пояснення - метод не приділяє достатньої уваги граматичним правилам, що може ускладнити розуміння структури мови. Не підходить для всіх - деяким учням важко адаптуватися до такого методу, особливо тим, хто звик до традиційного навчання. Високі вимоги до викладача - викладачі повинні мати високий рівень володіння мовою та вміти ефективно використовувати метод. Обмеженість матеріалів - іноді важко знайти достатню кількість матеріалів, які відповідають принципам прямого методу.

Серед методів, розроблених на основі психолінгвістичних теорій можна виділити природний метод, метод повної фізичної реакції та метод сугестопедії. Метод сугестопедії (Suggestopedia) був розроблений болгарським педагогом і психіатром Георгієм Лозановим у 1970-х роках. Метод базується на використанні сили навіювання для полегшення процесу вивчення мови. Основна ідея полягає в тому, що якщо студенти почуваються розслабленими та комфортними, вони легше засвоюють нову інформацію.

Основні принципи сугестопедії:

Розслаблення та комфорт: Студенти сидять у зручних кріслах або на підлозі, а вчитель читає їм текст цільовою мовою. Під час читання часто приглушують світло і грає тиха музика, зазвичай класична або звуки природи. Музика допомагає створити спокійну атмосферу, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу [80, с.100-106].

Переваги сугестопедії:

Зниження стресу: - музика та комфортна обстановка допомагають знизити рівень стресу у студентів. Покращення концентрації: - спокійна атмосфера сприяє кращій концентрації та засвоєнню матеріалу. Метод "Suggestopedia" є методом активного занурення в мовне середовище, який базується на використанні рольової гри. Метод сприяє тому, щоб наше підсвідоме вірило у наше бажання спілкуватися з оточуючим світом на мові, яку ми вивчаємо. Підвищення впевненості - учні

відчувають себе більш впевненими у своїх здібностях завдяки підтримуючій атмосфері. Інтерактивність: - метод включає багато інтерактивних елементів, таких як рольові ігри та групові обговорення, що робить навчання більш цікавим. Креативність: - використання музики, мистецтва та інших творчих підходів сприяє розвитку креативного мислення. Зниження стресу - метод створює комфортне навчальне середовище, що допомагає знизити стрес і тривогу у студентів. Швидке засвоєння - використання музики, ритму та релаксації сприяє швидшому засвоєнню матеріалу. Підвищення мотивації: - студенти відчувають більше задоволення від навчання, що підвищує їхню мотивацію.

Негативні сторони:

Обмежена ефективність: - не всі студенти однаково реагують на метод, і він може бути менш ефективним для деяких груп. Ресурсоемність: - потребує спеціальних матеріалів та умов, що може бути складно забезпечити в деяких навчальних закладах. Відсутність структури:- деякі учні можуть відчувати, що метод недостатньо структурований і їм важко слідкувати за матеріалом.

Наступний метод - усний метод Гарольда Пальмера, також відомий як метод Пальмера, був розроблений англійським педагогом і методистом Гарольдом Пальмером у 1920-х роках. Метод став основою для розвитку аудіолінгвального та аудіовізуального методів навчання мов у 1940-х і 1950-х роках¹.

Основні принципи усного методу Пальмера: імітація та навчання через напам'ять - Пальмер вважав, що навчання іноземної мови має починатися з усного мовлення. Студенти спочатку слухають і повторюють фрази, які разом з ними засвоїти правильну вимову та інтонацію. На початковому етапі навчання студенти перебувають у мовленнєвому середовищі, слухаючи мовлення вчителя на іноземній мові. Для створення граматичних конструкцій використовують підстановчі таблиці, де студенти комбінують взаємозамінювані елементи для створення нових речень.

Гарольд Пальмер, вважав, що словниковий запас є ключовим елементом у вивченні іноземної мови, він звернув увагу на розробку принципів контролю

словникового запасу, які мали значний вплив на викладання англійської мови в наступні десятиліття. Дослідження частотності показали, що знання приблизно двох тисяч найбільш уживаних слів значно полегшує читання іноземною мовою. Гарольд Пальмер, Майкл Вест та інші фахівці створили довідник щодо необхідної англійської лексики, заснований на частотності та інших критеріях. Цей довідник, відомий як “The Interim Report on Vocabulary Selection” (1936), а пізніше переглянутий Вестом і опублікований у 1953 році як “Загальний список англійських слів”, став стандартом у розробці навчальних матеріалів.

Ці зусилля були першими спробами запровадити наукові та раціональні принципи планування у викладанні мов.

Грамматичний контроль також став важливим аспектом у розробці методів викладання мов. Гарольд Пальмер наголошував на важливості граматики для іноземних учнів.

Пальмер розглядав граматику як набір основних моделей речень розмовної мови, на відміну від абстрактної моделі граматики, яку використовували в методі граматичного перекладу. Він вважав, що граматика повинна бути представлена через практичні приклади та шаблони речень, які студенти можуть використовувати для засвоєння правил структури англійських речень.

Пальмер, разом з Хорнбі та іншими британськими прикладними лінгвістами, проаналізували англійську мову та класифікували її основні граматичні структури за шаблонами речень, відомими як «таблиці заміни». Ці таблиці допомагали студентам засвоювати граматичні правила через практичні вправи.

Класифікація моделей речень англійської мови була включена до першого словника для студентів, які вивчають англійську мову як іноземну, розробленого Хорнбі, Гейтенбі та Вейкфілдом і опублікованого в 1953 році як “The Advanced Learner’s Dictionary of Current English”. Було створено низку педагогічно вмотивованих описів граматики англійської мови, таких як «Грамматика розмовної англійської мови на строго фонетичній основі» (Palmer and Blandford 1939), «Посібник з англійської граматики» (Zandvoort 1945) та «Посібник Хорнбі

щодо шаблонів і використання в English» (1954), який став стандартним довідковим джерелом основних моделей речень англійською мовою для авторів підручників [80, с.36-38].

Позитивні сторони методу Пальмера - розвиток усного мовлення: Метод спрямований на розвиток навичок усного мовлення, що є кількістю для комунікації. Безпомилковість - виконання вправ у швидкому темпі зменшує можливість помилок, що сприяє формуванню правильних мовних навичок. Систематичність: Пальмер розробив числові вправи, які допомагають студентам поступово засвоювати матеріал.

Проблематичні сторони: вимога вивчати мову наочним шляхом, тобто важливо в першу чергу розуміння мови, потім уміння відповідати на запитання, а потім уміння читати і писати те, що засвоєно усно. Принцип вивчення граматики після оволодіння основами мови. У викладанні необхідно йти від цілого до приватного, тобто від сприйняття та цілісного засвоєння низки речей до усвідомлення їх складових елементів.

Наступний метод аудіолінгвальний— це метод навчання мови, який фокусується на структурному підході. Основні елементи: Лінгвістичний навчальний план: Включає фонологію, морфологію та синтаксис, з акцентом на відмінностях між рідною мовою та мовою навчання. Порядок навчання: Аудіювання, говоріння, читання та письмо. Спочатку мова представлена усно, письмові завдання вводяться пізніше. Методи: Наслідування, повторення, запам'ятовування, з акцентом на точності перед вільним мовленням. Читання та письмо: Учні вчаться читати й писати те, що вже знають усно, з мінімізацією помилок через структурований підхід.

Основні тенденції аудіовізуального методу у викладанні мови включають систематичну увагу до граматики та вимови, інтенсивне усне тренування основних моделей речень. Практика за зразком була основною технікою. Мічиганський університет та інші університети, такі як Джорджтаунський і Американський університети, розробляли курси та матеріали для викладання англійської мови. У 1950 році Американська рада наукових товариств за

контрактом з Державним департаментом США розробила підручники для викладання англійської мови для носіїв багатьох іноземних мов. Формат уроків включав роботу над вимовою, морфологією та граматиною, а також тренування та вправи. Цей підхід став впливовим і використовувався для розробки курсів англійської мови для різних мовних груп [80, с.50-67].

Аудіолінгвальний метод має кілька переваг такі, як: інтенсивне тренування: фокус на вимові, автоматизація навичок, поступове введення письма - спочатку акцент робиться на усному мовленні, а письмо вводиться поступово, що зменшує кількість помилок, структурований підхід - чітко структуровані уроки допомагають учням краще зрозуміти та засвоїти новий матеріал.

Аудіолінгвальний метод має кілька недоліків такі, як механічність, обмежений словниковий запас, недостатня увага до письма, відсутність контексту - вправи часто виконуються поза контекстом реального спілкування, що може знизити їх практичну цінність, монотонність - постійне повторення може бути нудним для учнів, що знижує їх мотивацію

Останній метод, який порівняємо - комунікативне викладання мови (CLT) зосереджується на розвитку комунікативної компетенції, а не лише на знанні граматичних структур. Однією з перших моделей навчального плану була умовна модель, яка визначала семантико-граматичні категорії та комунікативні функції, які учні повинні освоїти. Рада Європи розширила цю модель, включивши цілі курсів, ситуації використання мови, теми для обговорення, функції мови, поняття, словниковий запас і граматику. Це було опубліковано як Threshold Level English. Однак, британські лінгвісти критикували цю модель за те, що вона замінює один список (граматичні елементи) іншим (поняття і функції), не враховуючи комунікативні процеси. Генрі Віддоусон зазначив, що умовно-функціональні категорії лише частково описують семантичні та прагматичні правила, не пояснюючи, як люди використовують ці правила у реальній комунікації [80, с.153 -178].

Комунікативний метод навчання мови має кілька переваг: реальне спілкування, мотивація - учні більш мотивовані, оскільки вони бачать практичне

застосування своїх знань, розвиток всіх навичок - Метод охоплює всі аспекти мовної компетенції: говоріння, слухання, читання та письмо. Індивідуальний підхід - викладачі можуть адаптувати матеріал до потреб і рівня кожного учня, зниження мовного бар'єру - учні втрачають страх робити помилки, що сприяє більш вільному спілкуванню. Метод сприяє ефективному та природному вивченню мови.

Комунікативний метод навчання мови має кілька недоліків, такі, як високі вимоги до викладача, складність оцінювання - важко об'єктивно оцінити комунікативні навички учнів, оскільки вони включають багато суб'єктивних аспектів, необхідність ресурсів - метод вимагає наявності різноманітних матеріалів та ресурсів для створення реалістичних комунікативних ситуацій, можливість нерівномірного розвитку навичок: Учні можуть розвивати одні навички швидше за інші, що може призвести до дисбалансу, відсутність структурованості - деякі учні можуть відчувати труднощі через відсутність чіткої структури уроків.

Які популярні методи навчання ESL в Канаді? (ESL – Англійська як друга мова: викладання англійської для носіїв інших мов, які проживають у країні, де англійська є офіційною або важливою мовою) [52].

У Канаді існує багато популярних методів навчання англійської мови для іммігрантів, які відображають сучасні підходи до вивчення другої мови. Деякі з найпопулярніших методів включають:

Прямий метод навчання.

Одним із популярних методів є прямий метод. Для прямого методу все навчання ведеться цільовою мовою. Переклади заборонені на уроці, і основна увага приділяється усному мовленню, а не граматиці. Як результат, прямий метод є дуже орієнтованою на студента стратегією, яка набула популярності в останні роки. Передбачається, що студенти вивчають цільову мову природно та інстинктивно, тому прямий метод також називають «Природним підходом». Помилки виправляються, коли вони трапляються на уроці, а вчителі підкріплюють правильне використання мови похвалою. Цей метод часто

використовується під час навчання англійської мови онлайн. Багато віртуальних ESL-компаній вимагають, щоб викладачі розмовляли лише англійською мовою під час занять, щоб сприяти зануренню [69].

Комунікативне навчання мови (CLT).

Комунікативне навчання мови є, найпопулярнішим підходом серед методів викладання ESL сьогодні. CLT підкреслює здатність студента спілкуватися в контексті реального життя. У результаті учні вчаться звертатися з проханнями, приймати пропозиції, пояснювати речі, виражати свої почуття та вподобання. Крім того, оскільки CLT зосереджується на навчанні мови через реальні завдання та вирішення проблем, він менше стурбований точністю граматики, а натомість зосереджений на вільному володінні мовою. Метод дозволяє студентам спілкуватися на англійській мові в реальних ситуаціях, що допомагає швидше та ефективніше впроваджувати знання в практику [69].

Навчання на основі завдань/проектів/запитів.

Таку стратегію навчання для студентів ESL іноді можна вважати частиною CLT (Classic Learning Test), але вона сильно підкреслює незалежність та індивідуальність студентів. Навчання на основі запитів – сучасний підхід, який стає широко популярним у школах по всьому світу. Вважається, що ставлячи запитання та вирішуючи проблеми, коли вчитель є просто фасилітатором навчання, підвищується мотивація учнів та їх участь у виконанні завдань і проектів [69].

Повна фізична реакція (TPR - Total physical response).

Повна фізична реакція стала популярним підходом, коли учні реагують на вчителя рухом. Деякі приклади включають міміку, жестикуляцію або відтворення мови. Наприклад, учитель і учні можуть нахмуритися і вдавати, що плачуть, коли вивчають слово «сумно». TPR передбачає, що студенти найкраще вивчають цільову мову через фізичну реакцію, а не через аналіз. Крім того, TPR часто використовується під час викладання англійської мови в Інтернеті та під час навчання молодих учнів, оскільки він не лише допомагає учням

запам'ятовувати словниковий запас, але й дає вихід їхній енергії та допомагає їм залишатися зосередженими, коли сидять протягом тривалого часу [69].

Еклектичний підхід (An eclectic approach).

Багато вчителів обирають із колекції гуманістичних підходів (наприклад, TPR) і комунікативних підходів (прямий метод і CLT). Часто вони включають частини багатьох інших стратегій навчання для тих, хто вивчає ESL, і використовують те, що найкраще підходить для окремих студентів. Загалом, не існує універсальної методології. Кожна група учнів матиме різні стилі навчання та уподобання. Як зазначає автор «З цієї причини проведення оцінки потреб є чудовою відправною точкою для вчителів, які не впевнені, яку методологію чи методології застосувати. Наприклад, учитель, який використовує здебільшого прямий метод, може час від часу робити багато граматичних пояснень, коли готує учнів до іспитів на знання англійської мови, як от підготовка до іспиту Pearson Test of English (PTE), або прихильник CLT може запозичити деякі аспекти прямого методу або використання TPR» [69].

В Канаді існують різні популярні форми навчання англійської мови для іммігрантів. Деякі з них включають:

1. Курси англійської мови в місцевих коледжах та університетах: такі курси надають можливість іммігрантам отримати структуроване навчання англійської мови в класовій кімнаті з кваліфікованими викладачами.

2. Навчання в мовних школах: в Канаді є багато мовних шкіл, які пропонують індивідуальні та групові курси англійської мови для іммігрантів різного рівня.

3. Онлайн-курси: іммігранти також можуть скористатися онлайн-курсами для вивчення англійської мови, які надаються різними освітніми платформами.

4. Різноманітні програми підтримки: такі програми спрямовані на особливі групи іммігрантів, такі як жінки, біженці чи мігранти, і надають додаткові можливості для вивчення англійської мови.

5. Розмовні клуби: деякі громадські організації та місцеві бібліотеки організовують розмовні клуби для іммігрантів, де вони можуть практикувати свою англійську мову в неформальній атмосфері.

6. Змішані або гібридні форми навчання може пропонуватися в різних моделях щодо дизайну, тому може бути особливо добре підходящим для конкретних студентських груп. Змішане навчання – навчання в класі та онлайн-навчання представляє новий підхід і поєднує в собі властивості та можливості обох занять: у класі та онлайн. Такій підхід відповідає цілям конкретних курсів або програм, які задовольняють потреби учнів різних категорій [58, с. 19-20].

Існують також інноваційні підходи до навчання, такі як інтерактивні онлайн-платформи, мобільні додатки та ігрові технології, які роблять процес вивчення англійської мови більш захоплюючим та ефективним. Модерні педагогічні методи, які сприяють колективній взаємодії учнів, активному співробітництву, інтерактивному навчанню та використанню різних джерел інформації, становлять найбільш цікавий аспект для уроків у сучасній школі. Вони відкривають можливості для ефективного вивчення мов, зокрема іноземних, і дозволяють викладачам забезпечити якісну освіту, поєднуючи науковість і розважальність. Онлайн-технології є невід'ємною частиною навчального процесу [7].

У Канаді використовують різні форми онлайн і віртуального навчання, такі як веб-навчання, синхронне та асинхронне навчання та віртуальна реальність [33].

Веб-орієнтоване навчання.

Онлайн-навчання та електронне навчання взаємозамінні, оскільки всі вони використовують Інтернет для розміщення вмісту онлайн-курсу та взаємодії. Найпоширеніші форми залучення класу в Інтернеті навчання здійснюється за допомогою відеоконференцій, живих лекцій та електронної пошти. Доступ до додаткових матеріалів курсу можна отримати за допомогою гіперпосилань, спрямовувати учнів на різні веб-сайти та сторінки, що дозволяє більш різноманітитувати навчання [32, 2-9].

Синхронні та асинхронні технології.

Contact North Online Learning (2019) повідомили, що синхронне навчання у формі живих чатів, відео- чи телеконференцій або прямої трансляції лекцій, позитивно впливає на онлайн-навчання студентів через схожість із взаємодією в класі. Синхронна технологія забезпечує спілкування та співпрацю. Наприклад, малі групи можуть брати участь у спільному навчанні та критичному обговоренні. Пряма взаємодія між студентами та викладачами дозволяє учням відчувати відчуття соціальної присутності та веде до вищого ступеня залучення та участь.

Асинхронне навчання, наприклад перегляд попередньо записаних лекцій або уроків, завдання, презентації, індивідуальні або групові проекти, дозволяє самостійно незалежне навчання та дозволяє студентам гнучка виконувати роботу і мати власний темп. Слід зазначити, що цей підхід працює особливо добре для студентів, які мають сильні навички управління часом і визначення пріоритетів [57].

Різні технології допомагають вивчати англійську швидше. Набувають популярності такі, як:

Віртуальна реальність (VR) або доповнена реальність (AR).

Загалом, віртуальна та доповнена реальність можуть створити ефект занурення досвід для учнів. Конкретні «продукти» можуть бути вбудовані в курси або доступні через відео чи ігри. Доповнена та віртуальна реальність може залучити учнів до ефективного навчання та пов'язувати своє навчання з реальним світом. Хікс (2016) повідомив, що VR може сприяти усуненню мовних бар'єрів. Крім того, VR дозволяє студентам брати участь у змодельованих ситуаціях реального життя; через змодельовані сценарії або середовища, учні мають можливість ретельно оцінювати безпечні ситуації та сприятливе середовище. AR і VR стають все більш поширеними технологіями (наприклад, Pokemon Go – AR, або Playstation – VR), і такі захоплюючі середовища часто асоціюються з іграми (Bonner & Reinders, 2018). Reinders та ін. (2015) надається як приклади екскурсій кампусом або ігор, орієнтованих на місцезнаходження

(Bonner & Reinders, 2018; Мартін та ін.). Однак VR і AR можуть бути не підходить для всіх учнів. Хікс зазначив, що VR може погіршити соціальні зв'язки; крім того, Ghaliya виявили, що студенти, які були незнайомі або незручні з технологією, не бажали працювати з нею [85].

У сучасному світі освіти дистанційні технології стають все більш популярними серед педагогів та учнів. Модерні педагогічні методи, які сприяють колективній взаємодії учнів, активному співробітництву, інтерактивному навчанню та використанню різних джерел інформації, становлять найбільш цікавий аспект для уроків у сучасній школі [7]. Вони відкривають можливості для ефективного вивчення мов, зокрема іноземних, і дозволяють викладачам забезпечити якісну освіту, поєднуючи науковість і розважальність.

Групи з різним рівнем здібностей можуть бути викликом для вчителя, оскільки кожен учень потребує індивідуального підходу до навчання. Ефективність різних методик для таких груп може варіюватися в залежності від конкретної ситуації. Важливо знаходити баланс між загальними завданнями для всієї групи та індивідуальним підходом до кожного учня. Розглянуто різні методики навчання, які можуть бути корисними для груп з різним рівнем здібностей і їх ефективність в конкретних ситуаціях.

Sturm та ін. (2018) проаналізували можливості та проблеми змішаного навчання в програмах LINC на основі опитувань, проведених адміністраторами та інструкторами. Їхні висновки показали, що використання технологій у навчанні мови зросла в центрах поселення (з 94% у 2012 році до 100% у 2016-17 роках), а також доступ до онлайн-курсів мови (з 66% у 2012 році до 96% у 2016-17 роках), завдяки покращенню доступу до Інтернету і швидкості. Ключові висновки допандемічного звіту показують, що доступ до технології онлайн-навчання покращили вивчення мови студентами, а також що студенти оцінили гнучкість онлайн-навчання. [88].

У 2020 році NorQuest зібрав особисту інформацію студентів про обставини та характеристики, які безпосередньо впливають на їх навчання уподобання та виклики. Сімейні обов'язки були визначальним фактором у рішенні новачків

вибрати певний спосіб навчання: більше жінок, ніж чоловіків, повідомили, що догляд за дітьми є проблемою. З віртуальним навчанням відбулися деякі позитивні зміни, наприклад як загальна підтримка в класі для навчання онлайн, вдосконалення англійської мови, та вдосконалення комп'ютерних навичок. Баркер, наприклад, підкреслив, що перехід до онлайн-програм і послуг особливо торкнувся мігрантів з низьким рівнем володіння мовою. Банерджі та Рай вказали на занепокоєння щодо психіки новоприбулих, здоров'я та соціального благополуччя через зменшення соціальних взаємодій [33].

Переваги та обмеження онлайн-навчання

Гнучкість графіків і доступність незалежно від фізичного місцезнаходження є одними з найбільш привабливих аспектів онлайн-навчання. Учні, які стикаються з бар'єрами, відвідують особисто сесії через їх фізичне розташування, з особливими навчальними потребами або навіть для тих, хто вважає за краще навчатися вдома отримують найбільшу користь від онлайн-навчання.

Змішане навчання пропонує низку важливих переваг для обох, інструкторів та студентів. Це може забезпечити ширший доступ до освіти та покращити різноманітність, оскільки нові технології можна використовувати як локально, так і глобально, що може сприяти більшій співпраці між учнями та викладачами. Стратегічне мислення, необхідне для розробки змішаного курсу, забезпечує можливість для викладачів ретельно вирівнювати результати навчання в діапазоні навчально-педагогічних і технологічних підходів, які є найбільш ефективний для студентів.

У водночас доступні технології, такі як кімнати для сеансів, онлайн-чат або форуми можуть надати студентам можливість безпосередньо спілкуватися зі своїми однолітками чи викладачами або застосовувати свої знання в симульованих середовищах для вирішення проблем. З іншого боку, різні модулі також викликають певні проблеми. Наприклад, онлайн-навчання не забезпечує такого самого зворотнього зв'язку між учнем та викладачем як заняття в класі [85].

Традиційні форми навчання, наприклад, у класі, надають учням широкий спектр переваг, включаючи доступ до різноманітних заходів кампусу і ресурси. Це

полегшує соціальну взаємодію студентів і викладачів взаємодіяти безпосередньо один з одним. Це також надає можливості для спілкування, підтримки та співпраці.

Чисто онлайн, а також гібридні варіанти навчання (тобто поєднання очного навчання і онлайн-контент) є тенденцією, що швидко розвивається в освіті все частіше використовувався для покращення занять для новачків [39], [40].

Школа LINC є одним із таких прикладів. Онлайн навчання може запропонувати низку переваг як студентам, так і викладачам. Навчання може бути як у режимі реального часу, так і в асинхронному спілкуванні між інструкторами та учнями. Асинхронне навчання дозволяє учням навчатися у своєму власному темпі та може запропонувати студентам класи більш привабливі. Наприклад, лекція не обов'язково вимагає перебування у класі і відвідуваності, замість цього можна зробити доступним урок у вигляді записаного відео. Онлайн-формат може надавати різноманітні варіанти для оцінок, що дозволяє учням оцінити свій власний прогрес і відповідно вдосконалюватися. Попередні тести, доступні в Інтернеті, можуть допомогти висвітлити слабкі місця [48, с. 83-98]. Інструктори повідомили, що студенти вибрали варіант онлайн-навчання як найкращий, що враховує їхні конкретні обставини.

І навпаки, онлайн-навчання має певні недоліки. Воно не пропонує можливість студентам брати участь у заходах на кампусі, і це забезпечує знижені соціальні взаємодії. Онлайн навчання також вимагає від студентів відданості та дисципліни, оскільки зміст більше не подається через лекції, і – залежно від обстановки – існує високий шанс відволіктися. Крім того, певний онлайн-вміст також може створювати перешкоди для деяких учнів з обмеженими можливостями. В онлайн-довіднику «Вступ до Інтернету» Accessibility, виданий Університетом Торонто (цифрова освіта Strategies and The Chang School, n.d.), автори надали короткий огляд різних обмежень і специфічних викликів онлайн-навчання з якими стикаються люди з такими вадами.

Після вивчення ефективності різних методик, форм, підходів і навчання для груп з різним рівнем здібностей, можна зробити декілька висновків. По-перше, важливо враховувати індивідуальні особливості кожного учня при виборі методики

навчання. Група з різним рівнем здібностей може вимагати комбінації різних методів щоб всі учні могли отримати найкращий результат. По-друге, важливо підтримувати учасників групи з низьким рівнем здібностей, допомагаючи їм покращувати свої навички і підтримуючи їх душевний стан. Це може включати додаткову підтримку, індивідуалізовані завдання та похвалу за зусилля. По-третє, для групи з високим рівнем здібностей може бути ефективною методика самостійного навчання та стимулюючі завдання, які викликають їх творчий підхід до вирішення проблем.

Отже, в ході огляду існуючих методик навчання англійської мови було виявлено, що існує велика кількість методик, форм, підходів і цифрових можливостей до вивчення другої мови. Кожен з них має свої переваги та недоліки, тому важливо вибрати той, який найбільше відповідає індивідуальним потребам учня. Важливо також поєднувати різні методики для досягнення найкращих результатів у процесі навчання.

4.2. Рекомендації щодо оптимізації методів навчання дорослих емігрантів в Канаді

Навчання для дорослих емігрантів є важливою складовою їх успішної адаптації в новому культурному середовищі. Оптимізація методик навчання грає ключову роль у забезпеченні ефективного і швидкого вивчення мови, культури та інших аспектів нової країни. У цій рекомендації розглянемо стратегії, які допоможуть вчителю адаптувати свої методи навчання, щоб найкраще відповідати потребам дорослих емігрантів і забезпечити їм ефективну підтримку у процесі навчання з урахуванням психолінгвістичних аспектів вивчення другої мови дорослими емігрантами в Канаді.

Оновлення методів навчання є надзвичайно важливим у сучасному суспільстві, де інформація постійно змінюється, технології розвиваються швидко, і потрібно навчатися бути гнучким і адаптивним. Інноваційні підходи до навчання, такі як проектне навчання, використання ігрових технологій та

цифрових ресурсів, а також інтеграція знань з різних наукових галузей, допомагають створити навчальне середовище, що сприяє глибшому розумінню матеріалу і розвитку важливих навичок для життя [19, с 492]. За допомогою дистанційних технологій викладачі можуть досягти балансу поєднуючи науковість і розважальність. Використання новаторських педагогічних підходів у підготовці майбутніх вчителів ґрунтується на сучасних принципах освіти, що покликані підкреслити важливість активного навчання, індивідуалізованого підходу та інтеграції цифрових технологій у навчальний процес. Особливість підходів полягає в тому, що вони сприяють формуванню знань через активну взаємодію студентів з навчальним середовищем, що дозволяє їм самостійно досліджувати, аналізувати та розробляти власні ідеї та рішення. Такий педагогічний підхід стимулює використання навчальних методів, які сприяють глибшому засвоєнню матеріалу та розвитку критичного мислення. Досягається через застосування інтерактивних методів навчання, таких як рольові ігри, проектне навчання та проблемно-орієнтовані завдання, які стимулюють активну участь студентів і сприяють розвитку необхідних навичок для їх майбутньої професійної діяльності. Наприклад, використання відео-уроків, інтерактивних вправ, онлайн-ігор і аплікацій дозволяє підвищити інтерес учнів до вивчення мови, зробити процес навчання цікавішим і ефективнішим [7].

Дослідження в даній галузі отримали визнання завдяки праці великої кількості науковців. Наприклад, Д. Дьюї вніс вагомий внесок до концепцій інтерактивного навчання, Б. Додж і Т. Марч впровадили поняття web-квестів у практики, П.Щербань вивчав вплив ігрових технологій на процес навчання, а також інші дослідники, які внесли свій вклад у галузь. Аналіз наукових праць у галузі дозволяє визначити оптимальні методи впровадження таких технологій в навчальні програми шкіл та допомагає розробити навчальні плани, які відповідають вимогам сучасних освітніх стандартів і враховують особливості учнів. Основна мета квест-технології полягає у поєднанні знань з різних галузей, розвитку критичного мислення та залученні учнів до активної участі у навчанні. Web-квести дозволяють створювати складні міждисциплінарні проекти, що

сприяють застосуванню знань у різних областях. Крім того, вони сприяють розвитку лідерських навичок, роботі в команді та ефективному спілкуванню. Навчання через квести містить елементи гейміфікації, що робить процес навчання цікавішим та заохочує учнів. Інтерактивні завдання та змагання між командами створюють живе середовище, що сприяє розвитку аналітичних та творчих здібностей учнів [22].

Використання ігрових технологій у навчанні підвищує зацікавленість учнів у процесі навчання. Вони дозволяють учням вправлятися в засвоєнні матеріалу шляхом участі у навчальних іграх. Важливим аспектом їх використання є розвиток критичного мислення та творчості, оскільки вони часто вимагають вирішення складних завдань за допомогою нетрадиційних підходів. Особливо популярними формами ігрових технологій є web-квести, які поєднують в собі Інтернет-ресурси та допомагають учням розвивати навички пошуку, аналізу та критичного мислення. Квести сприяють активному навчанню і розвитку комунікативних навичок через спільну роботу в команді. Web-квести, освітня технологія, яка була вперше запропонована в 1995 році Б. Доджем і Т. Марчем, стали популярним інструментом для впровадження інтерактивних завдань у навчальний процес. Учні мають можливість виконувати завдання, шукаючи інформацію в Інтернеті, аналізуючи її та застосовуючи на практиці [8].

Інтерактивні вправи, тести та ігри дозволяють вивчення мови в атмосфері гри, що сприяє покращенню розуміння та запам'ятовування матеріалу. Завдяки використанню дистанційних технологій в профільних класах можна ефективно поєднати науковість і розважальність у процесі вивчення іноземної мови. Вона дозволяє створити цікаве та доступне навчання, що стимулює інтерес учнів до мови, а також допомагає вчителям надавати комплексну та якісну освіту. Дистанційні технології також дозволяють учням самостійно вести власний графік навчання, обираючи зручний час і темп вивчення матеріалу. Такі методи допомагають розвивати самодисципліну, відповідальність, а також навички саморегуляції. Крім того, вони дозволяють отримувати зворотний зв'язок від

вчителів та спілкуватися з однокласниками та колегою з усього світу, що розширює можливості навчання і сприяє культурній взаємодії.

В сучасному освітньому процесі значну роль відіграє застосування цифрових технологій, таких як електронні таблиці для аналізу даних та програмне забезпечення для 3D моделювання. Інтерактивні платформи допомагають студентам краще розуміти складні процеси та теоретичні концепції через практичний досвід, що підвищує ефективність навчання та робить його цікавішим для учнів. Інтеграція інноваційних методів та цифрових технологій у підготовку майбутніх вчителів є необхідною для формування професіоналів, які зможуть успішно працювати в сучасному освітньому середовищі. Інноваційні методи навчання, такі як використання інтерактивних технологій та проектного навчання, допомагають студентам краще засвоювати навчальний матеріал. Такі методи стимулюють студентів до практичного застосування теоретичних знань через спільну роботу над проектами у команді. Вони сприяють розвитку критичного мислення та співпраці [4, с.50-57]. Використання інтерактивних методів у навчанні дозволяє учням відкрито висловлювати свої думки, експериментувати з ідеями та розвивати критичне мислення. Заохочення учнів до самостійного дослідження теми є важливим компонентом креативного навчання, розвиток творчих здібностей на уроках допомагає учням розкрити свій потенціал, навчитися думати нестандартно і знаходити творчі рішення. Такий підхід важливий для підготовки молодих людей до складних викликів сучасності і розвитку їхнього критичного мислення і умінь працювати в команді. Тому вчителі повинні прагнути стимулювати творчість учнів і створювати умови для її розвитку на уроках. Вчителі можуть надавати учням завдання, які вимагають аналізу та розробки нових концепцій.

Впровадження віртуальних екскурсій у класи для навчання англійської мови є чудовим способом зробити уроки цікавішими та змістовнішими для учнів. Віртуальні екскурсії дають можливість учням побачити світ за межами класу, покращують їх розуміння мови та культури країни, а також сприяють розвитку навичок спілкування. Для успішного впровадження віртуальних екскурсій у клас

потрібно враховувати рівень учнів, їхні інтереси та потреби. Такий підхід допоможе підібрати відповідний контент та формат екскурсій, щоб вони були цікаві та корисні для кожного учасника. Однак, важливо зберігати баланс між науковістю та розважальністю під час проведення віртуальних екскурсій. Віртуальні екскурсії мають бути насамперед навчальними, тому важливо дотримуватись основних навчальних цілей і завдань під час перегляду та обговорення матеріалу. Щоб утримати баланс між науковістю і розважальністю, можна використовувати інтерактивні завдання, рольові ігри, дискусії та забезпечити можливість учням самостійно досліджувати та вивчати новий матеріал під час екскурсії. Також важливо підбирати різноманітний контент, щоб він був цікавим та зрозумілим для різних груп учнів. Віртуальні екскурсії можуть бути використані на різних уроках як окремі частини, так і серії уроків з певної тематики. Віртуальні екскурсії є новим явищем і виступають як інноваційна форма навчання. У педагогічній літературі екскурсія - це особливий вид навчання та виховання, коли заняття проводяться у класі, а не на підприємстві, у музеї, на виставці і т. д. [13, с. 273].

Отже, важливо заохочувати учнів активно залучатися до уроків, використовуючи інтерактивні вправи, тести, web-квести, ігри, програмне забезпечення для 3D моделювання, відеоматеріали, віртуальні екскурсії та інші цікаві форми навчання та орієнтуватися на потреби учнів. Будуючи заняття таким чином, вчитель може забезпечити якісне засвоєння матеріалу студентами, одночасно роблячи навчальний процес захопливим та цікавим. Також важливо забезпечити якісне вивчення іноземної мови, забезпечуючи при цьому позитивний досвід для учнів, що допоможе сприяти їх мотивації та інтересу до вивчення мови. Дистанційні технології в сучасному освітньому середовищі відкривають широкі можливості для ефективного вивчення іноземних мов, сприяючи розвитку як наукового, так і розважального підходів до навчання. Вони дозволяють забезпечити індивідуалізоване навчання, стимулюють інтерес до вивчення мови і сприяють досягненню успіхів в навчанні другої мови дорослими емігрантами.

У результаті порівняльного аналізу методик навчання англійської мови для груп з різним рівнем здібностей можна зробити висновок, що ефективність навчання залежить від індивідуальних потреб та можливостей кожного учня. Для студентів з високим рівнем здібностей найефективнішими можуть бути інтенсивні програми з використанням інтерактивних методів навчання, в той час як для студентів з низьким рівнем здібностей можуть бути корисні програми з більшою кількістю повторень, поступовим збільшенням складності та використанням візуальних і аудіо матеріалів для кращого засвоєння інформації. Також важливо враховувати індивідуальний темп навчання та надавати додаткову підтримку і мотивацію.

4.3. Подальші перспективи дослідження

Подальші перспективи дослідження психолінгвістичних особливостей вивчення другої мови дорослими емігрантами Канади є важливими для розвитку міжкультурного спілкування, адаптації в новому соціокультурному середовищі та збереження мовної ідентичності. Урахування індивідуальних особливостей дорослих емігрантів, їхнього психологічного стану та життєвого досвіду в процесі вивчення другої мови дозволить вдосконалити методику навчання та підвищити його ефективність. Дослідження у цій галузі також може виявити вплив різних факторів на успішність вивчення мови іммігрантами Канади.

Перспективи подальших досліджень у галузі психолінгвістики та методики викладання англійської мови для дорослих емігрантів можуть бути наступні:

1. Вивчення взаємозв'язку між мовними навичками та психологічними особливостями емігрантів, а також їх вплив на процес вивчення англійської мови.
2. Розробка інноваційних методик викладання англійської мови, які б були спеціально адаптовані для емігрантів Канади, з врахуванням їхньої культурної та мовної специфіки.

3. Дослідження впливу використання різних технологій на процес вивчення англійської мови для дорослих емігрантів, таких як онлайн-курси, мобільні додатки, відеоуроки тощо.

4. Аналіз ефективності різних методик викладання англійської мови для дорослих емігрантів з різних країн і культур, з метою визначення оптимальних стратегій навчання.

5. Вивчення викликів і труднощів, з якими зіштовхуються дорослі емігранти при вивченні англійської мови, і розробка програм психологічної підтримки для полегшення цього процесу.

У подальших дослідженнях психолінгвістичних аспектів вивчення англійської мови серед дорослих емігрантів Канади варто звернути увагу на такі аспекти:

1. Досліджувати роль соціального середовища у вивченні англійської мови серед дорослих емігрантів. Наприклад, встановити, які соціальні фактори сприяють або заважають процесу вивчення мови.

2. Вивчати вплив емоційного стану на процес вивчення англійської мови серед дорослих емігрантів. Наприклад, дослідити вплив стресу або депресії на мовні навички.

3. Аналізувати ефективність різних методів навчання для дорослих емігрантів. Наприклад, порівняти ефективність індивідуальних та групових занять або онлайн та офлайн методів навчання.

4. Досліджувати вплив віку на вивчення другої мови дорослими емігрантами Канади.

Отже, подальші дослідження психолінгвістичних особливостей вивчення другої мови дорослими емігрантами Канади мають великий потенціал для поглиблення розуміння процесів мовного засвоєння в умовах багатокультурного середовища. Важливо зосередитися на вивченні індивідуальних відмінностей у мовній адаптації, враховуючи такі фактори, як вік, рівень освіти, попередній мовний досвід та соціокультурний контекст. Дослідження також повинні включати аналіз ефективності різних методик навчання, зокрема інтерактивних та

адаптивних підходів, які можуть сприяти більш швидкому та ефективному засвоєнню мови. Крім того, варто розглянути вплив мотиваційних та емоційних чинників на процес навчання, що допоможе розробити більш персоналізовані та підтримуючі програми для дорослих емігрантів.

Пропозиції щодо покращення вивчення англійської мови дорослими емігрантами Канади.

Обрання оптимального підходу до навчання дорослих емігрантів є важливим завданням, оскільки вони потребують підтримки та адаптації у новому мовному та культурному середовищі. При цьому необхідно враховувати психологічні аспекти, щоб забезпечити ефективність навчання та здатність емігрантів адаптуватися до нових умов. Основними психологічними аспектами, які рекомендовано враховувати при розробці навчання для дорослих емігрантів, є:

1. Стрес і тривога. Емігранти можуть відчувати стрес та тривогу у зв'язку зі змінами в житті та нестабільною ситуацією.

2. Мотивація. Емігранти потребують мотивації та підтримки для досягнення успіху у новому середовищі. Навчання повинно підтримувати їх у самопідтримці та розвитку міцних психологічних навичок, які допоможуть їм впоратися з труднощами та досягти поставлених цілей.

3. Самооцінка та самопроекування. Важливо дотримуватися позитивного підходу до власної самооцінки та розвивати самопроекування у дорослих емігрантів. Навчання повинно сприяти їхньому самовдосконаленню та розвитку до успішній адаптації у новому середовищі.

4. Методи навчання. Важливо визначити і підібрати найбільш ефективні методи навчання для кожного.

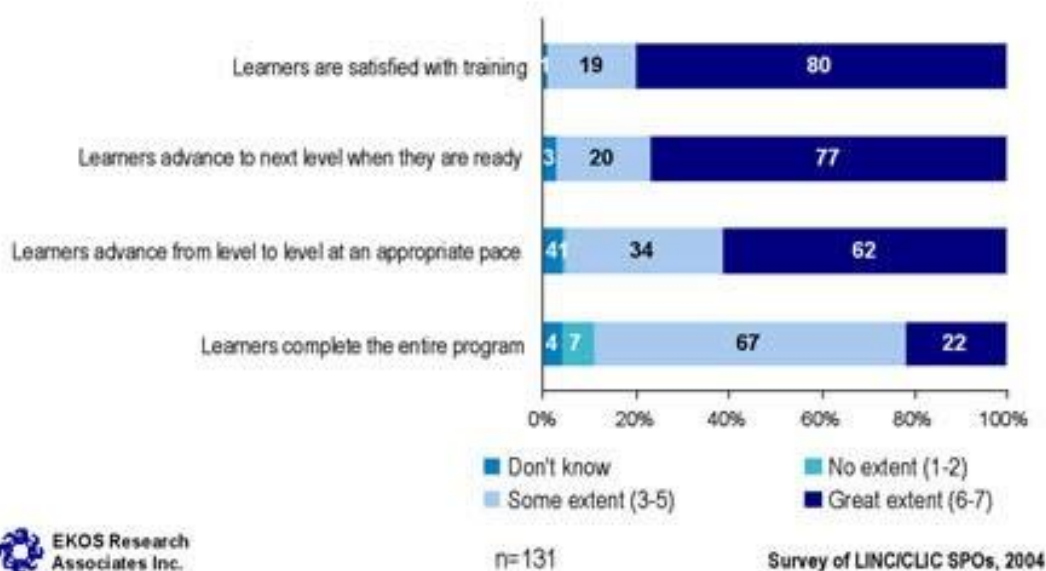
Згідно з результатами опитування, студенти та випускники LINC, з якими проводилися консультації у школі LINC, загалом дуже задоволені акцентом курсів на канадському змісті. Наприклад, одні дорослі учні цінують знання про Канаду, оскільки це дозволяє їм допомагати своїм дітям із виконанням домашнього завдання та дає їм відчуття зв'язку з ними та канадським суспільством загалом.

Дорослі іммігранти також цінують вивчення канадських ідіом і звичаїв, а також отримання вказівок від свого вчителя щодо того, що вважається ввічливим або грубим у Канаді. Крім того, вони виявили, що запрошені доповідачі (наприклад, представники поліції та пожежної служби та програм працевлаштування, медичні працівники) та екскурсії (наприклад, до музеїв, СВС) були корисними.

Щодо інструментів навчання та навчальної програми курсів\ школи, більшість постачальників послуг демонструють високий рівень задоволеності ефективністю навчальної програми у викладанні другої мови (89 відсотків оцінюють її на шість або сім за семибальною шкалою) та надання корисної інформації про повсякденне життя в Канаді (89 відсотків). Більшість SPO також дуже задоволені інформацією про Канаду, наданою в навчальній програмі (88 відсотків), тим, як вона найкраще адаптована до мовного рівня учнів (81 відсоток), і її відповідністю потребам учнів (76 відсотків). Три чверті постачальників послуг (73 відсотки) повністю погоджуються з тим, що навчальні засоби є сучасними. Дві третини або менше SPO вважають, що навчальна програма добре адаптована до потреб учнів у грамотності (62 відсотки) і що вона містить дуже корисну інформацію щодо забезпечення працевлаштування в Канаді (53 відсотки). Зауважте, що щодо останнього пункту, однак, майже половина SPO (45 відсотків) вказують, що навчальна програма містить певною мірою корисну інформацію, пов'язану з працевлаштуванням. Майже половина (49 відсотків) постачальників послуг вказують, що навчальні засоби LINC виявилися дуже корисними в інших програмах мовної підготовки, хоча троє з 10 (28 відсотків) не можуть прокоментувати це питання (мал1.5).

EXHIBIT 3.9 Quality of Learners' Experience in LINC/CLIC

"Please indicate whether or not you agree with the following statements about learners."

Мал.1.5

Сильні сторони-підходу до навчання на курсах LINC

Студенти та випускники визначають деякі сильні сторони LINC:

- можливість дізнатися про Канаду та канадський спосіб життя;
- можливість вивчати та практикувати знання англійської/французької мов, включаючи канадський діалект, вирази тощо;
- можливість спілкування з представниками різних культур;

- стосунки/дружба та соціальна підтримка з боку однокурсників LINC, які стикаються з загальними труднощами під час пристосування до життя в Канаді — новачки почуватимуться набагато ізольованими без цієї підтримки.

В ході оцінки ефективності впровадженого підходу до вивчення англійської мови в школі LINC було виявлено, що програма навчання дійсно принесла позитивні результати. Вивчення англійської мови в школі LINC допомагає іммігрантам вирішити конкретні проблеми або покращити певні показники, відповідно до очікувань учасників програми. Таким чином, можна зробити висновок, що впроваджена програма вивчення англійської мови в школі LINC є ефективною і має позитивний вплив на цільову аудиторію.

Деякі ключові інформанти СІС припускають, що більш економічно ефективні підходи до надання включають: надання більшої кількості мовних тренінгів, самостійна робота з DVD; дистанційне навчання -дешевше, але не є гарною заміною очному навчанню; викладання краще в адаптованих класах, з усіма на однаковому рівні здібностей; а також використання експертів з ESL, щоб допомогти навчати невеликі групи учнів.

Пропонуються звернути увагу на покращення надання таких послуг LINC:

- забезпечення вищого рівня мовної підготовки для тих, хто має відповідну кваліфікацію, або спілкування з організацією, яка її надає;
- більше навчання, пов'язаного з працевлаштуванням (наприклад, написання резюме, пошук роботи, ділова англійська);
- більша гнучкість (щодо занять, ставок просування);
- посилення використання комп'ютерів на уроках;
- стандартизоване тестування (наприклад, вихідні іспити);
- покращення підготовки та кваліфікації персоналу (включаючи більше можливостей професійного розвитку для них);

Нарешті, клієнти та випускники LINC пропонують такі пропозиції щодо покращення програми:

- Зменшити розмір класів. Наприклад, у класі з 20 учнів можна пройти цілий день і не говорити англійською, що погано для мовної підготовки. Однак можна похвалити деякі класи, у яких є асистент викладача, який працює індивідуально зі студентами.

- Поліпшити якість і стандартизацію навчання, щоб було більше послідовності. У зв'язку з цим деякі клієнти вважають, що деякі вчителі LINC повинні бути більш вимогливими та суворими, щоб новачки дізналися якомога більше.

- Припинити практику об'єднання рівнів LINC в один клас, що розріджує навчання, а в деяких випадках робить його надто легким для тих, хто має вищий рівень.

- Пристосувати навчання до індивідуальних потреб студентів (наприклад, щоб звернути увагу на унікальні сильні та слабкі сторони студентів у читанні, письмі, говорінні та аудіюванні). Наприклад, деякі учні відчувають потребу потренуватися в письмі, тоді як іншим потрібно потренуватися слухати та розмовляти канадською англійською. Курси повинні пропонуватися навколо певних наборів навичок, а не поєднання читання, письма, говоріння та аудіювання.

- Запропонувати новачкам більше можливостей попрактикуватися в спілкуванні з канадцями. Наприклад, подумайте про розробку програм, у яких молодь або люди похилого віку добровільно збираються разом з невеликими групами новоприбулих для розмови.

- Запропонувати більше можливостей попрактикуватися в прослуховуванні різних типів канадського телебачення.

- Надати деякі ключові практичні відомості про життя в Канаді (наприклад, як користуватися громадським транспортом у громаді) на початку програми, щоб допомогти новачкам, яким потрібно вивчити цю базову інформацію [53].

Отже, підхід до навчання дорослих емігрантів має бути комплексним та ретельно продуманим процесом, який враховує психологічні аспекти та сприяє їх успішній адаптації у новому культурному середовищі. З урахуванням психолінгвістичних особливостей можна обрати ефективну стратегію, яка буде сприяти кращому освоєнню мови.

Висновки до розділу 4.

У розділі “Практичне застосування результатів дослідження” було розглянуто кілька ключових аспектів, які мають важливе значення для оптимізації процесу навчання англійської мови дорослих емігрантів у Канаді, такі як: подальші перспективи дослідження (подальші дослідження можуть зосередитися на адаптації методів навчання для різних вікових груп та культурних контекстів, що дозволить підвищити ефективність навчання англійської мови серед дорослих емігрантів у Канаді. Важливо також враховувати індивідуальні відмінності у мовній адаптації, такі як вік, рівень освіти та попередній мовний досвід); рекомендації щодо оптимізації методів навчання дорослих емігрантів в Канаді (запропоновано впровадження інтерактивних та мультимедійних засобів навчання, що сприятиме більш активному залученню студентів та покращенню їх мовних навичок. Також важливо забезпечити підтримку та мотивацію студентів через персоналізовані підходи та додаткові ресурси); порівняльний аналіз ефективності методів навчання англійської мови (проведений аналіз показав, що методи, які включають елементи сугестопедії та комунікативного підходу, є найбільш ефективними для дорослих емігрантів, оскільки вони забезпечують комфортне та мотивуюче середовище для навчання. Важливо також враховувати індивідуальні потреби та можливості кожного учня для досягнення найкращих результатів).

Таким чином, результати дослідження можуть бути використані для розробки більш ефективних програм навчання англійської мови для дорослих емігрантів у Канаді, що сприятиме їх успішній інтеграції у нове мовне та культурне середовище.

ВИСНОВКИ

Наука психолінгвістика вивчає взаємодію між мовою та психічними процесами людини. Дослідження психолінгвістичних аспектів, що впливають на процес вивчення англійської мови серед дорослих емігрантів Канади, допомагає з'ясувати наступні питання: які когнітивні процеси відіграють роль у засвоєнні нової мови дорослими емігрантами, як впливає психологічний стан людини на успішність у другій мові, які перешкоди можуть виникнути у процесі навчання та як їх можна подолати, як впливає культурний контекст на сприйняття та вивчення іншомовного матеріалу, які методи та стратегії навчання є найефективнішими для дорослих емігрантів у вивченні англійської мови, як можна покращити комунікативні навички та адаптацію до нового мовного середовища.

Під час дослідження були оброблені і отримані основні результати вивчення психолінгвістичних аспектів що впливають на процес вивчення англійської мови серед дорослих емігрантів Канади, включили наступне:

1. Вивчення впливу рівня мовних навичок на успішність вивчення англійської мови серед дорослих емігрантів.
2. Дослідження ролі мотивації та інших психологічних факторів у процесі вивчення англійської мови.
3. Аналіз впливу культурних та соціальних чинників на навчання англійської мови серед дорослих емігрантів.
4. Вивчення ефективних методів викладання англійської мови для дорослих емігрантів.
5. Аналіз впливу психологічних стресових ситуацій на процес вивчення англійської мови серед дорослих емігрантів.

Дослідження психолінгвістичних аспектів що впливають на процес вивчення англійської мови серед дорослих емігрантів допомагає вирішувати питання про обрання найбільш ефективних методів і стратегій викладання англійської мови для цієї групи людей. Також воно розкриває фактори, що можуть заважати або сприяти

навчанню, допомагаючи розробляти індивідуальні підходи та програми для досягнення успішних результатів у вивченні англійської мови серед дорослих емігрантів.

В результаті виконання поставлених завдань до магістерської роботи можна зробити наступні висновки.

1) В процесі огляду наукової літератури з психолінгвістики та методики викладання англійської як другої мови для дорослих емігрантів було виявлено, що найбільш ефективним підходом є комунікативний підхід. Важливим аспектом вивчення англійської як другої мови у групах з різним рівнем здібностей серед дорослих емігрантів є врахування індивідуальних потреб та можливостей кожного учасника, такий підхід сприяє підвищенню мотивації та результативності навчання. Підсумовуючи проведений огляд літератури, можна стверджувати, що вивчення англійської мови як другої мови для дорослих емігрантів потребує комплексного підходу з використанням сучасних психолінгвістичних та методичних методик, що сприяє покращенню якості навчання та результатам учителів і студентів.

2) Аналізуючи-ключові психолінгвістичні фактори, що впливають на процес вивчення англійської мови серед дорослих емігрантів, можна зробити висновки, що у контексті дослідження психолінгвістичних аспектів вивчення англійської як другої мови серед дорослих емігрантів Канади, ключовими факторами, які впливають на цей процес, є мовні здібності, мотивація, психологічний стан та методи навчання. Групи дорослих емігрантів із різним рівнем здібностей можуть вимагати різних підходів у навчанні. Наприклад, для людей з низьким рівнем здібностей може бути корисним використання додаткових матеріалів та індивідуальних зайнять з викладачем. Врахування рівня здібностей важливо при плануванні програм навчання для дорослих емігрантів, що дозволить оптимізувати процес навчання та забезпечити кращі результати для всіх учасників, важливо враховувати комплекс факторів при організації навчального процесу. Результати дослідження можуть допомогти покращити методи навчання

англійської мови для дорослих емігрантів, забезпечуючи більш ефективне вивчення мови з урахуванням їхніх психологічних властивостей.

3) Досліджено вплив рівня здібностей на успішність вивчення англійської мови в різних групах дорослих емігрантів, які показують, що існує кілька ключових факторів, які можуть впливати на результати навчання. Високий рівень мотивації часто корелює з кращими результатами у вивченні мови. Мотивація може бути як внутрішньою (особисте бажання вивчити мову для саморозвитку), так і зовнішньою (необхідність для роботи або інтеграції в нове суспільство). Ті, хто вже має досвід вивчення іноземних мов, зазвичай легше адаптуються до нових мовних середовищ і швидше досягають успіху. Використання сучасних методів навчання, таких як інтерактивні заняття, залучення носіїв мови та використання технологій, може значно підвищити ефективність навчання. Підтримка з боку сім'ї, друзів та громади також відіграє важливу роль. Емігранти, які мають сильну соціальну мережу, частіше досягають успіху у вивченні мови. Природні здібності до вивчення мов, такі як хороша пам'ять і інші, також можуть впливати на швидкість і якість навчання.

Ці фактори разом створюють комплексну картину, яка допомагає зрозуміти, чому деякі дорослі емігранти досягають успіху у вивченні англійської мови швидше та ефективніше за інших.

4) Проведене емпіричне дослідження підтверджує, що психолінгвістичні характеристики та освітні потреби студентів мають велике значення для ефективного вивчення англійської мови. Загальні висновки дослідження показують, що існують певні закономірності, що сприяють успішному вивченню мови, такі як індивідуалізація навчання, додаткове навчання, використання різних методів навчання та активна участь студентів у процесі навчання. Однак, також виявлено фактори, що перешкоджають ефективному вивченню англійської мови, такі як низький рівень мотивації, відсутність різних методів навчання, які відповідають особливим потребам людини та підтримка оточуючих людей.

5) Рекомендації щодо адаптації існуючих та створення нової методики викладання англійської мови для дорослих емігрантів включають в собі індивідуалізацію навчального процесу, врахування індивідуальних потреб, цілей і рівня знань кожного учня для складання індивідуального плану навчання. Використання мультимедійних технологій: інтерактивні відеоуроки, онлайн курси, мобільне додатки для вивчення мови, що дозволяють вчителям і учням працювати в режимі реального часу. Розвиток мовленнєвих навичок через різні види комунікативних вправ: діалоги, рольові ігри, дискусії, спілкування з носіями мови. Застосування методів активного навчання: групові проекти, взаємопідтримка між учнями, практичне використання знань в реальних життєвих ситуаціях. Залучення до навчання культурного компонента: вивчення традицій, звичаїв та цінностей країн, де вживається англійська мова. Таким чином, розроблені рекомендації сприятимуть покращенню якості вивчення англійської мови дорослими емігрантами і допоможуть їм успішно адаптуватися до нових умов життя та роботи.

б) Визначені перспективи подальших досліджень .Було виявлено, що вивчення другої мови дорослими емігрантами має свої особливості і вимагає уваги від дослідників. Для подальших досліджень важливо звернути увагу на вплив і роль самооцінки та мотивації, а також ефективні методи навчання для дорослих емігрантів. Підходи до вивчення мови можуть бути індивідуалізованими залежно від потреб та можливостей кожного учня. Дослідження в цьому напрямку можуть допомогти вивчити вплив психолінгвістичних особливостей на вивчення другої мови дорослими емігрантами Канади.

У результаті виконання поставлених завдань до магістерської роботи було виявлено, що для ефективного вивчення англійської мови дорослими емігрантами необхідно враховувати як їхні когнітивні процеси, такі як сприйняття, пам'ять, увага, мислення; психолінгвістичні особливості, так і культурні особливості, мовленнєві переконання та рівень комунікативних навичок; емоційні фактори, такі

як мотивація, страх; соціальні і індивідуальні фактори, такі як вік, основна мова, мовні здібності та стиль навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бандура А. Соціальні основи думки та дії: Соціальна когнітивна теорія. Енглвудські скелі, Нью-Джерсі: Прентіс Холл.
2. Бацевич, Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Валігура О. Фонетична інтерференція в англійському мовленні українських білінгвів: Монографія / О. Р. Валігура. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. – 288 с.
4. Вознюк О., Дубасенюк О. Перспективні напрямки підготовки майбутніх вчителів до інноваційної педагогічної діяльності. Нові технології навчання: збірник наукових праць. Київ : ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», 2020. Вип. 93. С. 50-57.
5. Голянич М. І., Стефурак Р. І., Бабій І. О. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія / за редакцією М. І. Голянич. —Івано-Франківськ: Сімик, 2011. — 272 с. — ISBN 978-966-8067-71-6.
6. Девіцька А. І. Дослідження білінгвізму у лінгвістичному та соціолінгвістичному аспектах; 12
7. Дзвінчук Д., Довгань В., Крюков О., Радченко О. Освітній простір в інформаційному суспільстві та «суспільстві знань» як чинник ефективності держави. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: колективна монографія / за заг. редакцією Г.Л. Єфремової. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 444 с.
8. Додж Б. Some Thoughts About WebQuests, стаття. URL:http://web.archive.org/web/20140217193529/http://webquest.sdsu.edu/about_webquests.html (архівна версія 2014 року)(архівна версія 2014 року). (дата звернення 16.11.2024).
9. Єльнікова Н.І До проблеми перемикання мовного коду. URL: <https://univd.edu.ua/science-issue/issue/247> (дата звернення 16.11.2024).

- 10.Іванова Т.В. Методичні вказівки до виконання позааудиторних робіт з соціології. Суми, 2005. 15 с.
- 11.Калмикова Л. О., Г. В. Калмиков, І. М. Лапишина, Н. В. Марченко К. Психологія мовлення і психолінгвістика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /: ПереяславХмельницький пед. ін-т. ; “Фенікс”, 2008. – 235 с. 4, 76.
- 12.Кодекс професійної етики соціолога // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2004. № 3. С. 9.
- 13.Ніколаєва С.Ю , Ленвіт К. Загальноєвропейські Рекомендації із мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання, 2003. 273 с.
- 14.Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : посібник / Орбан-Лембрик Л. Е. – К. : Академвидав, 2003. – 448 с
- 15.Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування. К., 2017. 338 с.
https://sociology.knu.ua/sites/default/files/newsfiles/nmk_metody_zbory_moskotina_2024.pdf (дата звернення 11.11.24)
- 16.Рівні володіння англійською мовою. Британська Рада в Україні. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/english/levels>
- 17.Рівні володіння мовою: глобальна шкала. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Стаття. URL: <https://knu.ua/ua/resources/tests4/>
- 18.Роль, види та методи соціологічного опитування. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/12369/> (дата звернення 16.11.2024).
- 19.Сбруєва А.А. Теорії та технології інноваційного розвитку професійної підготовки майбутнього вчителя в контексті концепції «Нова українська школа»: монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 492 с.
- 20.Сисоєва С. О. Педагогічний експеримент у наукових дослідженнях неперервної професійної освіти : [навч.-метод. посіб.] / С. О.Сисоєва, Т. Є. Кристопчук. – Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. – 460 с.
- 21.Соціальна когнітивна теорія. URL: <http://surl.li/tkliye> (дата звернення 28.11.2024).

- 22.Статкевич А. Г., Фенчук О. О. Веб-квест як інноваційна проектна методика навчання іноземної мови. URL: <http://nniif.org.ua/File/12sagvky.pdf>.
- 23.Степанов О. М. Психологічна енциклопедія / авт.-упоряд.– К. : Академвидав, 2006. – 424 с.
24. Технології дистанційного навчання URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/1303/> (дата звернення 28.11.2024).
- 25.Ф.С.Бацевич. Словник термінів міжкультурної комунікації. URL: <http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com> (дата звернення 16.11.2024).
- 26.Цимбалюк І. Психологічне консультування та корекція : модульнорейтинговий курс : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Цимбалюк І. – К. : Професіонал, 2005. – 656 с.
- 27.Шостак І.В. Анкетування: методичні рекомендації щодо організації та проведення соціологічного дослідження. Острого, 2021. 40 с. URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8593/1/Anketuwania_metodyczka.pdf (дата звернення 16.11.24)
- 28.Як мотивувати учнівство до вивчення іноземних мов. Стаття.25 Червня 2018. URL: <https://nus.org.ua/view/yak-motyvuvaty-uchnivstvo-do-vyvchennya-inozemnyh-mov/> (дата звернення 28.11.20.24).
- 29.Albert Team. Cognitive Perspective: Psychology Crash Course. March 1, 2022. URL:<https://www.albert.io/blog/cognitive-perspective-ap-psychology-crash-course/> (дата звернення 07.11.2024).
- 30.Alberta Association of Immigrant Serving Agencies (AAISA). (2021). Capacity Building Through the COVID-19 Lens: Harnessing Innovation and Mobilizing Best Practices from the Pandemic. URL:<https://aaisa.ca/wp-content/uploads/2021/08/EmploymentInfographic-Capacity-Building-through-the-COVID-19-Lens.pdf>
- 31.AlHammedi F. S. Psycholinguistic determinants of immigrant second language acquisition. URL: <http://surl.li/gqlair> (дата звернення 28.11.2024).

32. Ali A., Elfessi A. Examining students performance and attitudes towards the use of information technology in a virtual and conventional setting. *Journal of Interactive Online Learning*. 2004. 2(3). P. 2-9
33. Association for Canadian Studies (ACS). Finding solutions for the immigrant serving sector. 2021. URL: https://acsaec.ca/wp-content/uploads/2021/04/ACS_WES-Literature-Review-1.pdf (дата звернення 07.11.2024).
34. Ausubel. D. P The Acquisition and Retention of Knowledge: A Cognitive View. Germany: Springer. 2000. P.56.
35. Bai M.. The Characteristics of Adult Learners and Second Language Teaching Strategies. Department of English, Chengdu College of University of Electronic Science and Technology of China, Chengdu 610037, Sichuan, China. с.981 URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/125976980.pdf> (дата звернення 28.11.24.)
36. Bao Y., Shuzhen L. The Influence of Affective Factors in Second Language Acquisition on Foreign Language Teaching. *Journal of Social Sciences* Vol.9 No.3, March 2021. URL: <https://www.scirp.org/journal/paperinformation?paperid=108151> (дата звернення 07.11.2024).
37. Barbot, M.-J., Camatarri, G. Autonomie et apprentissage. Innovation dans la formation, PUF. 1999. P. 244
38. Barohny E., Hye-Soon L. A Sociocultural View of Language Learning: The Importance of Meaning-Based Instruction
39. Bates A. W. Technology, e-Learning and Distance education. London: Routledge. 2005. P.260
40. Bates, A. W., Poole, G. Effective Teaching with Technology in Higher Education: Foundations for Success. San Francisco, CA: Jossey-Bass. 2003. 336 p
41. Bickley C., Rossiter Marian J., & Marilyn L. Abbott. Intercultural Communicative Competence: Beliefs and Practices of Adult English as a Second Language Instructors. *Alberta Journal of Educational Research*, Vol. 60, No. 1, Spring 2014, 135- 160 URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/admin,+AJER1253-Galley.pdf> (дата звернення 28.11.2024).

42. Brown, H. D. English language teaching in the “post-method” era: Toward better diagnosis, treatment, and assessment. *PASAA* (Bangkok) Pp.27: 1997.1-10. https://www.culi.chula.ac.th/Images/asset/pasaa_journal/file-39-508-g3psof145526.pdf (дата звернення 07.11.2024).
43. CCLB. See how SFS Reading relates to CLB. URL: <https://www.language.ca/resources/expertise/language-for-success/framework/reading/> (дата звернення 07.11.2024).
44. Chastain, K. «La théorie cognitive de l'apprentissage et son influence sur l'apprentissage et l'enseig, 1990.
45. Chastain, K. *Developing second-language skills: Theory and practice* (3rd ed.). San Diego: Harcourt Brace Jovanovich. 1988. 438 p
46. Clouet R. Studying the role of intercultural competence in language teaching in upper secondary education in the Canary Islands, Spain <https://www.acuedi.org/ddata/4298.pdf> (дата звернення 28.11.2024).
47. CNDP. *L'enseignement du français aux enfants d'origine étrangère*. 2018. P.194
48. Crock, M., Baker, J., Turner-Walker, S. (2013). *Open Universities Australia: The evolution of open access and online education opportunities*.
49. Dobozy E., Ifenthaler D. Initial teacher education by open and distance modes: A snapshot of ecompetency experiences in Australia. *eLearning Papers*. 2014. 38, 43-54.
50. E-Land. Які є рівні англійської мови. Вимоги до A1, A2, B1, B2, C1, C2 URL: <https://www.e-land.com.ua/uk/rivni-anglijskoji-movy/> (дата звернення 28.11.2024).
51. Ellis R. *The Study of Second Language Acquisition* (Second Edition). Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press. 2013. P. 22.
52. ESL.dictionaty. Cambridge. URL: <http://surl.li/odcsya> (дата звернення 28.11.2024).
53. Evaluation of the Language Instruction for Newcomers to Canada (LINC) Program. 3.0 Findings. Program Rationale. Needs of Newcomers. URL: <http://surl.li/rwvlau> (дата звернення 08.11.2024).
54. Fei Deng, Qin Zou. *A Study on Whether the Adults' Second Language Acquisition Is Easy or Not—From the Perspective of Children's Native Language Acquisition* ISSN

- 1799-2591 *Theory and Practice in Language Studies*, Vol. 6, No. 4, pp. 776-780, 2016.
URL: <http://surl.li/yrbjyh> (дата звернення 08.11.2024).
55. For Language Learners. CLB. URL: <https://www.language.ca/resources/expertise/for-language-learners/> (дата звернення 28.11.2024).
56. Gardner D., Miller L. *Establishing Self-Access: From Theory to Practice*. Cambridge. *Cambridge University Press*. 2002. P 107.
57. Garnham C., Kaleta R. Introduction to hybrid courses. *Teaching with Technology Today*. 2002. 8(6). URL: <http://www.uwsa.edu/ttt/articles/garnham.htm>. (дата звернення 07.11.2024).
58. Garrison, R., Vaughan, H. *Blended learning in higher education: Framework, principles and guidelines*. San Francisco. CA: Jossey-Bass. 2008.
59. Giovanni B., d'Arcais F. 4 - Language perception. Cambridge University Press: 03 February 2010 URL: <http://surl.li/fbuewj> (дата звернення 07.11.2024).
60. Good Things Foundation. *Your Guide to Using Games to Teach Tablet Skills*. 2019.
61. Good Things Foundation. *Future Digital Inclusion: delivering basic digital skills for those in need*. Sheffield, UK. 2019.
62. Good Things Foundation, DevicesDotNow - Firoozeh Salimi. 2020. URL: <https://www.goodthingsfoundation.org/news-and-blogs/case-studies/devicesdotnow-firoozeh-salimi> (дата звернення 07.10.2024).
63. Grittner, F. M. Bandwagons revisited: A perspective on movements in foreign language education. In D. Birckbichler (Ed.), *New perspectives and new directions in foreign language education* (ACTFL Foreign Language Education Series. 1990. Vol. 21, pp. 9-43). Lincolnwood, IL: National Textbook.
64. Grosjean F., P. Li (Eds.), *The psycholinguistics of bilingualism*. Hoboken, NJ: John Wiley, Sons. 2012. 256 p.
65. Grosjean F. What bilingualism is NOT. August 2010. URL: https://www.francoisgrosjean.ch/bilingualism_is_not_en.html (дата звернення 28.11.2024).
66. Hosseini, D. *Digital Literacy in Early Elementary School: Barriers and Support Systems in the Era of the Common Core*. San Jose State University. 2018. P. 40

- 67.Hudson, M. Non-Serious Serious Games. Press Start. 2016. Volume 3, Number 2, *Directory of Open Access Journals*.
- 68.Jingjing H.. Second Language Acquisition's Strengths and Weaknesses. *Campus English*, 2014.C 214-215
- 69.Kawasaki J. 5 Popular ESL Teaching Methods Every Teacher Should Know. August 7, 2023 URL: <https://bridge.edu/tefl/blog/esl-teaching-methods/> (дата звернення 07.11.24)
- 70.Kelly, L. G. 25 centuries of language teaching. Rowley, MA: Newbury House. 1969. P. 409-465.
- 71.Khasinah S. Factors influencing second language acquisition. *Englisia* May. 2014. Vol.1 No.2, P.256-269 URL: file:///C:/Users/user/Downloads/FACTORS_INFLUENCING_SECOND_LANGUAGE_ACQUISITION.pdf (дата звернення 08.11.2024).
- 72.Larson-Freeman. *Techniques and Principles in Language Teaching*. Second Edition. Oxford: *Oxford University Press*. URL: <http://surl.li/асусап> (дата звертання 28.11.2024).
- 73.Lloyd, A., Kennan, M. A., Thompson, K. M., Qayyum, A. Connecting with new information landscapes: Information literacy practices of refugees. *Journal of Documentation*. 69(1). 2013.C. 121–144.
- 74.Luque A. The relationship between cognitive control and second language proficiency. *Journal of Neurolinguistics*. Volume 57. February 2021. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0911604420301160> (дата звертання 28.11.2024).
- 75.MacIntyre P., Gregersen T. Emotions that facilitate language learning: The positive-broadening power of the imagination. *Studies in Second Language Learning and Teaching* Department of English Studies, Faculty of Pedagogy and Fine Arts, Adam Mickiewicz University, Kalisz SSLT 2 (2). 193-213 URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1135856.pdf> (дата звернення 28.11.2024).

76. Mei B. The Characteristics of Adult Learners and Second Language Teaching Strategies URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/125976980.pdf> C.982 (дата звернення 28.11.2024).
77. Mousa O., Fasial A. The role of psycholinguistics in foreign language learning and teaching Manal. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/Manal+Omer+Mosa.pdf> (дата звернення 28.11.2024).
78. National Research Council Improving Adult Literacy Instruction: Supporting Learning and Motivation. Washington. DC: *The National Academies Press*. 2012.
79. Qiao C. Factors influencing second language learning based on the research of Lightbown and Spada. *Front Psychol.* 2024 Feb. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10876784/> (дата звернення 28.11.2024).
80. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and methods in language teaching (2nd ed.). *Cambridge: Cambridge University Press*. 2001
81. Rivers, W. M. Teaching foreign-language skills (2nd ed.). Chicago. *University of Chicago Press*. 1981
82. Rouse, W. H. D. Latin on the Direct Method. London. *University of London Press. Rouse*. 1925
83. Ruiqin Miao. Second Language Acquisition. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (Second Edition)*, 2015 URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/second-language-acquisition> (дата звернення 07.11.2024).
84. Shrum, J. L., Glisan, E. W. (2009). *Teacher's handbook: Contextualized language instruction* (4th ed.). Boston: Heinle.
85. Sleiman Z, Neri D., Gerber M. Overview of Language Learning Services for Newcomers in Canada. Literature Review. <https://www.norquest.ca/NorquestCollege/media/pdf/about/research-and-innovation/research-projects-at-norquest/empowering-newcomers-to-succeed/sdi-literature-review.pdf> (дата звернення 07.11.2024).

86. Spratt M., Pulverness A., Melanie Williams Melanie. "The TKT Course M1,2 and 3" *Cambridge University Press* . P. 53-57
87. Stapleford K. Web-based technologies and beginner ESOL learners: An exploration of learner and tutor attitudes and experiences. Article. 2014. URL: <http://surl.li/awjuoa> (дата звернення 07.11.2024).
88. Sturm M., McBride R., Edgar, J. (2018). LearnIT2teach 2016-2017 LINC program impact evaluation report. New Language Solutions. URL: https://learnit2teach.ca/wpnew/reports/LIT2T_Survey_Report_Fall_2018_WEB.pdf (дата звернення 16.11.2024).
89. Tedick D. J., Walker C. L. (1994). Second language teacher education: The problems that plague us. *Modern Language Journal*, 78, 300-312.
90. Thornbury S., Watkins P. "The CELTA Course. Trainer's Manual" *Cambridge University Press*. Pp. 88-90.
91. Titone R, Teaching foreign languages : an historical sketch. 1968 . Washington DC. *Georgetown university press* 1968, 116-124
92. Tohidian I., Tohidian E. Effects of Age on Second Language Acquisition. *California Linguistic Notes*, XXXIV (2). 2009. 1-16.
93. Treffers-Daller J. The construct of language dominance, its operationalization and measurement. URL: <http://surl.li/wovnbp> (дата звернення 16.11.2024).
94. Verschik A., Tallinn University; сайт Anna Verschik. URL: <https://www.tlu.ee/en/node/106070> (дата звернення 06.11.2024).
95. Verschick A., Kask H. English-Estonian code-copying: Comparing blogs and vlogs. *Applied Linguistics Review*. 2010. Vol. 12, no. 2. P. 3-7. URL: <https://doi.org/10.1515/applirev-2019-0028>. (дата звернення 06.11.2024).
96. Watson J. B. Behaviorism. New York: W. W. Norton & Company. 1970.
97. Weinreich U. Languages in Contact: Findings and Problems. *Publication of the Linguistic Circle of New York*. 1953. 117-130.
98. Wenjiao L. Resilience Among Language Learners: The Roles of Support, Self-Efficacy, and Buoyancy. *Front Psychol*. 2022 Mar 11 URL:

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8962401/> (дата звернення 28.11.2024).

99. What is CCLB? Centre for Canadian Language Benchmarks. CCLB. URL: <https://www.language.ca/about-us/what-is-cclb/> (дата звернення 28.11.2024).
100. Witterns J., Tynan B., James R (Eds), Global challenges and perspectives in blended and distance learning. Pp. 83-98.
101. Xiaohui Wang. (). A Study of the Difference between Children`s First Language Acquisition and Adults` Foreign Language Learning. *Journal of Longdong University*, 9(5). 2009, 88-91.
102. Zastrovska S. O., Zastrovskyi O. The General Concept of Linguistic Identity. РОЗДІЛ II. Теоретичні засади лінгвістичних досліджень. 6 (ч. 1), 2011. URL:https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/1602/3/Zastrovs_concept.pdf с.159 (дата звернення 16.11.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 1. Характеристики учасників опитування

	A	B	C	D	E	F	G
1	Timestamp	Name.	Sex	Native lang	Country of t	Time of stay in Ca	Level of English proficiency before coming to Canada
3	6/28/2024 15:52:06	Olena	F	Ukraine	Ukraine	1,5 years	A1
4	6/29/2024 21:10:08	Valeriia	F	Ukrainian	Ukraine	18 months	A1
5	6/29/2024 21:20:37	Svitlana	F	Ukrainian	Ukraine	3 years	C1
6	6/29/2024 23:27:06	Mariia	F	Ukrainian	Ukraine	2 years	1
7	6/30/2024 0:47:00	Mykyta	M	Ukrainian	Ukraine	11 months	B-2
8	7/3/2024 9:37:43	Oksana	F	Ukrainian	Ukraine	Almost 2 years	B1
9	7/5/2024 21:00:53	Viktoriiia	F	Ukrainian	Ukraine	Since 2022	A2+
10	7/5/2024 21:49:32	Tetiana	F	Ukrainian	Ukraine	2025	B1
11	7/9/2024 1:32:10	Nataliia	F	Ukrainian	Ukraine	1year 6months	0
12	7/11/2024 7:38:43	Alla Siedr	F	Ukrainian	Ukraine	1 year 6 mounts	0
13	7/11/2024 9:34:24	Nataliia S	F	Ukrainian	Ukraine	1.6 years	0
14	7/22/2024 20:23:26	Sergei	M	Russian	Ukraine	1 year	B1
15	8/17/2024 10:53:02	Krystyna	F	Russian	Ukraine	2 years	B2
16	8/17/2024 11:03:49	Olena Ko	F	Russian	Ukraine	1,5 years	B1
17	8/17/2024 11:32:56	Sofia	F	Ukrainian	Ukraine	2 years	B1
18	8/17/2024 13:01:28	Daria	F	Russian	Ukraine	1.5 years	B1
19	8/17/2024 14:09:13	Denis	M	Ukrainian	Ukraine	23 months	B2
20	8/17/2024 15:42:55	Maryna	F	Ukrainian	Ukraine	2 years	"0"
21	8/17/2024 17:04:26	Liliia	F	Russian	Ussr	From April 2023	A2
21	8/17/2024 17:04:26	Liliia	F	Russian	Ussr	From April 2023	A2
22	8/17/2024 19:46:55	Grace Toi	F	French	Cameroon	06 months	Between B1 to B2
23	8/17/2024 22:21:33	Amani Fé	M	French	Ivory Coast	20 months	B2
24	8/18/2024 10:05:33	Aleksand	F	Ukrainian	Ukrainian	09.11.2023	A2
25	8/18/2024 13:02:05	Tetyana	F	Ukrainian	Ukraine	1.5 year	C2
26	8/18/2024 23:15:49	Валерия	F	русский	Россия	6 лет	пре интермедийт
27	8/19/2024 19:15:31	Ivan	M	Russian	Ukraine	1 year	A2-B1
28	8/23/2024 16:51:04	Eduard	M		Ukraine	2 years	
29	8/26/2024 11:17:08	Dmytro	M	Russian	13/12/1971	1 year	B1
30	8/26/2024 20:11:32	Adela	F	Spanish	Argentina	8 months	A1
31	8/30/2024 17:22:51	June Do	F	Vietnamese	Vietnam	4 months	C1
32	9/16/2024 15:18:27	Sergii	M	Ukraine	Ukraine	1 year	A
33	9/16/2024 16:08:58	Vladyslav	M	Ukrainian	Ukraine	A year and a half	0
34	9/16/2024 18:41:42	Dmytro	M	Ukrainian, F	Ukrainia	7 month	B1
35	9/17/2024 18:13:29	Victoria T	F	Ukrainian	Ukraine	2 year	A
36	9/21/2024 20:04:59	Mykhailo	M	Russian	Ukraine	8 months	A
37	9/28/2024 15:05:58	Denys	M	Ukrainian	Ukraine	1.5 years	A2
38	10/15/2024 20:09:49	Elvira	F	Russian	Russia	6 years	B
39	10/16/2024 18:37:54	Kenia	F	Spanish	Honduras	2 years	A2-B1

40	10/17/2024 19:38:55	Jun	F				
41	10/17/2024 21:05:36	Mariia	F	Russian	Ukrain	1 year	A1
42	10/29/2024 12:16:49	Françoise	F	French	Cameroun	7 months	B
43	10/29/2024 12:31:58	Lousiana	F	Spanish	Venezuela	4 months	
44	10/31/2024 15:18:16	Océanne	F	French	Cameroon	10 september	B2
45	10/31/2024 20:26:46	Viktoriia Z	F	Ukrainian	Ukraine	1,5 years	A-1
46	11/8/2024 13:01:10	Achille Ar	M	French	Cameroon c	All the time	B2
47	11/8/2024 21:03:47	Ines mug	F	Kinyarwanc	Rwanda	Permanent	B2
48	11/9/2024 13:50:04	Oualid	M	Arabic	Algeria	10 months	Intermediate advanced
49	11/13/2024 8:16:32	Маруна С	F	Ukrainian	Ukraine	2 years and 3 mo	C1
50	11/13/2024 11:00:54	Валентин	F	Українська	Україна	7 років	A
51	11/13/2024 11:36:21	Yuri	M	Ukranian	Ukraine	26 years	Level 4
52	11/17/2024 17:00:23	Oleksand	M	Ukrainian	Ukraine	since 2022	B1+

АНКЕТА

Персональні дані.

1. Рідна мова
2. Країна народження
3. Час перебування в Канаді
4. Рівень володіння англійською до приїзду в Канаду (A-C2)
5. Який ваш поточний рівень англійської мови. (A1, A2, B1, B2, C1, C2).
6. Скільки Вам років?

1. Авторська анкета «Рівень когнітивних здібностей» –для дослідження як когнітивні здібності впливають на вивчення другої мови;

Надайте відповідь від 1 до 5

(1 – Дуже погано, 2 – Погано, 3 – Середньо, 4 – Добре, 5 – Дуже добре)

- 1) Як ви оцінюєте свою здатність запам'ятовувати нову інформацію?
- 2) Оцінка пам'яті: - Як ви оцінюєте свою здатність запам'ятовувати нову інформацію?
- 3) Оцінка уваги: - Як ви оцінюєте свою здатність зосередитися на виконанні завдання протягом останніх трьох годин?
- 4) Оцінка психічних властивостей: - Як ви оцінюєте свою здатність чітко й розумно висловлювати свої думки?
- 5) Оцінка логічного мислення: - Як ви оцінюєте свою здатність вирішувати логічні запитання та проблеми?

2. Авторська анкета «Мотивація» –для дослідження як мотивація впливає на вивчення другої мови;

- 1) Які ваші основні причини вивчення англійської мови? (робота, соціалізація, розвиток особистості тощо).

Наскільки важливо для вас вивчати англійську мову? (Надайте відповідь від 1 до 10, 1-Дуже низький, 10-Надзвичайно високий).

- 2) Як ви оцінюєте свою мотивацію до навчання? (високий, середній, низький)

3. Авторська анкета «Методи навчання»– для визначення які методи навчання застосовують більш успішні учні;

Надайте відповідь «Так» або «Ні»

Які методи навчання ви використовували?

- 1) Комунікативний підхід
- 2) Граматичний спосіб перекладу
- 3) Індивідуальні заняття
- 4) Групові заняття
- 5) Робоче середовище

4. Авторська анкета «Підтримка сім'ї та громади» – для визначення як підтримка сім'ї та громади впливає на успіх учнів;

- 1) Підтримка сім'ї та громади
- 2) Чи підтримують вас члени вашої родини у вивченні англійської мови?
(так, дуже багато; так, частково; ні)
- 3) У вас є друзі чи знайомі, які допомагають вам практикувати англійську?
(так, багато; так, кілька; ні)
- 4) Як часто ви відвідуєте мовні клуби чи інші освітні заходи в громаді?
(щодня, кілька разів на тиждень, рідка, ніколи)

5. Авторська анкета «Емоційний стан» - для визначення як емоційний стан впливає на успіх учнів у вивченні другої мови;

Надайте відповіді за шкалою від 1 до 10 (1 – дуже низький, 10 – надзвичайно високий)

Дуже низький

Низький

Нижче середнього

Трохи нижче середнього

Середній

Трохи вище середнього
 Вище середнього
 добре
 Дуже добре
 Надзвичайно високий

- 1) Як часто ви відчуваєте тривогу під час уроків англійської мови?
- 2) Як ви оцінюєте свою самооцінку під час вивчення англійської мови?

6. Авторська анкета «Культурні відмінності в навчанні» - для визначення як культурні відмінності впливають на успіх учнів.

1). Як ви думаєте, наскільки великий вплив культурних відмінностей на вашу успішність у вивченні англійської мови?

Дуже низький
 Низький
 Нижче середнього
 Трохи нижче середнього
 Середній
 Трохи вище середнього
 Вище середнього
 добре
 Дуже добре
 Надзвичайно високий

2). Як часто культурні відмінності ускладнюють вам розуміння та вивчення англійської мови?

Дуже низький
 Низький
 Нижче середнього

Трохи нижче середнього
Середній
Трохи вище середнього
Вище середнього
добре
Дуже добре
Надзвичайно високий

3). Наскільки важко вам адаптуватися до культурних відмінностей під час вивчення англійської мови?

Дуже низький
Низький
Нижче середнього
Середній
Трохи вище середнього
Вище середнього
Добре
Дуже добре
Надзвичайно високий

4). Як часто культурні відмінності впливають на вашу мотивацію вивчати англійську?

Дуже низький
Низький
Нижче середнього
Трохи нижче середнього
Середній
Трохи вище середнього
Вище середнього
Добре
Дуже добре
Надзвичайно високий

5.) Чи допомагає збагачення ваших знань про інші культури вашому вивченню англійської мови?

Дуже низький

Низький

Нижче середнього

Трохи нижче середнього

Середній

Трохи вище середнього

Вище середнього

Добре

Дуже добре

Надзвичайно високий